

Ellen G. White Estate

CAMAU AT GRIST

ELLEN G. WHITE

Camau at Grist

Article 1—Cariad dum at ddyn.....	3
Article 2—Angen y pechadur am Grist.....	25
Article 3—Edifeirwch.....	42
Article 4—Cyffesu YFFESU.....	86
Article 5—Ymgysegriad.....	99
Article 6—Ffydd a derbyniad.....	116
Article 7—Y prawf o fod yn ddisgybl.....	137
Article 8—Cynyddu i Grist.....	163
Article 9—Y gwaith a’r bywyd.....	189
Article 10—Gwybodaeth am dduw.....	210
Article 11—Rhagorfraint gweddi.....	232
Article 12—Beth I’w wneud ag amheuaeth	270
Article 13—Llawenhau yn yr arglwydd.....	296

Article 1—Cariad dum at ddyn

MAE NATUR A datguddiad yr un modd yn tystiolaethu am gariad Duw. Ein Tad yn y nefoedd ydyw ffynhonell bywyd, doethineb, a llawenydd. Edrychwch ar ryfeddodau a phrydferthion natur. Meddyliwch am eu haddasrwydd rhyfedd at anghenion a dedwyddwch, nid yn unig eiddo dyn, eithr pob creadur byw. Yr heulwen a'r glaw, sydd yn llawenychu ac adfywio y ddaear, y bryniau a'r moroedd a'r gwastadeddau, maent oll yn llefaru wrthym am gariad y Creawdwr.

Duw sydd yn diwallu anghenion
dyddiol ei holl greaduriaid. Yng
ngeiriau prydfferth y Salmydd -

“Llygaid pob peth a ddisgwyliant
wrthyt;

Ac yr ydwynt yn rhoddi eu bwyd
iddynt yn ei bryd;

Gan agoryd dy law,

A diwallu pob peth byw a’th
ewyllys da.” Salm 145:15, 16.

Gwnaeth Duw ddyn yn berffaith
sanctaidd a dedwydd; ac nid oedd
y ddaear deg, fel y daeth o law y
Creawdwr, yn dwyn unrhyw
falltod, pydredd neu gysgod y

felltith. Trosedd yn erbyn deddf
Duw deddf cariad - sydd wedi
dwyn gwae a marwolaeth. Eto, hyd
yn oed yng nghanol y dioddefaint
sydd yn dilyn pechod mae cariad
Duw yn cael ei ddatguddio. Mae yn
ysgrifenedig i Dduw felltithio y
ddaear o achos dyn. (Gen. 3:17.) Y
ddraenen a'r ysgallen, yr
anhawsterau a'r treialon a wnant ei
fywyd yn un o lafur a gofal, a
benodwyd er ei ddaioni, fel rhan o'r
ddisgyblaeth angenrheidiol yng
nghynllun Duw er ei ddyrchafu o'r
dinystr a'r diraddiad a gyflawnodd
pechod. Nid yw'r byd, er iddo
syrthio, oll yn flinder a thrueni. Ceir

yn natur ei hunan genadwriaethau gobaith a chysur. Ceir blodau ar yr ysgall, a'r drain a orchuddir â rhosynau.

“Duw cariad yw,” sydd ysgrifenedig ar bob blaguryn, ar bob blewyn o laswellt. Yr adar mwynion sy'n gwneud yr awel yn soniarus â'u caniadau hapus, y blodau tyner yn eu perffeithrwydd sy'n perarogli'r awyr, prennau uchel y goedwig â'u goludog ddail o wyrddlesni byw - maent oll yn dwyn tystiolaeth i ofal tadol tyner ein Duw ni, ac i'w ddymuniad i wneud ei blant yn ddedwydd.

Mae Gair Duw yn datguddio ei gymeriad. Hysbysodd Ef ei hunan ei anfeidrol gariad a'i dosturi. Pan oedd Moses yn gweddio, "Dangos i mi dy ogoniant," yr Arglwydd a atebodd, "Gwnaf i'm holl ddaioni fyned heibio o flaen dy wyneb." Exodus 33:18, 19. Dyma ei ogoniant. Aeth yr Arglwydd heibio o flaen Moses, ac a lefarodd, "Jehofah, Jehofah, y Duw trugarog, a graslon, hwyrfrydig i ddig, ac aml o drugaredd a gwirionedd; Yr hwn sydd yn cadw trugaredd i filoedd, gan faddau anwiredd, a chamwedd, a phechod." Exodus 34:6, 7. Mae Efe

yn “hwyrfrydig i ddig, ac aml o drugaredd” (Jonah 4:2), “am fod yn hoff ganddo drugaredd.” Micah 7:18.

Mae Duw wedi rhwymo ein calonnau wrtho Ef ei hun trwy arwyddion di-rif yn y nef a’r ddaear. Trwy bethau natur, a’r rhwymau daearol dyfnaf a thyneraf y gall calonnau dynol eu gwybod, y mae wedi ceisio datguddio ei hun i ni. Eto ni wna y rhai hyn ond gosod allan ei gariad yn amherffaith. Er yr holl dystiolaethau hyn, dallodd y gelyn da feddyliau dynion, fel yr edrychasant ar Dduw gydag ofn,

meddyliasant amdano fel rhywun llym ac anfaddeugar. Arweiniodd Satan ddynion i feddwl am Dduw fel Bod â'i brif briodoledd yn gyfiawnder ystyfnig - un sydd yn farnwr llym, yn ofynwr manwl a chaled. Darluniodd y Creawdwr fel Bod sydd yn gwylio gyda llygad eiddigus i ganfod cyfeiliornadau a chamgymeriadau dynion, fel y gall anfon barn arnynt. Er mwyn symud y cysgod tywyll yma, trwy ddatguddio i'r byd anfeidrol gariad Duw, y daeth yr Iesu i fyw ymysg dynion.

Daeth Mab Duw o'r nef i amlygu'r Tad. "Ni welodd neb Dduw erioed: yr unig-anedig Fab, yr hwn sydd ym mynwes y Tad, hwnnw a'i hysbysodd Ef." Ioan 1:18. "Ac nid edwyn neb y Tad ond y Mab; a'r hwn yr ewyllysio'r Mab ei ddatguddio iddo." Matt. 11:27. Pan ofynwyd gan un o'r disgyblion, "Dangos i ni y Tad," yr Iesu a atebodd, "A ydwyf gyhyd o amser gyda chwi, ac nid adnabuost fi, Philip? Y neb a'm gwelodd i, a welodd y Tad; a pha fodd yr wyt ti yn dywedyd, Dangos i ni y Tad?" Ioan 14:8. 9.

Wrth ddisgrifio ei genhadaeth ddaearol, yr Iesu a ddywedodd, yr Arglwydd a'm "heneiniodd i; i bregethu i'r tlodion yr anfonodd fi, i iacháu'r drylliedig o galon, i bregethu gollyngdod i'r caethion, a chaffaeliad golwg i'r deillion, i ollwng y rhai ysig mewn rhydd-deb." Luc 4:18. Dyma oedd ei waith. Aeth o gwmpas yn gwneud daioni, ac yn iacháu pawb a orthrymid gan Satan. Ceid pentrefi cyfain lle nad oedd cwynfan cystudd mewn un ty; canys yr oedd Efe wedi mynd drwyddynt, ac iacháu eu holl gleifion. Rhoddai ei waith brawf o'i

ddwyfol eneiniad. Yr oedd cariad,
trugaredd, a chydymdeimlad yn
cael eu datguddio ym mhob
gweithred o'i fywyd, elai ei galon
allan mewn cydymdeimlad tyner à
meibion dynion. Cymerodd natur
dyn, fel y gallai gyrraedd
anghenion dyn. Nid oedd y rhai isaf
a thlotaf yn ofni mynd ato. Yr oedd
hyd yn oed blant bach yn cael eu
denu ato. Yr oeddynt yn caru
dringo ar ei liniau, a chraffu i'r
wyneb athrist hwn, oedd yn dirion
gan gariad.

Ni ataliodd yr Iesu un gair o
wirionedd, eithr Efe a'i mynegodd

bob amser mewn cariad. Arferai y medr mwyaf, a sylw caredig a meddylgar yn ei ymdrafodaeth â'r bobl. Nid oedd byth yn arw, byth yn llefaru gair chwerw yn ddianghenraid, byth yn rhoddi poen i enaid tyner, yn ddiangen. Ni cheryddai wendid dynol. Llefarai y gwirionedd, ond bob amser mewn cariad. Bygythiai ragrith, anghrediniaeth, a drygioni; ond yr oedd dagrau yn ei lais wrth gyhoeddi ei gerydd dinistriol. Wylodd dros Jerusalem, y ddinas a garai, yr hon a wrthododd ei dderbyn, y Ffordd, y Gwirionedd, a'r Bywyd. Gwrthodasant Ef, y

Gwardedwr, ond edrychai arnynt â thynerwch tosturiol. Yr oedd ei fywyd yn un o hunan-ymwadiad a gofal meddylgar dros eraill. Yr oedd pob enaid yn werthfawr yn ei olwg. Tra bob amser yn ymagweddu ag urddas dwyfol, Efe a ymostyngai gyda'r sylw tyneraf i bob aelod o deulu Duw. Ym mhob dyn gwelai enaid syrthiedig, a'i achub oedd ei genhadaeth.

Datguddir cymeriad Duw yn ei fywyd. Dyma gymeriad Duw. O galon y Tad y llifai allan i feibion dynion y ffrydiau o gydymdeimlad Dwyfol, a eglurwyd yng Nghrist.

“Duw a ymddangosodd yn y
cnawd” (1 Tim. 3:16) oedd yr Iesu, y
Gwaredwr tyner a thosturiol.

Er ein cadw ni y bu yr Iesu fyw,
dioddef, a marw. Efe a ddaeth yn
“Wr gofidus”, fel y gallem ni gael
ein gwneud yn gyfranogion o’r
tragwyddol lawenydd. Caniataodd
Duw i’w annwyl Fab, llawn gras a
gwirionedd, i ddyfod o fyd y
gogoniant anhygoel, i fyd a
glwyfwyd ac a ddifethwyd gan
bechod, a dywyllwyd â chysgod
marwolaeth a’r felltith. Caniataodd
iddo adael mynwes ei gariad,
gwrthrych moliant yr angylion. i

ddioddef gwarth, dirmyg,
darostyngiad, casineb, a
marwolaeth. “Cosbedigaeth ein
heddwch ni oedd arno ef; a thrwy ei
gleisiau ef yr iachawyd ni.” Esa.
53:5. Gwelwch Ef yn yr anialwch,
yng Ngethsemane, ar y groes.
Cymerodd Mab difrycheulyd Duw
arno ei hunan faich ein pechod. Yr
Hwn a fu yn un â Duw, a deimlodd
yn ei enaid yr ysgariad ofnadwy a
greodd bechod rhwng Duw a dyn.
Hyn a wasgodd o’i wefusau yr
ochenaid ingol, “Fy Nuw, fy Nuw,
paham y’ m gadewaist?” Matt.
27:46. Baich y pechod, yr
ymdeimlad o’i ddrygioni ofnadwy,

o ysgariad yr enaid oddi wrth
Dduw - hyn a dorrodd galon Mab
Duw.

Eithr ni wnaed yr aberth fawr yma i
greu yng nghalon y Tad gariad at
ddyn, nid i'w wneud yn ewyllysgar
i achub. Na, na. "Felly y carodd
Duw y byd, fel y rhoddodd efe ei
unig-anedig Fab." Ioan 3:16. Mae y
Tad yn ein caru, nid oherwydd yr
iawn mawr, ond Efe a ddarparodd
yr iawn am ei fod yn ein caru. Drwy
gyfrwng Crist gallai Duw dywallt
allan ei gariad anfeidrol ar fyd
syrthiedig. "Duw yng Nghrist yn
cymodi'r byd ag ef ei hun." 2 Cor.

5:19. Dioddefodd Duw gyda'r Mab.
Yn ing Gethsemane, ac angau
Calfaria, calon Cariad Anfeidrol a
dalodd bris ein hadferiad.

Yr Iesu a ddywedodd, "Am hyn y
mae'r Tad yn fy ngharu i, am fy
mod i yn doddi fy einioes, fel y
cymmerwyf hi drachefn." Ioan 10:17.
Hynny yw, "Felly y carodd fy Nhad
chwi fel mae hyd yn oed yn fy
ngharu i yn fwy am ddodi fy
einioes i'ch gwaredu chwi. Wrth
ddyfod i chwi yn Ddirprwywr, ac
yn Fechniydd. wrth roddi fy
mywyd i lawr, wrth gymryd eich
dyledion, eich troseddau, yr wyf yn

cael fy ngwneuthur yn annwylach i
fy Nhad; oblegid trwy fy aberth i
gall Duw fod yn gyfiawn, ac eto yn
Gyfiawnhawr y neb a gredo yn yr
Iesu.”

Ni allai neb ond Mab Duw ddwyn i
fod ein hiachawdwriaeth; canys Efe
yr Hwn oedd ym mynwes y Tad yn
unig allai ei hysbysu. Efe yr Hwn
yn unig a wyddai uchder a dyfnder
cariad Duw allai ei egluro. Ni allai
dim llai na’r aberth anfeidrol a
wnaeth Crist ar ran dyn syrthiedig
ddangos cariad y Tad at
ddynoliaeth golledig.

“Felly y carodd Duw y byd, fel y rhoddodd efe ei unig-anedig Fab.” Rhoddodd Ef nid yn unig i fyw ymysg dynion. i ddwyn eu pechodau, a marw yn aberth drostynt; rhoddodd Ef i’r hil syrthiedig. Yr oedd Crist i wneud lles ac anghenion dynion yn eiddo iddo ei hun. Mae’r Hwn oedd yn un â Duw wedi cysylltu ei hunan â phlant dynion trwy rwymau nad ydynt byth i gael eu torri. Nid “cywilyddus” gan yr Iesu “eu galw hwy yn frodyr;” (Heb. 2:11), ein Haberth, ein Heiriolwr, ein Brawd, yn dwyn ein ffurf ddynol gerbron gorseddfainc y Tad, a thrwy’r

oesoedd tragwyddol yn un â'r
hiliogaeth a waredwyd ganddo - yn
Fab y dyn. A hyn oll fel y gellid
dyrchafu dyn o ddirywiad a dinistr
pechod, fel y gallo adlewyrchu
cariad Duw, a chyfranogi o
lawenydd sancteiddrwydd.

Dylai y pris a dalwn am ein
hadferiad, yr aberth anfeidrol o
eiddo ein Tad nefol yn rhoddi ei Fab
i farw drosom, roddi i ni syniadau
dyrchafedig am yr hyn a all
digwydd i ni drwy Grist. Fel y
mae'r Apostol ysbrydoledig loan yn
edrych ar uchder, a dyfnder, a lled
cariad y Tad at hiliogaeth ar drengi,

llenwir ef â pharch ac addolgarwch,
ac wrth fethu cael iaith addas i osod
allan fawredd a thynerwch y cariad
hwn, geilw ar y byd i edrych amo.
“Gwelwch pa fath gariad a roes y
Tad arnom, fel y’n gelwid yn
feibion i Dduw.” 1 Ioan 3:1. Y fath
werth a rydd hyn ar ddyn! Trwy
gamwedd daw meibion dyn yn
ddeiliaid Satan. Trwy ffydd yn
aberth iawnol Crist, gall meibion
Adda ddyfod yn feibion Duw. Trwy
gymryd arno natur ddynol
dyrchafa Crist ddynoliaeth. Mae
dynion syrthiedig yn cael eu gosod
ar dir lle gallont yn wir, trwy

gysylltiad â Christ, ddyfod yn deilwng o'r enw "meibion Duw".

Mae'r cyfryw gariad heb gymhariaeth. Plant y Brenin nefol! Addewid werthfawr! Testun y fyfyrddod fwyaf dofn! Cariad anghymharol Duw at fyd nad oedd yn ei garu! Mae i'r syniad ddyllanwad lleddfufu ar yr enaid, ac yn dwyn y meddwl yn gaeth i ewyllys Duw. Po fwyaf yr astudiwn ar y cymeriad Dwyfol yng ngoleuni y groes, mwyaf oll a welwn o drugaredd, tynerwch, a maddeuant yn gymysg ag uniondeb a chyfiawnder, a chliriaf oll y gwelwn

brofion afrifed o gariad anfeidrol, a
thosturi tyner sydd tu hwnt i
gydymdeimlad hiraethus mam am
ei phlentyn croes.

Gall y dynol gwllwm ddatod, Câr
i'w gyfaill wadu'r ffydd.

Article 2—Angen y pechadur am Grist

CAFODD DYN YN wreiddiol ei gynysgaeddu â galluoedd urddasol a meddwl cytbwys. Yr oedd yn berffaith yn ei hanfod, ac mewn cytgorf â Duw. Yr oedd ei feddyliau yn bur, ei amcanion yn sanctaidd. Ond trwy anufudd-dod, llygrwyd ei alluoedd, a chymerodd hunanoldeb le cariad. Daeth ei natur mor wan drwy gamweddau fel yr oedd yn amhosibl iddo, yn ei nerth ei hun, wrthsefyll gallu pechod. Gwnaed ef yn gaethwas gan Satan, a byddai wedi aros felly

byth pe na bai Duw wedi ymyrryd
mewn ffordd arbennig. Bwriad y
temtiwr oedd rhwystro y cynllun
Dwyfol yng nghreadigaeth dyn, a
llanw y ddaear â gwae ac anrhaith.
A byddai Satan wedi cyfeirio at y
drwg yma i gyd fel canlyniad
gwaith Duw yn creu dyn.

Yn ei sefyllfa ddibechod, daliai dyn
gymundeb llawen ag Ef “yn yr hwn
y mae holl drysorau doethineb a
gwybodaeth yn guddiedig”. Col.
2:3. Ond ar ôl ei bechod, ni allai
mwy gael llawenydd mewn
sancteiddrwydd, a cheisiodd
ymguddio rhag presenoldeb Duw.

Dyma gyflwr y galon ddi-ailenedig
o hyd. Nid yw mewn cytgord â
Duw, ac ni chaiff ddim llawenydd
mewn cymundeb ag Ef. Ni allai y
pechadur fod yn ddedwydd ym
mhresenoldeb Duw; ciliai o
gymdeithas bodau sanctaidd. Pe
gellid caniatáu iddo fynd i mewn i'r
nefoedd, ni fyddai dim llawenydd
iddo ef. Ni fyddai ysbryd y cariad
anhunanol sydd yn teyrnasu yno -
pob calon yn ateb i galon Anfeidrol
Gariad - yn cyffwrdd ag unrhyw
dant cyfatebol yn ei enaid. Byddai
ei feddyliau. ei ddiddordeb, ei
gymhellion, yn estronol i'r rhai
hynny sydd yn cymhell y

preswylwyr dibechod yno. Byddai y nef iddo ef yn lle o boenedigaeth; hiraethai am gael ei guddio oddi wrth yr Hwn sydd yn oleuni iddi, ac yn ganolbwynt ei lawenydd. Nid unrhyw fwriad tra-arglwyddiaethol ar ran Duw sydd yn cau allan y drygionus o'r nefoedd; caëir hwynt allan gan eu hanaddasrwydd eu hunain i'w chymdeithas. Byddai gogoniant Duw iddynt hwy yn dân ysol. Byddai iddynt groesawu dinistr, fel y gallent gael eu cuddio rhag gwyneb yr Hwn a fu farw i'w gwaredu.

Mae yn amhosibl i ni, ohonom ein hunain. ddianc o bydew pechod yn yr hwn yr ydym wedi suddo. Mae ein calonnau yn ddrygionus, ac ni allwn eu newid. “Pwy a ddyry beth glân allan o beth aflan? neb.” Job 14:4. “Syniad y cnawd sydd elyniaeth yn erbyn Duw; canys nid yw ddarostyngedig i ddeddf Duw; oblegid nis gall chwaith.” Rhuf. 8:7. Mae i addysg, diwylliant, ymarfer yr ewyllys, ymdrech ddynol, oll eu cylch priodol, ond yma y maent yn ddirym. Gallant ddangos cywirdeb allanol ymddygiad, eithr ni allant newid y galon; ni allant buro ffynonellau bywyd. Rhaid fod gallu

yn gweithio oddi mewn, bywyd newydd oddi uchod, cyn y gall dynion gael eu harwain oddi wrth bechod at sancteiddrwydd. Y gallu hwnnw yw Crist. Ei ras Ef yn unig a ddichon fywiocâu cyneddfau difywyd yr enaid, a'i dynnu at Dduw a sancteiddrwydd.

Y Gwarddwr a ddywedodd,
“Oddieithr geni dyn drachefn (oddi uchod),” - oddieithr iddo dderbyn calon newydd, dymuniadau, amcanion, a chymhellion newydd, sy'n arwain i fywyd newydd - “Ni ddichon efe weled teyrnas Dduw.”
Ioan 3:3. Nid yw y syniad mai yr

hyn sydd yn angenrheidiol yn unig ydyw datblygu y da sydd yn bod mewn dyn wrth natur ond twyll marwol. “Eithr dyn anianol nid yw yn derbyn y pethau sydd o Ysbryd Duw: canys ffolineb ydynt ganddo ef; ac nis gall eu gwybod, oblegid yn ysbrydol y bernir hwynt.” 1 Cor. 2:14. “Na ryfedda ddywedyd ohonof fi wrthyt, y mae’n rhaid eich geni chwi drachefn.” Ioan 3:7. Am Grist yr ysgrifenyd, “Ynndo ef yr oedd bywyd; a’r bywyd oedd oleuni dynion.” Ioan 1:4. Yr eiddo Ef ydyw yr unig “enw dan y nef, wedi ei roddi ymhlith dynion, trwy

yr hwn y mae'n rhaid i ni fod yn gadwedig." Actau 4:12.

Nid digon yw canfod trugarogrwydd Duw, cymwynasgarwch, tynerwch tadol ei gymeriad. Nid digon yw gweld doethineb a chyfiawnder ei gyfraith - gweld ei bod yn sylfaenedig ar egwyddor dragwyddol cariad. Gwelodd Paul yr Apostol hyn oll pan waeddodd, "Yr wyf fi yn cydsynio â'r ddeddf mai da ydyw." "Y mae'r ddeddf yn sanctaidd; a'r gorchymyn yn sanctaidd, ac yn gyfiawn, ac yn dda." Eithr ychwanegodd, yn chwerwder ing ei

enaid a'i anobaith, "Eithr myfi sydd gnawdol, wedi fy ngwerthu dan bechod." Rhuf. 7:16, 12, 14.

Hiraethai am y purdeb, y cyfiawnder, ag yr oedd yn analluog ohono ei hun i'w gyrraedd, a gwaeddodd allan, "Ys truan o ddyn wyf fi! pwy a'm gwared i oddi wrth gorff y farwolaeth hon?" Rhuf. 7:24.

Dyma y cri sydd wedi esgyn o galonnau llwythog ym mhob gwlad ac ym mhob oes. Nid oes ond un ateb i bawb, "Wele Oen Duw, yr hwn sydd yn tynnu ymaith bechodau'r byd." Ioan 1:29.

Ceisiodd Ysbryd Duw egluro y gwirionedd hwn mewn llawer ffordd, a'i wneud yn amlwg i eneidiau yn hiraethu am eu rhyddhau oddi wrth faich euogrwydd. Pan, ar ôl ei bechod yn twyllo Esau, y dihangodd Jacob o gartref ei dad, suddodd dan bwys teimlad o euogrwydd. Yn unig ac alltud fel yr ydoedd, wedi ei ysgaru oddi wrth yr oll a wnaeth fywyd yn annwyl, yr un meddwl uwchlaw pob un arall a bwysai ar ei enaid oedd yr ofn fod ei bechod wedi ei dorri ymaith oddi wrth Dduw, ei fod yn wrthodedig yn y Nefoedd. Mewn tristwch y gorwedddai i lawr i

orffwys ar y ddaear noeth. dim ond
y bryniau unig o'i amgylch, ac
uwch ei ben y nefoedd yn ddisglair
gan sêr. Fel y cysgai, torrodd
goleuni dieithr ar ei olwg; ac wele,
oddi ar y gwastadedd lle
gorwedddai, ymddangosai grisiau
tywyll enfawr yn arwain i fyny hyd
at borth y nef, ac arnynt angylion
Duw yn symud i fyny ac i lawr; tra
o'r gogoniant fry, y clywid llais
Duw mewn cenadwri o gysur a
gobaith. Fel hyn y gwnaed yn
hysbys i Jacob yr hyn a ddiwallai
angen a hiraeth ei enaid - y
Gwardwr. Gyda llawenydd a
diolch y gwelodd ffordd yn cael ei

datguddio, ac y gallai efe, yn bechadur, gael ei adfer i gymundeb â Duw. Yr oedd ysgol gyfrin ei freuddwyd yn cynrychioli yr Iesu, unig gyfrwng cymundeb rhwng Duw a dyn.

At yr un darlun hwn y cyfeiria Crist yn ei ymddiddan â Nathanael, pan y dywedodd, “Ar ôl hyn y gwelwch y nef yn agored, ac angylion Duw yn esgyn ac yn disgyn ar Fab y dyn.” Ioan 1:51. Yn y gwrthgiliad, ymddieithriodd dyn oddi wrth Dduw; torrwyd y ddaear oddi wrth y nefoedd. Ni allai fod dim cymundeb dros y gagendor a

orweddai rhyngddynt. Ond trwy Grist mae'r ddaear eto wedi ei dolenu wrth y nef. Gyda'i haeddiant ei hun pontiodd Crist y gagendor a wnaed gan bechod, fel y gall yr angylion gwasanaethgar ddal cymundeb â dyn. Mae Crist yn cysylltu y dyn syrthiedig, yn ei wendid a'i anallu, â Ffynhonell y nerth anfeidrol.

Eithr ofer yw breuddwydion dynion ynghylch cynnydd, ofer pob ymdrechion er dyrchafu dynoliaeth, os esgeulusant unig Ffynhonell gobaith a chymorth i'r hil syrthiedig. "Pob rhoddiad daionus,

a phob rhodd berffaith” (Iago 1:17),
oddiwrth Dduw y maent. Nid oes
gwir ragoriaeth cymeriad ar wahan
iddo Ef. A’r unig ffordd at Dduw
ydyw Crist. Efe a ddywed, “Myfi
yw’r ffordd, a’r gwirionedd, a’r
bywyd: nid yw neb yn dyfod at y
Tad, ond trwof fi.” Ioan 14:6.

Mae calon Duw yn hiraethu ar ôl ei
blant daearol gyda chariad cryfach
nac angau. Wrth roddi i fyny ei Fab,
Efe a dywalltodd allan i ni yr holl
nefoedd mewn un rhodd. Mae
bywyd a marwolaeth ac eiriolaeth y
Gwardwr. gweinidogaeth
angylion, ymryson yr Ysbryd, y Tad

yn gweithio uchod a thrwy bob
peth, diddordeb diddarfod y bodau
nefol - yr oll wedi ymrestru o blaid
iachawdwriaeth dyn.

O, gadewch i ni fyfyrio ar yr aberth
rhyfeddol a wnaed drosom ni!

Gadewch i ni geisio gwerthfawrogi
y llafur a'r egni a waria y Nefoedd
er adfer y colledig, a'u dwyn yn ôl i
dŷ eu Tad. Ni allesid byth greu
cymhellion cryfach, na
goruchwyliaeth mwy nerthol - y
gwobrwyon tra-ragorol am wneud
y da, y mwynhad o'r nefoedd, y
gymdeithas â'r angylion, cymundeb
â chariad Duw a'i Fab, dyrchafiad

ac ehangiad ein holl alluoedd am
oesoedd tragwyddol - onid yw'r
rhai hyn yn ein symbylu a'n
cymhell i roddi gwasanaeth serchus
y galon i n Creawdwr a'n
Hiachawdwr?

Ac ar y llaw arall, cawn
farnedigaethau Duw a gyhoeddir
yn erbyn pechod, yr ad-daliad
anocheladwy, y diraddiad o'n
cymeriad a'r dinistr terfynol, yn
cael eu cyflwyno yng Ngair Duw
i'n rhybuddio rhag gwasanaeth
Satan.

Oni ystyriwn drugaredd Duw? Beth yn fwy allasai wneuthur? Bydded i ni osod ein hunain mewn iawn berthynas ag Ef yr hwn a'n carodd â chariad rhyfeddol. Gadewch i ni gymryd gafael yn y moddion ddarparwyd ar ein cyfer er mantais i ni ein hunain, fel y gallom gael ein trawsnewid i'w ddelw Ef, a chael ein hadfer i gymdeithas â'r angylion gwasanaethgar, i gydgordiad a chymundeb â'r Tad a'r Mab.

Article 3—Edifeirwch

PA FODD Y gall dyn fod yn gyfiawn gyda Duw? Pa fodd y gall y pechadur gael ei wneud yn gyfiawn? Trwy Grist yn unig y gellir ein dwyn i gydgordiad gyda Duw, gyda sancteiddrwydd; ond pa fodd yr ydym i ddyfod at Grist? Mae llawer yn gofyn yr un cwestiwn ag a ofynwyd gan y lliaws ar ddydd y Pentecost, pan dan argyhoeddiad o bechod, y gwaeddasant allan, “Beth a wnawn ni?” Y gair cyntaf o atebiad Pedr oedd, “Edifarhewch.” Ar adeg arall, yn fuan ar ol hyn, y dywedodd,

“Edifarhewch ... a dychwelwch, fel y dileër eich pechodau.” Actau 2:38; 3:19.

Cynnwysa edifeirwch ofid am bechod, a throi ymaith oddi wrtho. Ni bydd i ni ddiarddel pechod nes y gwelwn ei bechadurusrwydd; hyd nes y trown ymaith oddi wrtho yn y galon, ni bydd cyfnewidiad gwirioneddol yn y bywyd.

Ceir llawer sydd yn methu deall gwir natur edifeirwch. Mae lluoedd yn gofidio am iddynt bechu, ac hyd yn oed yn gwneud adnewyddiad allanol, am eu bod yn ofni i'w

drygioni ddwyn dioddefaint arnynt
eu hunain. Eithr nid hyn yw
edifeirwch yn ystyr y Beibl.
Galarant oherwydd y dioddef, yn
hytrach na'r pechod. Dyma oedd
tristwch Esau pan welodd fod yr
enedigaeth-fraint wedi ei cholli
iddo am byth. Darfu i Balaam, ar ôl
ei ddychrynu gan yr angel a safai ar
ei lwybr gyda chleddyf noeth,
gydnabod ei euogrwydd rhag ofn
iddo golli ei fywyd; eithr nid oedd
yno edifeirwch pur am bechod, dim
argyhoeddiad amcan, dim atgasedd
at ddrwg. Judas Iscariot, ar ôl iddo
fradychu ei Arglwydd,
ddywedodd, "Pechais, gan

fradychu gwaed gwirion.” Matt.
27:4.

Gwthiwyd y cyffesiad allan o’i
enaid euog gan ymdeimlad
ofnadwy o ddamnedigaeth a golwg
ddychrynlyd ar farnedigaeth.
Llanwyd ef â dychryn gan y
canlyniadau oedd i ddilyn iddo ef,
ond nid oedd gofid dwfn yn ei
enaid am iddo fradychu Mab
difrycheulyd Duw, a gwadu Sanct
yr Israel. Pan oedd Pharaoh yn
dioddef dan farnedigaethau Duw,
cydnabyddodd ei bechod, er mwyn
osgoi cosb bellach, eithr
dychwelodd i herio’r Nefoedd cyn

gynted ag y cafodd y plâu eu hatal.
Galarai y rhai hyn oll am
ganlyniadau pechod, eithr nid
oeddynt yn gofidio am y pechod ei
hun.

Ond pan ildia y galon i ddylanwad
Ysbryd Duw, caiff y gydwybod ei
deffro, a chenfydd y pechadur
rywfaint o ddyfnder a
chysegredigrwydd cyfraith
sanctaid Duw, sail ei lywodraeth
mewn nef a daear. Y “Goleuni, yr
hwn sydd yn goleuo pob dyn a’r y
sydd yn dyfod i’r byd” (Ioan 1:9), a
oleua gelloedd dirgel yr enaid, a
gwneud yn amlwg bethau

cuddiedig y tywyllwch. Cymer
argyhoeddiad afael ar y meddwl a'r
galon. Mae gan y pechadur syniad
o gyfiawnder y Jehofah, a theimla
yr arswyd o ymddangos, yn ei
euogrwydd a'i aflendid ei hunan,
gerbron Chwiliwr y calonnau.
Mae'n gweld cariad Duw,
prydfferthwch sancteiddrwydd, a
llawenydd purdeb; hiraetha am
gael ei olchi, a chael ei adfer i
gymundeb â'r Nef.

Mae gweddi Dafydd ar ôl ei
gwymmp yn egluro natur gwir
dristwch am bechod. Yr oedd ei
edifeirwch yn ddidwyll a dwfn. Nid

oedd yno un ymgais i guddio
euogrwydd ag esgus; na'r un
dymuniad i osgoi y farnedigaeth
fygythiol yn ysbrydoli ei weddi.
Gwelodd Dafydd faint ei drosedd;
gwelodd halogrwydd ei enaid;
ffieiddiodd at ei bechod. Nid am
faddeuant yn unig y gweddiodd,
ond am burdeb calon. Hiraethai am
lawenydd sancteiddrwydd - am
gael ei adfer i gydgordiad a
chymundeb â Duw. Dyma oedd
iaith ei enaid:

Gwyn ei fyd y neb y maddeuwyd ei
drosedd, ac y cuddiwyd ei bechod.

Gwyn ei fyd y dyn ni chyfrif yr
Arglwydd iddo anwiredd,
Ac ni byddo dichell yn ei ysbryd.
Trugarha wrthyf, o Dduw, yn ôl dy
drugarowgrwydd:

Yn ôl lliaws dy dosturiaethau, dilea
fy anwireddau....

Canys yr wyf yn cydnabod fy
nghanweddau: a'm pechod sydd
yn wastad ger fy mron. . . .

Glanha fi ag isop, a mi a lanheir:
golch fi, a byddaf wynnach na'r
eira....

Crea galon lân ynof, O Dduw;
Ac adnewyddda ysbryd uniawn o'm
mewn. Na fwrw fi ymaith oddi ger
dy fron;

Ac na chymer dy ysbryd sanctaidd
oddi wrthyf.

Dyro drachefn i mi orfoledd dy
iachawdwriaeth;

Ac a'th hael ysbryd cynnal fi. . . .

Gwared fi oddi wrth waed, O

Dduw, Duw fy iachawdwriaeth:

A'm tafod a gân yn llafar am dy
gyfiawnder." Salm 32:1, 2; 51:1-14.

Mae edifeirwch fel hwn tu hwnt i'n
galluoedd ein hunain ei gyrraedd;
derbynir ef yn unig oddi wrth Grist,
yr hwn a esgynodd yn uchel, ac a
roes roddion i ddynion.

Ceir yma bwynt lle mae llawer yn cyfeiliorni, a thrwy hynny y maent yn methu derbyn y cymorth y dymuna Crist ei roddi iddynt.

Tybiant na allant ddyfod at Grist os na wnânt yn gyntaf edifarhau, a bod yr edifeirwch hwnnw yn paratoi y ffordd i faddeuant o'u pechodau. Gwir fod edifeirwch yn blaenori maddeuant pechodau; oblegid y galon doredig a chystuddiedig yn unig a deimla yr angen am Waredwr. Ond a raid i'r pechadur aros nes iddo edifarhau cyn y gall ddyfod at yr Iesu? A yw edifeirwch i gael ei wneud yn atalfa rhwng y pechadur a'r Gwaredwr?

Nid yw'r Beibl yn dysgu fod yn rhaid i'r pechadur edifarhau cyn y gall ystyried gwahoddiad Crist.

“Deuwch ataf fi bawb a'r y sydd yn flinderog ac yn llwythog, a mi a esmwythâf arnoch.” Matt. 11:28. Y rhinwedd sydd yn mynd allan o Grist yw'r hyn sydd yn arwain i edifeirwch pur. Gwnaeth Pedr y mater yn glir yn ei ddatganiad i'r Israeliaid, pan y dywedodd, “Hwn a ddyrchafodd Duw â'i ddeheulaw, yn Dywysog, ac yn Iachawdwr, i roddi edifeirwch i Israel, a maddeuant pechodau.” Actau 5:31. Ni allwn edifarhau heb Ysbryd

Crist i ddeffro ein cydwybod mwy
nac y gellir maddau heb Grist.

Crist ydyw ffynhonell pob
cymhelliad da. Efe yw'r unig un all
blannu gelyniaeth at bechod yn y
galon. Mae pob dymuniad am
wirionedd a phurdeb, pob
argyhoeddiad o'n pechod ein
hunain, yn brawf fod ei Ysbryd Ef
yn symud ar wyneb ein calonnau.

Yr Iesu a ddywedodd, "A minnau,
os dyrchefir fi oddi ar y ddaear, a
dynnaf bawb ataf fy hun." Ioan
12:32. Rhaid i Grist gael ei
ddatguddio i'r pechadur fel

lachawdwr yn marw dros bechodau y byd; ac fel yr edrychwn ar Fab Duw ar groes Calfaria, mae dirgelwch iachawdwriaeth yn dechrau datblygu yn ein meddyliau, ac mae daioni Duw yn ein tywys i edifeirwch. Wrth farw dros bechaduriaid, eglurodd Crist y cariad sydd yn y tu hwnt i amgyffred; ac fel mae'r pechadur yn canfod y cariad hwn, mae yn tyneru y galon, yn gwneud argraff ar y meddwl, ac yn ysbrydoli edifeirwch yn yr enaid.

Mae'n wir fod dynion weithiau yn dyfod i deimlo cywilydd am eu

ffvrdd pechadurus, ac yn rhoddi heibio rai o'u harferion drygionus, cyn eu bod yn ymwybodol eu bod yn cael eu tynnu at Grist. Ond pa bryd bynnag y gwnant ymdrech at ddiwygio, oherwydd dymuniad cywir am wneud yr hyn sydd iawn, gallu Crist sydd yn eu tynnu. Gweithreda ar yr enaid ddylanwad o ba un y maent hwy yn anymwybodol, a bywioceir y gydwybod, ac mae'r bywyd allanol yn cael ei ddiwygio. Ac fel mae Crist yn eu tynnu i edrych ar ei groes Ef, i edrych arno Ef yr Hwn a drywanwyd gan eu pechodau. daw y gorchymyn adref i'r gydwybod.

Datguddir iddynt ddrygioni eu bywyd, a phechod dwfn yr enaid. Dechreuant amgyffred rhywbeth o gyfiawnder Crist, a gwaeddant, “Beth yw pechod, fel y gofynid y fath aberth er adferiad yr un sydd yn aberth iddo? A oedd yr holl gariad hwn, yr holl ddiოდdef yma, y darostyngiad hwn i gyd, yn cael ei ofyn, fel na chollid ni, eithr caffael ohonom fywyd tragwyddol?”

Gall y pechadur wrthwynebu y cariad hwn, gwrthod cymryd ei dynnu at Grist; ond os na wrthwyneba, bydd iddo gael ei

dynnu at Grist; bydd i wybodaeth o drefn yr iachawdwriaeth ei arwain at droed y groes mewn edifeirwch am ei bechodau, y rhai fu yn achos i Fab Duw ddioddef.

Yr un meddwl Dwyfol sydd yn gweithio ar bethau natur sydd yn llefaru wrth galonnau dynion, ac yn creu blys anhraethadwy am rhywbeth nad yw ganddynt. Ni all pethau y byd fodloni eu hiraeth. Mae Ysbryd Duw yn erfyn arnynt i geisio y pethau hynny a all yn unig roddi tangnefedd a gorffwys - gras Crist, a llawenydd sancteiddrwydd. Trwy ddylanwadau gweledig ac

anweledig, mae ein Gwardwr yn gyson ar waith yn denu meddyliau dynion oddi wrth bleserau pechod, na allant fodloni, at y bendithion anfeidrol a all fod yn eiddo iddynt ynddo Ef. At yr holl eneidiau hynny, sy'n ceisio yn ofer yfed o bydewau toredig y byd yma, mae'r genadwri Ddwyfol yn cael ei chyfeirio, "A'r hwn sydd â syched arno, deued. A'r hwn sydd yn ewyllysio, cymered ddwfr y bywyd yn rhad." Dat. 22:17.

Boed i ti sydd yn dy galon yn hiraethu am rywbeth gwell nas dichon y byd hwn ei roddi,

adnabod yr hiraeth hwn fel llais
Duw i'th enaid. Gofyn iddo Ef
roddi i ti edifeirwch, i ddatguddio
Crist i ti yn ei anfeidrol gariad, yn ei
burdeb perffaith. Cafodd
egwyddorion deddf Duw - cariad at
Dduw a dyn - eu hegluro yn
berffaith ym mywyd y Gwardedwr.
Cymwynasgarwch, cariad
anhunanol oedd bywyd ei enaid Ef.
Yn ôl fel y byddwn yn edrych arno
Ef, fel y disgyna y goleuni oddi
wrth y Gwardedwr arnom ni, y
gwelwn bechadurusrwydd ein
calonnau ein hunain.

Dichon i ni fod yn canmol ein hunain, fel y gwnaeth Nicodemus, fod ein bywyd wedi bod yn dda, fod ein cymeriad moesol yn gywir, a chredu nad oes angen arnom ni ddarostwng y galon gerbron Duw, fel y pechadur cyffredin; ond pan lewyrcha y goleuni oddi wrth Grist i mewn i'n heneidiau, cawn weld pa mor amhur ydym; cawn weld hunanoldeb, yr elyniaeth yn erbyn Duw, a haloga bob gweithred. Y pryd hynny y cawn sylweddoli fod ein cyfiawnderau ein hunain yn wir megis bratiau budron, ac mai gwaed Crist yn unig a ddichon ein glanhau oddiwrth halogrwydd

pechod, ac adnewyddu ein
calonnau yn ôl ei ddelw ei hun.

Un pelydryn o ogoniant Duw, un
tywyniad o burdeb Crist, yn
treiddio i'r enaid, wnaiff bob
brycheuyn o halogrwydd yn
boenus amlwg, gan ddinoethi
gwrthuni a diffygion y cymeriad
dynol. Dengys yn amlwg y
dymuniadau ansanctaid,
anghrediniaeth y galon,
halogrwydd y gwefusau. Gwneir
yn noeth i lygaid y pechadur ei
weithredoedd anheyrngar sy'n
gwneuthur yn ddirym gyfraith
Duw, a gwneir ei ysbryd yn

ddiymadferth a chystuddiedig dan ddyllanwad treiddiol Ysbryd Duw. Efe a ffeiddia ei hun wrth edrych ar gymeriad pur a difrycheulyd Crist.

Pan welodd y proffwyd Daniel y gogoniant a amgylchynai y cenhadwr nefol a ddanfonwyd ato, gorchfygwyd ef gan deimlad o'i wendid a'i amherffeithrwydd ei hun. Wrth ddisgrifio effaith y weledigaeth ryfedd, dywed, "Ac ni thrigodd nerth ynof: canys fy ngwedd a drodd ynof yn llygredigaeth, ac nid ateliais nerth." Dan. 10:8. Mae'r enaid a gyffyrddir fel hyn yn casáu ei hunanoldeb, yn

ffieiddio ei hunan-gariad, a thrwy gyfiawnder Crist yn ceisio y purdeb calon sydd mewn cytgordiad â deddf Duw a chymeriad Crist.

Dywed Paul ei fod “yn ôl y cyfiawnder sydd yn y ddeddf” - mor bell ag yr oedd gweithredoedd allanol yn y cwestiwn - yn “ddiargyhoedd” (Phil. 3:6); ond pan welwyd cymeriad ysbrydol y ddeddf gwelodd ei hun yn bechadur. A barnu ei hun yn ôl llythyren y gyfraith, fel mae dynion yn ei chymwyso at y bywyd allanol, yr oedd wedi ymwrthod â phechod; eithr pan edrychodd i

ddyfnderoedd ei gorchymynion sanctaidd a gweld ei hun fel yr oedd Duw yn ei weld, plygodd mewn ymddarostyngiad, a chyffesodd ei euogrwydd. Dywed, "Eithr yr oeddwn i gynt yn fyw heb y ddeddf; ond pan ddaeth y gorchymyn, yr adfywiodd pechod, a minnau a fûm farw." Rhuf. 7:9.

Pan welodd natur ysbrydol y ddeddf, ymddangosodd pechod yn ei wir erchylldra, a'i hunan-gyfiawnder a giliodd.

Nid yw bob pechod yn gyfartal yng ngolwg Duw; mae graddau o euogrwydd yn ei olwg Ef, yn

ogystal ag yng nghyfrif dyn; ond pa
mor ddibwys bynnag y dichon i'r
weithred ddrwg hon neu arall
ymddangos yng ngolwg dynion,
nid oes un pechod yn fychan yng
ngolwg Duw. Mae dyfarniad dyn
yn rhannol ac amherffaith; ond y
mae Duw yn cyfrif pob peth fel y
maent mewn gwirionedd. Dirmygir
y meddwyn, a dywedir wrtho y
bydd i'w bechod ei gau allan o'r
nefoedd; tra mae balchder,
hunanoldeb, a chybydd-dod yn rhy
fynych yn mynd heb gerydd. Eithr
mae y rhai hyn yn bechodau sydd
yn neilltuol wrthun i Dduw;
oblegid y maent yn groes i

gymwynasgarwch, ei gymeriad, i'r cariad anhunanol hwnnw sydd yn wir awyrgylch y greadigaeth ddigwmp. Gall yr hwn a syrthia i rai o'r pechodau mwyaf gwrthun feddu ymdeimlad o'i warth, a'i dlodi, a'i angen am ras Crist; ond ni theimla balchder angen o gwbl, a thrwy hynny mae yn cau y galon yn erbyn Crist, a'r bendithion anfeidrol y daeth Ef i'w cyfranu.

Publican druan a weddiodd, "O Dduw, bydd drugarog wrthyf bechadur" (Luc 18:13), ac edrychai arno ei hun fel dyn tra phechadurus, ac edrychai eraill

arno yn yr un golau; ond yr oedd ef
yn sylweddoli ei angen, a chyda'i
faich o euogrwydd a gwarth daeth
gerbron Duw, gan ofyn am
drugaredd. Yr oedd ei galon yn
agored i Ysbryd Duw wneud ei
waith grasol, a'i ryddhau oddi wrth
allu pechod. Dangosai gweddi
fostfawr, hunan-gyfiawn y
Pharisead fod ei galon yn gaeëdig i
ddylanwad yr Ysbryd Glân.
Oherwydd ei bellter oddi wrth
Dduw nid oedd ganddo
ymdeimlad o'i halogrwydd ei hun
mewn cyferbyniad â'r
perffeithrwydd sanctaidd Dwyfol.

Ni theimlai ddim angen, a chan hynny ni allai dderbyn dim.

Os wyt yn gweld dy bechadurusrwydd, paid ag aros i wneud dy hunan yn well. Pa faint sydd yn meddwl nad ydynt yn ddigon da i ddyfod at Grist. A wyt yn disgwyl dyfod yn well drwy dy ymdrechion dy hunan? "A newidia yr Ethiopiad ei groen, neu y llewpard ei frychni? felly chwithau a ellwch wneuthur da, y rhai a gynefinwyd â gwneuthur drwg." Jer. 13:23. Yn Nuw yn unig y ceir cymorth i ni. Ni ddylem ddisgwyl am gymhellion cryfach, am

gyfleusterau gwell, neu am
dymherau mwy sanctaidd. Ni allwn
wneud dim ohonom ein hunain.
Rhaid i ni ddyfod at Grist megis ag
yr ydym.

Eithr na thwyllled neb ei hunan
gyda'r syniad y gwna Duw, yn ei
fawr gariad a'i drugaredd, eto
achub hyd yn oed wrthodwyr ei
ras. Yng ngoleuni y groes yn unig y
gellir cyfrif pechadurusrwydd
dirfawr bechod. Pan argymhella
dynion fod Duw yn rhy dda i fwrw
ymaith y pechadur, boed iddynt
edrych i Galfaria. Am nad oedd
ffordd arall i gadw dyn. oherwydd

ei bod yn amhosibl i'r hil ddynol
ddianc rhag dylanwad llwgr
pechod heb y cyfryw aberth, a chael
eu hadfer i gymundeb â bodau
sanctaidd - yn amhosibl iddynt
drachefn ddyfod yn gyfranogion o'r
bywyd ysbrydol - oherwydd hyn y
cymerodd Crist arno ei hunan
euogrwydd yr anufudd-dod, a
dioddef yn lle'r pechadur. Mae
cariad a dioddefaint a marwolaeth
Mab Duw oll yn tystio i ddrygioni
ofnadwy pechod, ac yn dangos nad
oes dihangfa rhag ei awdurdod,
dim gobaith am fywyd uwch, ond
trwy ymostyngiad yr enaid i Grist.

Mae'r anedifeiriol weithiau yn ymesgusodi trwy ddweud am Gristionogion proffesedig, "Yr wyf fi cystal â hwythau. Nid ydynt yn fwy hunanymwadol, difrifol, neu ochelgar yn eu hymddygiad nac ydwyf finnau. Maent yn caru pleser a hunanfodddhad yn gystal â minnau." Yn y modd yma, gwnânt ddiffygion eraill yn esgus dros eu hesgeulusdra eu hunain o ddyletswydd. Eithr nid yw pechodau a diffygion eraill yn esgusodi neb; oblegid ni roddodd yr Arglwydd i ni gynllun dynol diffygiol. Rhoddwyd Mab difrycheulyd Duw fel ein hesiampl,

a'r rhai sy'n cwyno am gam-fuchedd Cristionogion proffesedig yw r rhai a ddylai ddangos bywydau gwell, ac esiamplau ardderchocach. Os oes ganddynt syniad mor uchel am yr hyn y dylai Cristion fod, onid yw eu pechod eu hunain gymaint â hynny yn fwy? Gwyddant pa beth sydd yn iawn, ac eto gwrthodant ei wneuthur.

Gochelwch rhag oedi. Peidiwch ag esgeuluso y gwaith o ymadael â'ch pechodau a cheisio purdeb calon drwy'r Iesu. Dyma lle mae miloedd wedi methu, er eu colled

dragwyddol. Ni arhosaf yma ar fyrder ac ansicrwydd bywyd; ond mae perygl ofnadwy - perygl nad yw yn cael ei ddeall yn ddigonol - mewn oedi ildio i lais perswâd yr Ysbryd Sanctaidd Duw, trwy ddewis byw mewn pechod; canys dyna mewn gwirionedd yw'r oediad hwn. Ni ellir ymfodloni mewn pechod, pa mor fychan bynnag y dichon iddo gael ei gyfrif, ond yn unig dan berygl colled anfeidrol. Yr hyn na orchfygir a'n gorchfyga ni, a gweithia allan ein dinistr.

Darfu i Adda ac Efa berswadio eu hunain na allai y fath ganlyniadau erchyll ag a fynegwyd gan Dduw ddilyn peth mor fychan â bwyta o'r ffrwyth gwaharddedig. Ond y peth bychan hwn oedd troseddu yn erbyn deddf sanctaidd ac anghyfnewidiol Duw, a darfu iddo ysgaru dyn oddi wrth Dduw, ac agor llif-ddorau marwolaeth a gwae nas mynegwyd ar ein byd ni. Oes ar ôl oes y mae cri barhaus o alar wedi esgyn i fyny o'n daear ni, ac mae'r holl greadigaeth yn cydochneidio ac yn cydofidio mewn poen, o ganlyniad i anufudd-dod dyn. Teimlodd y nefoedd ei hunan

effeithiau ei wrthryfel yn erbyn
Duw. Saif Calfaria fel cof-golofn o'r
aberth ryfeddol oedd yn ofynol er
adfer yr hyn a gollwyd trwy
droseddu y gyfraith Ddwyfol. Na
fydded i ni edrych ar bechod fel
peth dibwys.

Mae pob gweithred o drosedd, pob
esgeulusdod neu wrthodiad o ras
Crist, yn adweithio arnoch eich
hunain; maent yn caledu y galon,
yn llygru yr ewyllys, yn marweddio
y deall, ac nid yn unig yn eich
gwneud yn llai tueddol i ildio, ond
yn llai galluog i ildio i berswâd
tyner Ysbryd Sanctaidd Duw.

Mae llawer yn tawelu cydwybod gyffrous gyda'r dybiaeth y gallant newid cwrs pechod pryd y mynont; y gallant chwarae â gwahoddiadau trugaredd, ac eto gael argraffu arnynt drachefn a thrachefn.

Tybiant y gallant, ar ôl dirmygu Ysbryd y gras, ar ôl taflu eu dylanwad o blaid Satan, newid eu cwrs mewn moment o wasgfa erchyll. Ond nid mor hawdd y gwneir hyn. Mae profiad, yr addysg am fywyd, wedi ffurfio y cymeriad mor drwyadl fel mai ychydig y pryd hynny a ddymument dderbyn delw yr Iesu.

Mae hyd yn oed un linell ddrwg o gymeriad, un dymuniad pechadurus, o'i achlesu yn barhaus yn gwneud holl ddylanwad yr Efengyl yn ddi-rym. Mae pob ymfodddhad pechadurus yn cryfhau gwrthwynebiad yr enaid i Dduw. Ni wna y dyn a ddengys hyfdra yr anffyddiwr, neu ddifaterwch ynfyd o wirionedd Dwyfol, ond medi yr hyn a haeodd ei hunan. Ni cheir yn yr holl Feibl rybudd mwy arswydus yn erbyn chwarae â drwg na geiriau y gŵr doeth, fod yr annuwiol yn cael ei ddal "â rhaffau ei bechod ei hun." Diar. 5:22.

Mae Crist yn barod i'n rhyddhau oddi wrth bechod, ond nid yw yn gorfodi yr ewyllys; ac os yw'r ewyllys ei hunan trwy droseddu parhaus yn gwbl dueddol at ddrwg, a ninnau heb ddymuno cael ein rhyddhau, os na ewyllysiwn dderbyn ei ras, pa beth yn fwy all Efe ei wneuthur? Yr ydym wedi dinistrio ein hunain trwy wrthod yn fwriadol ei gariad Ef. "Wele, yn awr yr amser cymeradwy; wele, yn awr ddydd yr iachawdwriaeth." 2 Cor. 6:2. "Heddiw, os gwrandewch ar ei leferydd ef, na chaledwch eich calonnau." Heb. 3:7, 8.

“Canys dyn a edrych ar y golygiad;
ond yr Arglwydd a edrych ar y
galon” (1 Sam. 16:7) - y galon
ddynol, gyda’i theimladau
ymrysonol o lawenydd a thristwch
- y galon ystyfnig, grwydredig,
sydd yn drigfa cymaint o amhuredd
a thwyll. Gwyr Efe ei chymhellion,
ei gwir amcanion a’i bwriadau. Dos
ato Ef gyda’th enaid fel y mae wedi
ei hollol lychwino. Tafl ei
chilfachau, fel y Salmydd, yn
agored i’r Llygad Hollweledig, a
dywed, “Chwilia fi, O Dduw, a
gwybydd fy nghalon; prawf fi, a
ewybydd fy meddyliau. A gwêl a

oes ffordd annuwiol gennyf, a
thywys fi yn y ffordd dragwyddol.”
Salm 139:23, 24.

Pan nad yw'r galon wedi ei glanhau
ceir llawer yn derbyn crefydd
deallol, rhith duwioldeb. Bydded
i'th weddi fod, “Crea galon lân
ynof, O Dduw, ac adnewyddda
ysbryd uniawn o'm mewn.” Salm
51:10. Delia yn onest â'th enaid dy
hun. Bydd mor ddifrifol, mor
ddyfal-barhaol, fel y buaset pe
byddai dy fywyd marwol mewn
perygl. Mater i'w benderfynu
rhwng Duw a'th enaid dy hun
ydyw hwn - i'w benderfynu am

dragwyddoldeb. Bydd i obaith
tybiedig, a dim mwy, brofi yn
ddinistr i ti.

Myfyria dros Air Duw yn weddigar.
Gesyd y Gair hwnnw o'th flaen,
yng nghyfraith Duw a bywyd Crist,
egwyddorion mawr
sancteiddrwydd, "heb yr hwn ni
chaiff neb weled yr Arglwydd."
Heb. 12:14. Mae yn dy argyhoeddi o
bechod; mae yn datguddio yn eglur
ffordd iachawdwriaeth. Dyro
ystyriaeth iddo fel Uais Duw yn
llefaru wrth dy enaid.

Wrth i ti weld erchylldra dy bechod,
wrth i ti weld dy hunan fel yr wyt
mewn gwirionedd, paid ag
anobeithio. I gadw pechaduriaid y
daeth Crist. Ni raid i ni gymodi
Duw â ni, ond - O gariad rhyfeddol!
Mae Duw yng Nghrist yn
“cymodi’r byd ag ef ei hun.” 2 Cor.
5:19. A’i gariad tyner mae yn denu
calonnau ei blant camweddus. Ni
allai un rhiant daearol fod mor
amyneddgar gyda diffygion a
chamgymeriadau ei blant ag ydyw
Duw gyda’r rhai y ceisia eu cadw.
Ni allai neb bledio yn fwy tyner
gyda’r troseddwr. Ni ddarfu
unrhyw wefusau dynol erioed

dywallt allan erfyniadau tynerach at y crwydryn nac y gwna Efe. Nid yw ei holl addewidion a'i rybuddion ond anadliad cariad anhraethadwy.

Pan ddaw Satan i ddweud wrthyf dy fod yn bechadur mawr, edrych i fyny at dy Waredwr, a siarad am ei haeddianau. Yr hyn a'th gynorthwya ydyw edrych i fyny at ei oleuni Ef. Addefa dy bechod, ond dywed wrth y gelyn "Ddyfod Crist Iesu i'r byd i gadw pechaduriaid" (1 Tim. 1:15), ac y gellir dy gadw dithau drwy ei gariad anhraethol. Gofynodd yr Iesu i Simon gwestiwn

ynghylch dau ddyledwr. Yr oedd un yn nyled ei arglwydd o swm bychan, a'r llall yn ei ddyled o swm mawr iawn; eithr efe a faddeuodd i'r ddau, a gofynodd Crist i Simon pa ddyledwr a garai ei arglwydd fwyaf. Atebodd Simon, "mai'r hwn y maddeuodd efe iddo fwyaf." Luc 7:43. Ni a fuom bechaduriaid mawrion; eithr bu Crist farw fel y gellid maddau i ni, a chael ein hadfer i gytgordiad â'r nef. Ei gyfiawnder Ef yn unig all roddi i ni allu i fod yn feibion i Dduw. Y rhai y maddeuodd iddynt fwyaf a'i carant fwyaf, ac a safant agosaf at ei orsedd i'w foliannu am ei fawr

gariad a'i aberth anfeidrol. Yn ôl fel
y byddwn yn amgyffred cariad
Duw y bydd i ni sylweddoli
pechadurusrwydd pechod. Pan
welwn hyd y gadwyn a ollyngwyd
i lawr i ni, pan ddeallwn rywbeth
o'r aberth anfeidrol a wnaeth Crist
drosom. toddir y galon i dynerwch
ac edifeirwch.

Article 4—Cyffesu YFFESU

“Y NEB A guddio ei bechodau, ni Iwydda: ond y neb a’u haddefo, ac a’u gadawo, a gaiff drugaredd.”

Diar. 28:13.

Mae amodau derbyn trugaredd gan Dduw yn syml, yn gyfiawn, a rhesymol. Nid yw’r Arglwydd yn gofyn i ni wneud rhywbeth poenus er mwyn cael maddeuant o bechod. Ni raid i ni wneud pererindodau pellenig a blinderus, na chyflawni penyd poenus, i gymeradwyo ein heneidiau i Dduw y nefoedd neu i wneud iawn am ein trosedd; ond y

neb a gyffeso ac a adawo ei bechod a gaiff drugaredd.

Dywed yr apostol, “Cyffeswch eich camweddu bawb i'ch gilydd, ... fel y'ch iachaer.” Iago 5:16. Cyffeswch eich pechodau i Dduw, Ef yn unig all eu maddau, a'ch diffygion i'ch gilydd. Os gwnaethoch ddrwg i'ch cyfaill neu gymydog, yr ydych i gydnabod eich bai, a'i ddyletswydd yntau ydyw maddau i chwi yn rhydd. Wedi hynny, dylech ceisio maddeuant gan Dduw, oblegid mae'r brawd a ddoluriwyd gennych yn eiddo Duw, ac wrth ei niweidio ef, 'rydych wedi pechu yn erbyn ei

Greawdwr a'i lachawdwr. Dygir yr achos gerbron yr unig wir Gyfryngwr, ein Harchoffeiriad mawr, a demtiwyd "ym mhob peth yr un ffunud â ninnau, eto heb bechod," a'r hwn sydd yn medru "cyd-ddioddef gyda'n gwendid ni" (Heb. 4:15), ac yn abl i'n glanhau oddi wrth bob staen o anwiredd.

Nid yw'r rhai hynny nad ydynt wedi darostwng eu heneidiau gerbron Duw mewn cydnabyddiaeth o'u heuogrwydd, eto wedi cyflawni amod gyntaf cymeradwyaeth. Os nad ydym wedi profi'r edifeirwch hwnnw yr

hwn nad edifarheir amdano, ac nad ydym gyda gwir ymostyngiad enaid ac ysbryd drylliedig wedi cyffesu ein pechodau, gan ffieiddio ein hanwiredd, nid ydym erioed yn ddifrifol wedi ceisio maddeuant pechodau; ac os na ddarfu i ni erioed geisio, nid ydym erioed wedi derbyn heddwch Duw. Yr unig reswm nad ydym yn derbyn maddeuant y pechodau a wnaed o'r blaen yw, nad ydym am ddarostwng ein calonnau a chydymffurfio ag amodau Gair y gwirionedd. Rhwir cyfarwyddyd clir yn y mater hwn. Dylai cyfaddef pechod, boed gyhoeddus neu

ddirgel, gael ei deimlo yn y galon,
a'i ddatgan yn rhydd. Nid yw i gael
ei dynnu oddi wrth y pechadur.

Nid yw i gael ei wneud mewn
ffordd ysgafn a diofal, neu i gael ei
orfodi oddi wrth y rhai hynny nad
oes ganddynt deimlad
gwirioneddol o gymeriad ffiائد
pechod. Mae'r gyffes sydd yn
dywalltiad o'r enaid mewnol yn
mynd at y Duw o anfeidrol dosturi.
Dywed y Salmydd, "Agos yw yr
Arglwydd at y rhai drylliedig o
galon; ac Efe a geidw y rhai
briwedig o ysbryd." Salm 34:18.

Mae gwir gyffes bob amser o gymeriad penodol, ac yn cydnabod pechodau neilltuol. Gallant fod o'r fath natur fel ag i'w dwyn yn unig gerbron Duw; gallant fod yn feiau y dylid eu cyffesu wrth unigolion a niweidiwyd drwyddynt; neu gallant fod o gymeriad cyhoeddus, a dylent felly gael eu cyffesu yr un mor gyhoeddus. Eithr dylai pob cyffesiad fod yn benodol ac i'r pwynt, yn cydnabod y gwir bechodau yr ydych yn euog ohonynt.

Yn nyddiau Samuel, crwydrodd yr Israeliaid oddi wrth Dduw. Dioddef

yr oeddynt ganlyniadau pechod;
oblegid collasant eu ffydd yn Nuw,
collasant eu gallu i weld ei allu a'i
ddoethineb i reoli y genedl,
collasant eu hymddiriedaeth yn ei
gymhwyster i gynnal ac amddiffyn
ei achos. Troesant oddi wrth Reolwr
mawr y greadigaeth, gan ddymuno
cael eu llywodraethu fel y
cenhedloedd o'u hamgylch. Cyn
cael heddwch, gwnaethant y gyffes
benodol a ganlyn: "Canys
chwanegasom ddrygioni ar ein holl
bechodau, wrth geisio i ni frenin." 1
Sam. 12:19. Rhaid oedd cyffesu yr
un pechod ag yr argyhoeddwyd
hwy ohono. Bu eu haniolchgarwch

yn gorthrymu eu heneidiau, a'u gwahanu oddi wrth Dduw.

Ni fydd cyffes yn gymeradwy gan Dduw heb wir edifeirwch a diwygiad. Rhaid fod cyfnewidiadau pendant yn y bywyd; rhaid bwrw ymaith bopeth sydd yn digio Duw. Hyn fydd ffrwyth gwir dristwch am bechod. Mae'r gwaith sydd gennym i'w gyflawni o'n hochr ni yn cael ei osod yn eglur ger ein bron:

“Ymolchwch, ymlanhewch,
bwriwch ymaith ddrygioni eich
gweithredoedd oddi ger bron fy
llygaid; peidiwch â gwneuthur
drwg; dysgwch wneuthur daioni:

ceisiwch farn, gwnewch uniondeb i'r gorthrymedig, gwnewch farn i'r amddifad, dadleuwch dros y weddw" (Esa. 1:16, 17), "Os yr annuwiol a ddadrydd wystl, ac a rydd yn ei ôl yr hyn a dreisiodd, a rhodio yn neddfau y bywyd, heb wneuthur anwiredd; gan fyw y bydd efe byw, ni bydd marw." Esec. 33:15. Dywed Paul, wrth siarad am waith edifeirwch, "Canys wele hyn yma, eich tristáu chwi yn dduwiol, pa astudrwydd ei faint a weithiodd ynoch. ie, pa amddiffyn, ie, pa soriant, ie, pa ofn, ie, pa awyddfryd, ie, pa sêl, ie, pa ddial! Ym mhob

peth y dangosasoch eich bod yn bur yn y peth hwn.” 2 Cor. 7:11.

Pan fod pechod wedi torri grym y ddirnadaeth foesol, nid yw'r drwg-weithredwr yn canfod diffygion ei gymeriad, nac yn sylweddoli y drwg ysgeler a wnaeth; ac oni ildia i ddylanwad argyhoeddiadol yr Ysbryd Gian, erys yn rhannol ddall i bechod. Nid yw ei gyffesiadau yn gywir a difrifol. At bob cydnabyddiaeth o'i euogrwydd, fe ychwanega amddiffyniad er esgusodi ei ymddygiad, gan ddweud pe na byddai am amgylchiadau penodol,

na fuasai wedi cyflawni hyn neu arall, y ceryddir ef amdano.

Ar ôl i Adda ac Efa fwyta o'r ffrwyth gwaharddedig, fe u llanwyd gan deimlad o gywilydd a dychryn. Eu hunig feddwl ar y cyntaf oedd pa fodd y gallent esgusodi eu pechod, ac osgoi dedfryd fygythiol marwolaeth. Pan ymofynodd yr Arglwydd ynghylch eu pechod, atebodd Adda, gan daflu yr euogrwydd mewn rhan ar ei gydymaith ac mewn rhan ar Dduw, "Y wraig a roddaist gyda mi, hi a roddodd i mi o'r pren, a mi a fwyteais." Rhoddodd y wraig y bai

ar y sarff, gan ddywedyd. “Y sarff a’ m twyllodd, a bwyta a wnaethum.” Gen. 3:12, 13. Paham y gwnaethost y sarff? Paham y goddefaist iddi ddyfod i Eden?

Dyma y cwestiynau a awgrymid yn ei hesgus am ei phechod, ac felly yn taflu ar Dduw gyfrifoldeb eu cwmp. Dechreuodd ysbryd hunan-gyfiawnder yn nhad y celwyddau, ac mae wedi cael ei arddangos gan holl feibion a merched Adda. Nid yw cyffesiadau o’r math yma yn cael eu hysbrydoli gan yr Ysbryd Dwyfol, ac ni fyddant gymeradwy gan Dduw. Bydd i wir edifeirwch arwain dyn i

ddwyn ei euogrwydd ei hunan, a'i gydnabod heb dwyll neu ragrith. Fel y publican druan, heb gymaint â chodi ei olygon tua'r nef, efe a weddia, "O Dduw, bydd drugarog wrthyf fi bechadur." A'r rhai

Article 5—Ymgysegiad

ADDEWID DUW YDYW,

“Ceisiwch fi hefyd, a chwi a’ m
cewch, pan y m ceisioch â’ch holl
galon.” Jer. 29:13.

Rhaid ildio’r holl galon i Dduw, neu
ni ellir byth weithredu ynom y
cyfnewidiad in hadfer i’w
gyffelybrwydd Ef. Yr ydym wrth
natur wedi ein dieithrio oddi wrth
Dduw. Mae’r Ysbryd Glân yn
disgrifio ein cyflwr yn y fath eiriau
â’r rhai hyn: “Meirw mewn
camweddu a phechodau,” “y pen
oll sydd glwyfus, a’r holl galon yn

llesg,” “nid oes dim cyfan ynddo.”
Yr ydym yn cael ein dal yn gaeth yn
magl Satan, “a ddelid ganddo wrth
ei ewyllys ef.” Eph. 2:1; Esa. 1:5, 6; 2
Tim. 2:26. Mae Duw yn dymuno ein
hiachâu, ein gollwng yn rhydd.
Ond tra bo hyn yn gofyn diwygiad
llwyr, adnewyddiad ein holl natur,
rhaid i ni roddi ein hunain yn gwbl
i fyny iddo Ef.

Rhyfel yn erbyn hunan ydyw y
frwydr fwyaf ymladdwyd erioed.
Mae ildio hunan, rhoddi popeth i
ewyllys Duw, yn gofyn ymdrech;
eithr rhaid i’r enaid ymostwng i

Dduw cyn y gellir ei adnewyddu
mewn sancteiddrwydd.

Nid yw llywodraeth Duw, fel y
mynasai Satan iddi ymddangos
wedi'i seilio ar ymostyngiad dall,
na rheolaeth ddireswm. Apelia at y
deall a'r gydwybod. "Deuwch yr
awr hon ac ymresymwn" (Esa.
1:18), ydyw gwahoddiad y
Creawdwr i'r bodau a wnaeth. Nid
yw Duw yn gorfodi ewyllys ei
greaduriaid. Ni all dderbyn
gwrogaeth nad yw yn cael ei rhoddi
yn ewyllysgar ac yn ddeallgar.
Byddai ymostyngiad gorfodol yn
atal pob datblygiad gwirioneddol o

feddwl neu gymeriad; gwnai ddyn yn beiriant yn unig. Nid hyn yw amcan y Creawdwr. Mae yn ewyllysio fod i ddyn, coron-waith ei allu creadigol, gyrraedd y datblygiad uchaf posibl. Gesyd ger ein bron uchder y fendith yr ewyllysia ein dwyn tuag ati, drwy ei ras. Gwahodda ni i roddi ein hunain iddo Ef, fel y gallo weithredu ei ewyllys ynom. Mae yn gorffwys arnom ni i ddewis a'n rhyddheir ni oddi wrth gaethiwed pechod, i gyfranogi o ryddid gogoneddus plant Duw.

Wrth roddi ein hunain i Dduw,
rhaid i ni o angenrheidrwydd
ymwadu â phob peth a'n gwahana
oddi wrtho Ef. Yn gyson â hyn y
dywed y Gwardwr, "Pob un
ohonoch chwithau nid ymwrthodo
â chymaint ol ag a feddo, ni all fod
yn ddisgybl i mi." Luc 14:33. Pa
beth bynnag a ddena y galon oddi
wrth Dduw rhaid ei ymwrthod.
Mammon ydyw eilun llawer.
Cariad at arian, dymuniad am olud,
yw'r gadwyn aur sydd yn eu
cysylltu wrth Satan. Enw ac
anrhydedd bydol a addolir gan
ddosbarth arall. Bywyd o
esmwythyd hunanol a rhyddid

oddi wrth gyfrifoldeb sydd eilun i eraill. Ond rhaid torri y rhwymau caethiwus hyn. Ni allwn fod mewn rhan yn eiddo yr Arglwydd a'r hanner arall yn eiddo y byd. Nid ydym blant Duw os nad ydym felly yn hollol.

Ceir rhai sy'n proffesu gwasanaethu Duw, tra maent yn ymddiried yn eu hymdrechion eu hunain i ufuddhau i'w gyfraith, i ffurfio cymeriad iawn a sicrhau iachawdwriaeth. Ni chyffroir eu calonnau gan unrhyw deimlad dwfn o gariad Crist, eithr ceisiant gyflawni dyletswyddau y bywyd cristionogol fel yr hyn a

ofyna Duw ganddynt er mwyn
ennill nefoedd. Nid yw'r cyfryw
grefydd yn werth dim. Pan fydd
Crist yn preswyllo yn y galon,
llenwir yr enaid â'i gariad, gyda
llawenydd cymundeb ag Ef, fel y
bydd iddo lynu wrtho; ac yn y
myfyrdod ohono Ef, bydd i hunan
gael ei anghofio. Bydd cariad at
Grist yn ffynhonell gweithrediad.
Ni ofyna y rhai sy'n teimlo cariad
cymhelliadol Duw cyn lleied a ellir
ei roddi er cyfarfod a gofynion
Duw; ni ofynant am y safon isaf,
ond anelant at gydymffurfiad
perffaith ag ewyllys eu
Hiachawdwr. Gyda dymuniad

difrifol ymwrthodant â phopeth, a dangosant ddiddordeb cyfartal â gwerth yr amcan a geisiant. Nid yw proffes o Grist heb y cariad dwfn yma yn ddim ond siarad, ffurfioldeb sych, a chaledwaith beichus.

A wyt ti yn teimlo ei fod yn ormod o aberth i ymwrthod â phopeth i Grist? Gofyna y cwestiwn i ti dy hun, “Beth a roddodd Crist dros of fi?” Rhoddodd Mab Duw y cyfan - bywyd a chariad ac aberth - er ein hiachawdwriaeth. Ac a ddichon y bydd i ni, gwrthrychau anheilwng cariad mor fawr, atal ein calonnau

oddi wrtho? Bob eiliad o'n
bywydau, cawsom fendithion ei ras,
ac am y rheswm syml yma ni allwn
sylweddoli yn llawn ddyfnderoedd
yr anwybodaeth a'r trueni y
gwardedwyd ni oddi wrtho. A allwn
ni edrych arno Ef a drywanwyd gan
ein pechodau ac eto fynnu dirmygu
ei holl gariad a'i aberth? Yng
ngolwg ymddarostyngiad anfeidrol
Arglwydd y gogoniant, a fydd i ni
rwgnach am na allwn fynd i mewn i
fywyd ond yn unig trwy ymdrech a
hunan-ddarostyngiad?

Ymofyniad llawer calon falch yw,
“Paham y rhaid i mi fynd mewn

edifeirwch ac ymddarostyngiad cyn
y gallaf gael sicrwydd o'm
cymeradwyaeth gyda Duw?"

Cyfeiriaf chwi at Grist. Yr oedd Efe
yn ddibechod, a mwy na hyn, yr
oedd Efe yn Dywysog y nefoedd;
ond er mwyn dyn Efe a ddaeth yn
bechod dros yr hil. "Efe a gyfrifwyd
gyda'r troseddwyr; ac efe a ddug
bechodau llaweroedd, ac a
eiriolodd dros y troseddwyr." Esa.
53:12.

Ond beth a roddwn i fyny, pan yn
rhoddi y cwbl? - Calon halogedig
drwy bechod i'r Iesu i'w phuro. i'w
glanhau drwy ei waed ei hun, ac

i'w chadw drwy ei gariad digymar.
Ac eto tybia dynion ei bod yn
anodd rhoddi y cwbl i fyny! Yr wyf
yn cywilyddio clywed hynny yn
cael ei grybwyll, mae arnaf
gywilydd ei ysgrifenu.

Nid yw Duw yn gofyn i ni
ymwrthod â dim y mae ei gadw er
ein lles. Ym mhob peth a wna, mae
ganddo mewn golwg
ddedwyddwch ei blant. O na
fyddai i bawb nad ydvnt yn dewis
Crist sylweddoli fod ganddo
rhywbeth llawer iawn gwell i'w
gynnig iddynt nac y ceisiant eu
hunain! Mae dyn yn gwneud y

niwed a'r anghyfiawnder mwyaf â'i
enaid ei hun wrth feddwl a
gweithredu yn groes i ewyllys Duw.
Ni ellir cael gwir lawenydd yn y
llwybr a waherddir gan yr Hwn a
wyr beth sydd orau, a'r Hwn sydd
yn cynllunio er daioni ei
greaduriaid. Llwybr trosedd ydyw
llwybr trueni a dinistr.

Camgymeriad ydyw' coleddu y
syniad fod yn dda gan Dduw weld
ei blant yn dioddef. Mae'r holl
nefoedd yn teimlo diddordeb yn
nedwyddwch dyn. Nid yw ein Tad
nefol yn cau rhodfeydd llawenydd i
neb o'i greaduriaid. Mae'r gofynion

Dwyfol yn galw arnom i ochel y
penrhyddid hwnnw sy'n dwyn
dioddefaint a siomedigaeth, sy'n
cau dôr dedwyddwch a nefoedd yn
ein herbyn. Mae Gwardwr y byd
yn derbyn dynion fel y maent,
gyda'u holl anghenion,
amherffeithion, a gwendidau; ac
nid yn unig y mae'n glanhau oddi
wrth bechod, a rhoddi
iachawdwriaeth drwy ei waed, ond
y mae'n bodloni dyheadau calon
pob un a gydsynia i wisgo ei iau, a
dwyn ei faich. Ei amcan Ef ydyw
cyfrannu heddwch a gorffwys i
bawb a ddaw ato am fara y bywyd.
Ni ofyna i ni gyflawni ond yn unig

y dyletswyddau hynny sy'n cyfeirio
ein camau i'r gwynfyd eithaf lle ni
ddichon yr anufudd byth gyrraedd.
Cael Crist wedi ei ffurfio oddi
mewn, yn obaith o'r gogoniant,
ydyw gwir fywyd llawen yr enaid.

Mae llawer yn gofyn, "Pa fodd yr
wyf fi i roddi fy hunan i Dduw?" Yr
wyt yn dymuno rhoddi dy hun
iddo Ef; ond yr wyt yn wan mewn
nerth moesol, yng nghaethiwed
amheuaeth, ac yn cael dy
lywodraethu gan arferion dy fywyd
o bechod. Mae dy addewidion a'th
benderfyniadau megis rhaffau o
dywod. Ni elli reoli dy feddyliau,

dy ysgogiadau, dy serchiadau.
Mae'r wybodaeth am dy
addewidion toredig a'r addunedau
aethant yn ofer yn gwanhau dy
ymddiried yn dy gywirdeb dy hun,
ac yn peri i ti deimlo na all Duw dy
dderbyn; ond ni raid i ti anobeithio.
Yr hyn sydd eisiau arnat ydyw
dealt gwir nerth yr ewyllys. Hwn
yw y gallu llywodraethol yn natur
dyn, y gallu i benderfynu, neu i
ddewis. Mae popeth yn dibynnu ar
weithrediad yr ewyllys. Rhoddodd
Duw i ddynion y gallu i ddewis;
hwynt-hwy sydd i'w ymarfer. Ni
elli newid dy galon, ni elli ohonot
dy hun roddi i Dduw ei serchiadau;

ond gelli ddewis ei wasanaethu. Gelli roddi dy ewyllys iddo Ef, ac wedi hynny fe weithreda Ef ynot i ewyllysio a gweithredu yn ôl ei ewyllys da ei hun. Fel hyn dygir dy holl natur dan lywodraeth Ysbryd Crist; canolbwyntir dy serchiadau arno Ef, bydd dy feddyliau mewn cytgorod ag Ef.

Mae dymuniad am ddaioni a sancteiddrwydd yn iawn, ond ni fydd o leshad os nad yw'n datblygu. Collir llawer tra bont yn gobeithio ac yn dymuno bod yn Gristionogion. Nid ydynt yn dyfod at y pwynt o ildio yr ewyllys i

Dduw. Nid ydynt yn dewis bod yn
Gristionogion.

Trwy iawn ymarferiad o'r ewyllys,
gellir gwneud cyfnewidiad trwyadl
yn dy fywyd. Wrth ildio dy ewyllys
i Grist, yr wyt yn ymgyfathrachu â'r
Gallu sydd uwchlaw
tywysogaethau ac awdurdodau. Cei
nerth oddi uchod i'th ddal yn
gadarn, ac fel hyn, drwy ildio dy
hunan yn barhaus i Dduw galluogir
di i fyw y bywyd newydd, ie,
bywyd y ffydd.

Article 6—Ffydd a derbyniad

GAN FOD DY gydwybod wedi ei deffro gan yr Ysbryd Glân, yr wyt wedi gweld rhywbeth o ddrygioni pechod, o'i allu, ei euogrwydd, a'i wae; ac yr wyt yn edrych arno gyda ffeidd-dod. Yr wyt yn teimlo fod pechod wedi dy ysgaru oddi wrth Dduw, dy fod mewn caethiwed i allu y drwg. Po fwyaf yr ymdrechi i ddianc, mwyaf oll yr wyt yn sylweddoli dy anallu i gynorthwyo dy hun. Mae dy amcanion yn amhur; mae dy galon yn aflan. Yr wyt yn gweld fod dy fywyd wedi bod yn llawn o hunanoldeb a

phechod. Yr wyt yn hiraethu am
gael maddeuant, am gael dy
lanhau, cael dy wneud yn rhydd.
Cytgord â Duw, cyffelybrwydd
iddo Ef - beth elli wneud i'w gael?

Heddwch sydd eisiau arnat -
maddeuant a heddwch a chariad y
Nefoedd yn yr enaid. Ni all arian ei
brynu, ni all dealltwriaeth ei
sicrhau, ni all doethineb ei
gyrraedd; ni elli byth obeithio ei
sicrhau. trwy dy ymdrech dy hun.
Ond y mae Duw yn ei gynnig i ti fel
rhodd, "heb arian ac heb werth."
Esa. 55:1. Mae yn eiddo i ti, dim
ond i ti estyn allan dy law a

chymryd gafael ynddo. Dywed yr Arglwydd. “Pe byddai eich pechodau fel ysgariad, ânt cyn wynnied a’r eira; pe cochent fel porffor, byddant fel gwlan.” Esa. 1:18. “A rhoddaf i chwi galon newydd, ysbryd newydd hefyd a roddaf o’ch mewn chwi.” Esec. 36:26.

Yr wyt wedi cyffesu dy bechodau. ac wedi eu bwrw ymaith yn dy galon. Yr wyt wedi penderfynu rhoddi dy hunan i Dduw. Yn awr dôs ato Ef, a gofyn am iddo olchi ymaith dy bechodau, a rhoddi i ti galon newydd. Yna cred ei fod yn

gwneud hyn, am ei fod wedi addo. Dyma'r wers a ddysgodd yr Iesu pan oedd ar y ddaear. fod yn rhaid i ni gredu ein bod yn derbyn y rhodd y mae Duw yn ei addo i ni, ac y mae yn eiddo i ni. Yr oedd yr Iesu yn iachau y bobl o'u clefydau pan fyddai ganddynt ffydd yn ei allu; cynorthwyai hwynt yn y pethau y gallent eu gweld, a thrwy hynny eu hysbrydoli ag ymddiriedaeth ynddo Ef o berthynas i'r pethau na allent eu gweld - gan eu harwain i gredu yn ei allu i faddau pechodau Gosododd hyn allan yn amlwg yn iachâd y claf o'r parlys: "Eithr fel y gwypoch fod awdurdod

gan Fab y dyn ar y ddaear i faddau pechodau (yna y dywedodd efe wrth y claf o'r parlys), Cyfod, cymer dy wely i fyny a dos i'th dy." Matt. 9:6. Felly hefyd y dywed Ioan yr efengylwr, wrth siarad am wyrthiau Crist. "Eithr y pethau hyn a ysgrifennwyd, fel y credoch chwi mai yr Iesu yw Crist, Mab Duw; a chan gredu, y caffoch fywyd yn ei enw ef." Ioan 20:31.

Oddi wrth hanes syml y Beibl am y modd yr oedd Crist yn iachau y claf, gallwn ddysgu rhwrbeth ynghylch sut i gredu ynddo am faddeuant pechodau. Gadewch i ni

droi at stori'r claf o'r parlys ym Methesda. Yr oedd y dioddefydd druan yn ddiymadferth; nid oedd wedi defnyddio ei aelodau am 38 o flynyddoedd. Eto gorchymynai yr Iesu iddo, "Cyfod, cymer dy wely i fyny, a rhodia." Ioan 5:1-9. Gallasai y dyn claf ddweud, "Arglwydd, os Tydi a'm gwnei yn iach, mi a ufuddhaf i'th air." Ond na, efe a gredodd air Crist, credodd ei fod yn cael ei wneud yn iach, a gwnaeth yr ymdrech ar unwaith; ewyllysiodd gerdded, ac fe gerddodd. Gweithredodd ar air Crist, a rhoddodd Duw y gallu. Gwnaed ef yn iach.

Yr wyt tithau hefyd yn bechadur.
Ni elli wneud iawn am dy
bechodau yn y gorfffenol, ni elli
newid dy galon, a gwneud dy hun
yn sanctaidd. Eithr mae Duw yn
addo gwneud hyn oll i ti drwy
Grist. Cred yr addewid honno.
Cyffesa dy bechodau, a rho dy hun i
Dduw. Ewyllysia ei wasanaethu Ef.
A'r un mor sicr ag y bydd i ti
wneud hyn bydd i Dduw gyflawni
ei air i ti. Os wyt yn credu yr
addewid - cred dy fod yn cael
maddeuant ac yn cael dy lanhau -
ac mae Duw yn rhoddi y ffaith; cei
dy wneud yn iach. megis y

rhoddodd Crist i'r claf o'r parlys y gallu i gerdded pan gredodd y dyn ei fod yn cael ei iachau. Y mae felly os wyt ti yn ei gredu.

Paid ag aros i deimlo dy fod wedi dy wneud yn iach, eithr dywed, "Yr wyf yn ei gredu; y mae felly, nid am fy mod i yn ei deimlo, ond am fod Duw wedi addo."

Dywed yr Iesu, "Beth bynnag oll a geisioch wrth weddio, credwch y derbyniwch, ac efe fydd i chwi."

Marc 11:24. Mae yna amod i'r addewid yma - ein bod yn gweddio yn ôl ewyllys Duw. Ond ewyllys

Duw yw ein glanhau oddi wrth bechod, ein gwneud yn blant iddo, a'n galluogi i fyw bywyd sanctaidd. Felly gallwn ofyn am y bendithion hyn, a chredu ein bod yn eu derbyn, a diolch i Dduw ein bod wedi eu derbyn. Ein braint ydyw mynd at yr Iesu a chael ein glanhau, a sefyll gerbron y ddeddf heb gywilydd nac anghysur. "Nid oes gan hynny yn awr ddim damnedigaeth i'r rhai sydd yng Nghrist Iesu, y rhai sydd yn rhodio nid yn ôl y cnawd, eithr yn ôl yr Ysbryd." Rhuf. 8:1.

O hyn allan nid wyt yn eiddo dy hunan; ti a brynwyd er gwerth.

“Gan wybod nad â phethau llygredig, megis arian neu aur, y’ch prynwyd, . . . eithr â gwerthfawr waed Crist, megis Oen difeius a difrycheulyd.” 1 Pedr. 1:18, 19. Trwy y weithred syml hon o gredu yn Nuw, mae’r Ysbryd Glân wedi cenhedlu bywyd newydd yn dy galon. Yr wyt yn awr megis plentyn wedi ei eni i deulu Duw, ac y mae Efe yn dy garu fel y mae yn caru ei Fab.

Yn awr gan dy fod wedi rhoddi dy hunan i’r Iesu paid â thynnu yn ôl, paid â chymryd dy hun ymaith oddi wrtho Ef, eithr dywed ddydd

ar ôl dydd, “Yr wyf yn eiddo Crist; yr wyf wedi rhoddi fy hun iddo Ef;” a gofyn iddo roddi i ti ei Ysbryd, a’th gadw drwy ei ras. Gan mai trwy roddi dy hunan i Dduw, a chredu ynddo, y daethost yn blentyn iddo, felly yr wyt i fyw ynddo Ef. Dywed yr apostol, “Megis gan hynny y derbyniasoch Grist Iesu yr Arglwydd, felly rhodiwch ynddo.” Col. 2:6.

Ymddengys fod rhai yn teimlo eu bod ar brawf, rhaid profi i’r Arglwydd eu bod wedi diwygio cyn y gallant hawlio ei fendith. Ond gallant hawlio bendith Duw hyd yn

oed yn awr. Rhaid iddynt gael ei ras
Ef, Ysbryd Crist, i gynorthwyo eu
gwendidau, neu ni allant
wrthwynebu drwg. Mae'r Iesu yn
caru ein cael ato Ef fel yr ydym, yn
bechadurus, yn ddigynorthwy, ac
yn ddibynol. Gallwn ddyfod gyda'n
holl wendid, ein ffolineb, ein
pechadurusrwydd, a syrthio wrth ei
draed mewn edifeirwch. Ei
ogoniant Ef ydyw ein hamgylchu
ym mreichiau ei gariad, a rhwymo
ein doluriau, ein glanhau oddi wrth
bob anwiredd.

Dyma lle mae miloedd yn methu:
nid ydynt yn credu fod yr Iesu yn

maddau iddynt yn bersonol, yn unigol. Nid ydynt yn cymryd Duw ar ei air. Braint pawb sydd yn cydymffurfio â'r amodau ydyw gwybod drostynt eu hunain fod pardwn yn cael ei estyn yn rhad am bob pechod. Tafla ymaith yr amheuaeth nad yw addewidion Duw yn cael eu bwriadu i ti. Y maent i bob troseddwr edifeiriol. Mae nerth a gras wedi ei ddarparu drwy Grist i gael ei ddwyn gan angylion gwasanaethgar i bob enaid crediniol, Nid oes neb mor bechadurus fel na allant gael nerth, purdeb, a chyfiawnder yn yr Iesu, yr hwn a fu farw drostynt. Y mae

yn disgwyl i'w diosg o'u
gwisgoedd a staeniwyd ac a
halogwyd â phechod, ac i rod-di
amdanynt ynau gwynion
cyfiawnder; gorchymyna iddynt
fyw, ac nid marw.

Nid yw Duw yn delio â ni fel mae
dynion meidrol yn delio â'i gilydd.
Mae ei feddyliau Ef yn feddyliau o
drugaredd, cariad, a
chydymdeimlad tyneraf. Efe a
ddywed, "Gadawed y drygionus ei
ffordd, a'r gŵr anwir ei feddyliau; a
dychweled at yr Arglwydd, ac efe a
gymer drugaredd arno; ac at ein
Duw ni, oherwydd efe a arbed yn

helaeth.” “Dileais dy gamweddu fel cwmwl. a’th bechodau fel niwl.”
Esa. 55:7; 44:22.

“Canys nid oes ewyllys gennvf i farwolaeth y marw, medd yr Arglwydd Dduw. Dychwelwch gan hynny, a byddwch byw.” Esec. 18:32. Mae Satan yn barod i ladrata ymaith addewidion sicr a bendithiol Duw. Mae yn dymuno cymryd ymaith bob pelydryn o obaith a phob llewyrch o oleuni o’r enaid; ond rhaid i ti beidio caniatau iddo wneud hyn. Na ddyro glust i’r temtiwr, eithr dywed, “Mae’r Iesu wedi marw fel y gallaf fi gael byw.

Mae yn fy ngharu, ac nid yw yn ewyllysio fy mod yn golledig. Mae gennyf Dad Nefol tosturiol; ac er i mi ddifrio ei gariad. er fod y bendithion a roddodd i mi wedi eu hafradloni. mi a godaf. ac a af at fy Nhad, a dwwedaf, 'Pechais yn erbyn y nef, ac o'th flaen dithau; ac mwyach nid ydwyf deilwng i'm galw yn fab i ti; gwna fi fel un o'th weision cyflog.' ” Dywed y ddameg wrthyt pa fodd y derbynir y crwydryn: “Pan oedd efe eto ymhell oddi wrtho, ei dad a'i canfu ef, ac a dosturiodd. ac a redodd, ac a syrthiodd ar ei wddf ef, ac a'i cusanodd.” Luc 15:18-20.

Nid yw hyd yn oed y ddameg hon, er mor dyner ac effeithiol, yn gosod allan dosturi anfeidrol y Tad Nefol. Mynega yr Arglwydd trwy ei broffwyd, "A chariad tragwyddol y'th gerais: am hynny tynnais di â thrugaredd." Jer. 31:3. Tra mae'r pechadur eto ymhell o dy y Tad, yn gwastraffu ei dda mewn gwlad estronol, mae calon y Tad yn hiraethu amdano; ac nid yw pob awydd i ddychwelyd at Dduw a ddeffroir yn yr enaid, yn ddim ond ymryson tvner ei Ysbryd Ef, yn denu â chariad, yn ymbilio, ac yn

tynnu y crwydryn at galon cariad ei Dad.

Gydag addewidion goludog y Beibl o'th flaen, a elli di roddi lle i amheuaeth? A elli di gredu pan fydd y pechadur druan yn hiraethu am ddychwelvd yn ôl, yn sychedu am adael ei bechodau, fod yr Arglwydd mewn modd sarrug yn ei atal rhag dyfod at ei draed mewn edifeirwch? Ymaith â'r fath feddyliau! Ni all dim niweidio dy enaid dy hun yn fwy na choleddu y fath syniad am ein Tad Nefol. Y mae yn casâu pechod, ond y mae yn caru'r pechadur, ac Efe a roddodd ei

hun, ym mherson Crist, fel y gallai pawb a fynn gael eu cadw. a chael tragwyddol wynfyd yn nheyrnas y gogoniant. Pa iaith gryfach a thynerach y gellid ei defnuddio na'r un a ddewisodd Efe i arddangos ei gariad tuag atom ni? Efe a ddywed, "A anghofia gwraig ei phlentyn sugno, fel na thosturio wrth fab ei chroth? ie, hwy a allant anghofio, eto myfi nid anghofiaf di." Esa. 49:15.

Tydi, sydd yn amau ac yn crynu, edrych i fyny; oblegid mae'r Iesu yn byw i eiriol drosom ni. Diolcha i Dduw am rodd ei annwyl Fab, a

gweddia fel na byddo iddo farw drosot ti yn ofer. Mae'r Ysbryd yn dy wahodd heddiw. Tyred â'th holl galon at Iesu. a gelli hawlio ei fendith.

Wrth ddarllen yr addewidion. cofia eu bod yn fynegiad o gariad a thosturi anhraethadwy. Mae calon fawr Anfeidrol Gariad yn cael ei thynnu at y pechadur gyda thosturi diderfyn. "Yn yr hwn y mae i ni brynedigaeth trwy ei waed ef. sef maddeuant pechodau." Eph. 1:7. Ie, cred yn unig fod Duw yn gynorthwywr i ti. Mae arno eisiau adfer ei ddelw foesol mewn dyn.

Fel y bydd i ti nesau ato Ef gyda
chyffesiad ac edifeirwch, Efe a nesa
atat ti gyda thrugaredd a
maddeuant.

Article 7—Y prawf o fod yn ddisgybl

“OD OES NEB yng Nghrist, y mae efe yn greadur newydd: yr hen bethau a aethant heibio; wele, gwnaethpwyd pob peth yn newydd.” Cor. 5:17.

Gall na bydd dyn yn alluog i ddweud yn fanwl y pryd neu'r man, neu i olrhain holl gadwyn amgylchiadau yng ngwaith yr argyhoeddiad; eithr nid yw hyn yn profi ei fod heb ei argyhoeddi. Dywedodd Crist wrth Nicodemus, “Y mae'r gwynt yn chwythu lle y

mynno; a thi a glywi ei sŵn ef, ond ni wyddost o ba le y mae yn dyfod, nac i ba le y mae yn myned: felly mae pob un a'r a aned o'r Ysbryd." Ioan 3:8. Megis y gwynt, yr hwn sydd yn anweledig, eto effeithiau yr hwn a welir yn amlwg ac a deimlir, ydyw Ysbryd Duw yn ei waith ar y galon ddynol. Mae'r gallu ailenedig hwnnw, yr hwn nad dichon un llygad dynol ei weld, yn cenhedlu bywyd newydd yn yr enaid; crea fod newydd ar ddelw Duw. Tra bo gwaith yr Ysbryd yn ddistaw ac anweladwy, mae ei effeithiau yn amlwg. Os ydyw'r galon wedi ei hadnewyddu gan Ysbryd Duw,

bydd i'r bywyd ddwyn tystiolaeth
i'r ffaith. Tra na allwn wneud dim
er newid ein calonnau, neu tuag at
ddwyn ein hunain i gytgord â Duw
- tra na ddylem o gwbl ymddiried i
ni ein hunain neu ein
gweithredoedd da, dengys ein
bywydau pa un a yw gras Duw yn
trigo o'n mewn. Gwelir
cyfnewidiad yn y cymeriad, a'r
arferion. Bydd y gwrthgyferbyniad
rhwng yr hyn a fu a'r hyn ydynt yn
glir a diamheuol. Datguddir y
cymeriad, nid drwy weithredoedd
da yn achlysurol a gweithredoedd
drwg yn achlysurol, eithr trwy

dueddiad y geiriau a'r
gweithredoedd arferol.

Mae'n wir y gall cywirdeb
ymarweddiad allanol fodoli heb
allu adnewyddol Crist. Gall cariad
at ddylanwad a'r dymuniad am
barch gan eraill gynyrchu bywyd
da, rheolaidd. Gall hunan-barch ein
harwain i osgoi ymddangos yn
ddrygionus. Gall calon hunanol
gyflawni gweithredoedd haelionus.
Ym mha ffordd, ynte, y
penderfynwn ar ochr pwy yr
ydym?

Pwy bia y galon? Gyda phwy y mae ein meddyliau? Am bwy yr ydym yn hoffi siarad? Beth sydd yn cael ein serchiadau gwresocaf a'n hegnion gorau? Os ydym yn eiddo Crist, mae ein meddyliau gydag Ef, ac amdano Ef y mae ein meddyliau melysaf. Mae'r oll sydd gennym ac a ydym yn gysegredig iddo Ef. Yr ydym yn sychedu am ddwyn ei ddelw, anadlu ei Ysbryd, gwneud ei ewyllys, a'i foddhau ym mhob peth.

Bydd i'r rhai a ddaw yn greaduriaid newydd yng Nghrist ddwyn ffrwythau yr Ysbryd -
“cariad, llawenydd, tangnefedd,

hirymaros, cymwynasgarwch, daioni, ffydd, addfwynder, dirwest." Gal. 5:22. Ni fyddant mwy yn nwydus fel o'r blaen, ond trwy ffydd Mab Duw, dilynant ei ôl, adlewyrchant ei gymeriad, a phurant eu hunain megis y mae yntau yn bur. Y pethau oeddynt gynt yn eu casâu, maent yn awr yn eu caru; a'r pethau oeddynt gynt yn eu caru, a gasânt. Daw y balch a'r hunan-dybiol yn addfwyn a gostyngedig o galon. Daw y coeg a'r trahaus yn ddifrifol ac yn anymwithgar. Daw y meddwyn yn sobr, a'r dihiryn yn bur. Gosodir o'r neilltu arferion a dulliau'r byd.

Bydd i'r Cristionogion geisio nid y
"trwsiad . . . oddi allan," ond
"cuddiedig ddyn y galon, mewn
anllygredigaeth ysbryd addfwyn a
llonydd." 1 Pedr 3:3, 4.

Nid oes un prawf o edifeirwch gwir,
oddieithr iddo ddwyn
adnewyddiad. Os efe a ddadrydd
wystl, ac a rydd yn ôl yr hyn a
dreisiodd, os cyffesa ei bechodau ac
os câr Duw a'i gyd-ddynion, gall y
pechadur fod yn sicr ei fod wedi
mynd trwodd o farwolaeth i fywyd.

Pan ddeuwn at Grist fel bodau
pechadurus wedi cyfeiliorni, a

dyfod yn gyfranogion o'i ras
maddeuol, mae cariad yn ffrydio yn
y galon. Mae pob baich yn ysgafn;
oblegid mae iau Crist yn esmwyth.
Daw dyletswydd yn hyfrydwch, ac
aberth yn bleser. Y llwybr a
ymddangosai o'r blaen yn gudd
mewn tywyllwch sydd yn dyfod yn
ddisglair gan belydrau oddi wrth
Haul y Cyfiawnder.

Bydd prydferthwch cymeriad Crist
i'w ganfod yn ei ganlynwyr. Ei
bleser Ef oedd gwneud ewyllys
Duw. Cariad at Dduw, sêl dros ei
ogoniant, oedd y gallu
llywodraethol ym mywyd ein

Gwardedwr. Yr oedd cariad yn prydfferthu ac urddasoli ei holl weithredoedd. Daw cariad o Dduw. Ni all y galon nad yw wedi ei chysegru roddi bod iddo, na'i gynhyrchu. Fe'i ceir yn unig yn y galon lle mae'r Iesu yn tevrnasu. "Yr ydym ni yn caru, am iddo ef yn gyntaf ein caru ni." Ioan 4:19, BCN. Yn y galon a adnewyddwyd gan Ddwyfol ras, cariad yw egwyddor gweithrediad. Mae yn nodweddu y cymeriad, yn llywodraethu y cymhellion, yn rheoli'r nwydau, yn darostwng gelyniaeth, ac yn urddasoli y serchiadau. Mae'r cariad hwn, yn cael ei feithrin yn yr

enaid, yn melysu'r bywyd, ac yn arllwys dylanwad pureiddiol ar bawb o gwmpas.

Mae dau gamsymad y dylai plant Duw - yn enwedig y rhai hynny sydd newydd ddyfod i ymddiried yn ei ras - warchod rhagddynt. Y cyntaf yw, edrych ar eu cyflawniadau eu hunain, ymddiried mewn rhywbeth y gallant hwy wneud, er dwyn eu hunain gytgordiad â Duw. Mae'r hwn a gesia ddod yn sanctaidd trwy ei ymdrech ei hun i gadw y ddeddf yn amcanu at amhosibilrwydd. Mae y cwbl all dyn wneud heb Grist yn

halogedig â hunaniaeth a phechod.
Gras Crist yn unig, drwy ffydd, a
ddichon ein sancteiddio.

Yr ail gamsyniad, ac un sydd heb
fod yn llai peryglus yw. fod
crediniaeth yng Nghrist yn
rhyddhau dynion oddi wrth gadw
cyfraith Duw; am mai drwy ffydd
yn unig y deuwn yn gyfranogion o
ras Crist; nad oes a fynno ein
gweithredoedd ddim â'n
prynedigaeth.

Eithr sylwer yma nad cydsyniad
allanol yn unig yw ufudd-dod, ond
gwasanaeth cariad. Mae cyfraith

Duw yn dangos ei wir natur; y mae yn gorfforiad o egwyddor fawr cariad, a thrwy hynny yn sail ei lywodraeth mewn nef a daear. Os yw ein calonnau wedi eu hadnewyddu ar ddelw Duw, os yw'r cariad Dwyfol wedi ei blannu yn yr enaid, oni chaiff cyfraith Duw ei chario allan yn y bywyd? Pan fo egwyddor cariad yn blanedig yn y galon, pan fo dyn wedi ei adnewyddu yn ôl delw yr Hwn a'i gwnaeth, cyflawnir addewid y cyfamod newydd, "Myfi a osodaf fy nghyfreithiau yn eu calonnau, ac a'u hysgrifennaf yn eu meddyliau." Heb. 10:16. Ac os yw'r gyfraith yn

ysgrifenedig yn y galon, oni wna ffurfio'r bywyd? Ufudd-dod - gwasanaeth a gwrogaeth cariad - yw gwir arwydd disgyblaeth. Fel hyn y dywed yr Ysgrythyr, "Canys hyn yw cariad Duw; bod i ni gadw ei orchymynion." "Yr hwn sydd yn dywedyd, Mi a i hadwaen ef, ac heb gadw ei orchymynion ef, celwyddog yw, a'r gwirionedd nid yw ynddo." 1 Ioan 5:3; 2:4. Yn hvtrach na rhyddhau dyn oddi wrth ufudd-dod, ffydd. ffydd yn unig, sydd yn ein gwneud yn gyfranogion o ras Crist, yr hwn sydd yn ein galluogi i roddi ufodd-dod.

Nid ydym yn ennill
iachawdwriaeth drwy ein
hufudd-dod; oblegid
iachawdwriath yw rhad rodd Duw,
i'w derbyn drwy ffydd. Eithr mae
ufodd-dod yn ffrwyth ffydd. "A
chwi a wyddoch ymddangos ohono
ef. fel y dileai ein pechodau ni; ac
ynddo ef nid oes pechod. Pob un a'r
sydd yn aros ynddo ef, nid yw yn
pechu: pob un a'r sydd yn pechu,
nis gwelodd ef, ac nis adnabu ef." 1
Ioan 3:5, 6. Cawn yma y gwir brawf.
Os ydym yn aros yng Ngrist, os yw
cariad Duw yn preswyllo ynom.
bydd ein teimladau, ein meddyliau,

ein bwriadau, ein gweithredoedd.
mewn cytgoradiad ag ewyllys Duw
fel ei gosodir allan yng
ngorchymynion ei gyfraith
sanctaid. “O blant bychain, na
thwyllled neb chwi: yr hwn sydd yn
gwneuthur cyfiawnder, sydd
gyfiawn, megis y mae yntau yn
gyfiawn.” 1 Ioan 3:7. Mae
cyfiawnder yn cael ei ddiffinio wrth
safon deddf sanctaid Duw, fel ei
gosodir allan yn y deg gorchymyn
ar Sinai.

Nid ffydd. ond tybiaeth. ydyw y
ffydd honno yng Ngrist, sy'n
proffesu rhyddhau dynion oddi

wrth y cyfrifoldeb o roddi
ufudd-dod Dduw. “Trwy ras yr
ydych yn gadwedig, trwy ffydd.”
Ond “ffydd heb weithredoedd,
marw yw.” Eph. 2:8; Iago 2:26.
Dywedodd Crist amdano ei hun
cyn ei ddyfod i’r ddaear, “Da
gennyf wneuthur dy ewyllys, O fy
Nuw: a’th gyfraith sydd o fewn fy
nghalon.” Salm 40:8. Ac ychydig
cyn ei esgyniad i’r nef yn ôl, Efe a
ddywedodd, “Fel y cedwais i
orchmynion fy Nhad, ac yr wyf yn
aros yn ei gariad ef.” Ioan 15:10. Yr
Ysgrythur a ddywed, “Ac wrth hyn
y gwyddom yr adwaenom ef, os
cadwn ni ei orchmynion ef. ... Yr

hwn a ddywed ei fod yn aros
ynddo ef, a ddylai yntau felly rodio,
megis ag y rhodiodd ef.” 1 Ioan
2:3-6. “Oblegid Crist yntau a
ddioddefodd drosom ni, gan adael i
ni esampl, fel y canlynech ei ôl ef.”
1 Pedr. 2:21.

Mae amod bywyd tragwyddol yn
awr fel yr hyn a fu bob amser yn
union yr hyn ydoedd ym
Mharadwys cyn cwmp ein rhieni
cyntaf - perffaith ufodd-dod i
gyfraith Duw, perffaith gyfiawnder.
Pe caniateid bywyd tragwyddol ar
rhyw delerau llai na hyn, yna
byddai dedwyddwch yr holi

gyfanfyd yn cael ei beryglu. Bvddai y ffordd yn agored i bechod, a'i holl gyfres o wae a thrueni, gael ei anfarwoli.

Yr oedd yn bosibl i Adda, cyn y cwmp, ffurfio cymeriad cyfiawn trwy ufudd-dod i ddeddf Duw. Ond methodd wneud hyn, ac oherwydd ei bechod et mae ein natur wedi syrthio, ac ni allwn wneuthur ein hunain yn gyfiawn. Tra'r ydym yn bechadurus, ansanctaid, ni allwn ufuddhau yn berffaith i ddeddf sanctaid. Nid oes gennym gyfiawnder o'r eiddom ein hunain i gyfarfod hawliau

cyfraith Duw. Ond y mae Crist wedi gwneud i ni ffordd dihangfa. Bu fyw ar y ddaear ymysg treialon a themtasiynau fel y rhai y mae'n rhaid i ninnau eu cyfarfod. Bu fyw bywyd dibechod. Bu farw drosom, ac yn awr mae yn cynnig tynnu ymaith ein pechodau, a rhoddi i ni ei gyfiawnder. Os bydd i ti roddi dy hunan iddo Ef, a'i dderbyn fel dy Waredwr, yna, er ei fwyn Ef, fe'th gyfrifir yn gyfiawn, yn bechadurus fel y dichon y bu dy fywyd. Mae cymeriad Crist yn sefyll yn lle dy gymeriad di, a chymeradwyir di gerbron Duw fel pe buaset heb bechu.

Mwy na hyn, mae Crist yn newid y galon; Efe a breswylia yn dy galon drwy ffydd. Yr wyt i ddal y cysylltiad yma â Christ drwy ffydd ac ymroddiad parhaus dy ewyllys iddo Ef; a chyhyd ag y gwnei hyn Efe a weithreda ynot i ewyllysio a gweithredu yn ôl ei ewyllys da. Felly gelli ddweud, "A'r hyn yr ydwyf yr awron yn ei fyw yn y cnawd, ei fyw yr ydwyf trwy ffydd Mab Duw, yr hwn a'm carodd, ac a'i dodes ei hun dros of fi." Gal. 2:20. Felly y dywedodd yr Iesu wrth ei ddisgyblion, "Canys nid chwychwi yw'r rhai sydd yn llefaru, ond

Ysbryd eich Tad yr hwn sydd yn llefaru ynoch." Matt. 10:20. Wedi hynny, gyda Christ yn gweithio ynot, bydd i ti amlygu yr un ysbryd a chyflawni yr un gweithredoedd - gweithredoedd cyfiawnder, ufudd-dod.

Gan hynny nid oes gennym ynom ein hunain ddim y gallwn ymffrostio ynddo. Nid oes gennym unrhyw sail i hunan-ddyrchafiad. Mae unig sail ein gobaith yng nghyfiawnder Crist yn cael ei gyfrif i ni, ac yn yr hyn a weithredir gan ei Ysbryd yn gweithio ynom a thrwom.

Pan fyddwn yn siarad am ffydd, mae yna wahaniaeth y dylid ei gadw mewn cof. Mae yna fath o gredu sydd yn hollol wahanol i ffydd. Mae bodolaeth a gallu Duw, gwirionedd ei Air, yn ffeithiau na all Satan na'i luoedd eu gwadu yn eu calonnau. Dywed y Beibl fod "y cythreuliaid hefyd yn credu, ac yn crynu;" Iago 2:19, eithr nid ffydd ydyw hyn. Lle ceir nid yn unig grediniaeth yng ngair Duw, eithr ymddarostyngiad yr ewyllys iddo; lle mae'r galon wedi ei rhoddi iddo Ef, y serchiadau wedi eu sefydlu arno, mae yno ffydd - ffydd yn

gweithio drwy gariad, ac yn puro yr enaid. Trwy'r ffydd hon yr adnewyddir y galon ar ddelw Duw. Ac mae'r galon, heb ei hail-eni, heb fod yn "darostyngedig i ddeddf Duw; oblegid nis gall chwaith" (Rhuf. 8:7), yn awr yn ymhyfrydu yn ei gorchymynion sanctaidd, gan dorri allan i ddweud gyda'r Salmydd, "Mor gu gennyf dy gyfraith di! hi yw fy myfyrdod beunydd." Salm 119:97. A chyflawnir cyfiawnder y ddeddf ynom ni. "y rhai sydd yn rhodio nid yn ôl y cnawd, eithr yn ôl yr Ysbryd." Rhuf. 8:1.

Ceir y rhai hynny sydd yn adnabod cariad maddeuol Crist, ac mewn gwirionedd yn dymuno bod yn blant Duw; eto maent yn sylweddoli fod eu cymeriad yn amherffaith, eu bywyd yn ddiffygiol, ac y maent yn amau a ydyw eu calonnau wedi eu hadnewyddu gan yr Ysbryd Glân. Wrth y cyfryw y dywedaf. Na thynnwch yn ôl mewn anobaith. Bydd rhaid i ni yn aml i blygu i lawr a wylo wrth draed yr Iesu oherwydd ein diffygion a'n camgymeriadau; ond nid ydym i ddigaloni. Hyd yn oed os gorchfygir ni gan y gelyn nid ydym

yn cael ein bwrw ymaith, yn anghofedig a gwrthodedig i Duw. Na; mae Crist ar ddeheulaw Duw, yr hwn sydd bob amser yn eiriol drosom. Meddai yr annwyl Ioan, “Fy mhlant bychain, y pethau hyn yr wyf yn eu hysgrifennu atoch. fel na phechoch. Ac o phecha neb, y mae i ni Eiriolwr gyda’r Tad, Iesu Grist y Cyfiawn.” 1 Ioan 2:1. Ac nac anghofiwch eiriau Crist, “Canys y Tad ei hun sydd yn eich caru chwi.” Ioan 16:27. Mae yn dymuno eich adfer iddo ei hun, i gael gweld ei burdeb a’i sancteiddrwydd ei hunan yn cael ei lewyrchu ynoch chwi. A dim ond i chwi roddi eich

hunain i fyny iddo Ef, yr Hwn a ddechreuodd ynoch waith da a'i dwg ymlaen hyd ddydd Iesu Grist. Gweddiwch yn daerach; credwch yn fwy llawn. Fel y deuwn i golli ymddiried yn ein gallu ein hunain, bydded i ni ymddiried yng ngallu ein Prynwr, a ni a'i moliannwn Ef yr hwn yw goleunni ein bywyd.

Po agosaf y deui at Iesu, mwyaf oll y bydd i ti ymddangos yn feius yn dy olwg dy hun; canys bydd dy welediad yn gliriach, a bydd

Article 8—Cynyddu i Grist

MAE'R NEWID BRYD a'n gwna yn blant Duw yn cael ei grybwyll yn y Beibl fel genedigaeth. Hefyd, mae yn cael ei gymharu eginiaid yr had da a heuwyd gan y llafurwr. Yr un modd mae'r rhai sydd newydd ddychwelyd at Grist "fel rhai bychain newydd-eni," i "gynyddu" (1 Pedr 2:2; Eph. 4:15), hyd at fesur oedran dynion a merched yng Nghrist Iesu. Neu megis yr had da a heuwyd mewn maes maent i dyfu a dwyn ffrwyth. Dywed Esaiah "y gelwid hwynt yn brennau cyfiawnder, yn blanhigyn yr

Arglwydd, fel y gogonedder ef.”
Esa. 61:3. Felly, cawn engreifftau o
fywyd naturiol, i'n cynorthwyo yn
well i ddeall gwirioneddau dirgel y
bywyd ysbrydol.

Ni all holl ddoethineb a medr dyn
gynyrchu bywyd yn y gwrthrych
lleiaf mewn natur. Trwy'r bywyd a
gyfrannodd Duw ei hun yn unig y
dichon i blanhigyn neu anifail fyw.
Felly hefyd trwy'r bywyd oddi
wrth Dduw yn unig y mae bywyd
ysbrydol yn cael ei genhedlu yng
nghalonau dynion. “Oddieithr
geni dyn oddi uchod” Ioan 3:3
(ymylnod) ni all ddyfod yn

gyfranogydd y bywyd y daeth Crist i'w roddi.

Megis gyda bywyd, felly mae gyda thyfiant. Duw yw'r hwn sydd yn dwyn y blaguryn yn flodeuyn a'r blodeuyn yn ffrwyth. Trwy ei allu Ef y mae'r had yn datblygu, "yn gvntaf yr eginyn, ar ôl hynny y dywysen, yna yr yd yn llawn yn y dywysen." Marc 4:28. A dywed y proffwyd Hosea am Israel, "Efe a flodeua fel y lili." "Adfywiant fel yd, blodeuant hefyd fel y winwydden." Hosea 14:5, 7. A'r Iesu a'n geilw i ystyried "y lili, pa fodd y maent yn tyfu." Luc 12:27.

Mae planhigion a'r blodau yn tyfu nid drwy eu gofal, eu pryder, na'u hymdrech eu hunain, eithr trwy dderbyn yr hyn a ddarparodd Duw i wasanaethu i'w bywyd. Ni all y plentyn, trwy unrhyw bryder na gallu o'r eiddo ei hun, ychwanegu at ei faint. Ni ellwch chwithau mwy na hynny, drwy bryder nag ymdrech ohonoch eich hunain, sicrhau cynydd ysbrydol. Mae'r planhigyn, y plentyn, yn tyfu trwy dderbyn oddi wrth y pethau o'u cylch yr hyn sydd yn gwasanaethu i'w bywyd - awyr, heulwen, ac ymborth. Yr hyn yw'r rhoddion naturiol hyn i'r anifail a'r

planhigyn, hynny yw Crist i'r rhai hynny sydd yn ymddiried ynddo. Efe yw eu "goleuni tragwyddol", "haul a tharian." Esa. 60:19; Salm 84:11. Efe a fydd "fel gwllith i Israel." "Efe a ddisgyn fel glaw ar gnu gwllân." Hosea 14:5; Salm 72:6. Efe yw dwfr y bywyd. "bara Duw . . . sydd yn dyfod i waered o'r nef, ac yn rhoddi bywyd i'r byd." Ioan 6:33.

Mae Duw, yn rhodd anghymarol ei Fab, wedi amgylchu yr holl fyd ag awyrgylch o ras mor wirioneddol â'r awyr sydd yn cylchredeg o gwmpas y ddaear. Caiff pawb sydd

am anadlu yr awyr bywiol hwn
fyw. a chynyddu hyd at fesur
oedran dynion a merched yng
Nghrist Iesu.

Fel y try y blodeuyn at yr haul, er
mwyn i'r pelydrau disglair allu
cynorthwyo i berffeithio ei
brvdfferthwch a'i gymesuredd, felly
y dylem ninnau droi at Haul y
Cyfiawnder, er mwyn i oleuni y
Nefoedd allu tywynnu arnom, fel y
gall ein cymeriad gael ei ddatblygu
yn nhebygrwydd Crist.

Mae'r Iesu yn dysgu yr un peth pan
ddywed, "Arhoswch ynof fi, a mi

ynoch chwi. Megis na all y gangen ddwyn ffrwyth ohoni ei hun, onid erys yn y winwydden; felly ni ellwch chwithau, onid arhoswch ynof fi . . . hebof fi ni ellwch chwi wneuthur dim.” Ioan 15:4, 5. Yr wyt mor ddibynol ar Grist i fyw bywyd sanctaidd. ag ydyw y gangen ar y boncyff am dyfiant a ffrwythlondeb. Ar wahân iddo Ef, nid oes gennyt fywyd; nid oes gennyt nerth i wrthwynebu temtasiwn nac i gynyddu mewn gras a sancteiddrwydd. Trwy aros ynddo Ef, gelli flodeuo. Trwy dynnu dy fywyd ohono Ef, ni bydd i ti wywo na bod yn ddiffrwyth. Byddi megis

pren wedi ei blannu ar Ian afonydd dyfroedd.

Mae gan lawer syniad fod yn rhaid iddynt wneud rhyw ran o'r gwaith eu hunain. Maent wedi ymddiried yng Nghrist am faddeuant pechod, ond yn awr ceisiant fyw yn iawn drwy eu hymdrechion eu hunain. Eithr rhaid i bob ymgais o'r fath fethu. Yr Iesu a ddywed, "Hebof fi ni ellwch chwi wneuthur dim." Mae ein cynydd mewn gras, ein llawenydd. ein defnyddioldeb - oll yn dibynu ar ein hundeb â Christ. Trwy gymundeb ag Ef, bob dydd, bob awr - trwy aros ynddo Ef - yr

ydym i gynyddu mewn gras. Mae Efe nid yn unig yn Awdur, ond yn Berffeithydd ein ffydd. Crist yn gyntaf ac olaf ac yn wastadol. Mae Efe i fod gyda ni, nid yn unig ar ddechrau a diwedd ein gyrfa, eithr pob cam o'r ffordd. Dafydd a ddywed, "Gosodais yr Arglwydd bob amser ger fy mron; am ei fod ar fy neheulaw, ni'm hysgogir" Salm 16:8.

A wyt ti yn gofyn, "Pa fodd yr wyf i aros yng Nghrist?" - Yn yr un ffordd ag y derbyniaist Ef ar y cyntaf. "Megis gan hynny y derbyniasoch Grist Iesu yr

Arglwydd. felly rhodiwch ynddo.”
“Y cyfiawn a fydd byw trwy ffydd.”
Col. 2:6; Heb. 10:38. Yr wyt wedi
rhoddi dy hun i Dduw. i fod yn
eiddo cyfangwbl iddo, i’w
wasanaethu ac ufuddhau iddo, a
chymeraist Grist fel dy Waredwr. Ni
allaset dy hunan wneud iawn am
dy bechodau neu newid dy galon;
ond wrth roddi dy hunan i Dduw,
yr oeddyt yn credu ei fod Ef, er
mwyn Crist, wedi gwneud hyn oll
drosot. Trwy ffydd y daethost yn
eiddo Crist, a thrwy ffydd yr wyt i
gynyddu ynddo - trwy gymryd a
rhoddi. Yr wyt i roddi yr oll - dy
galon, dy ewyllys, dy wasanaeth -

rhoddi dy hunan iddo Ef i
ufuddhau i'w holl ofynion; a rhaid i
ti gymryd yr oll - Crist, cyflawnder
pob bendith, i drigo yn dy galon. i
fod yn nerth i ti, yn gyfiawnder, dy
Gynorthwywr tragwyddol - i roddi
i ti allu i ufuddhau.

Cysegra dy hunan i Dduw yn y
bore; gwna hyn y gwaith cyntaf oll.
Boed i'th weddi fod, "Cymer fi, O
Arglwydd, fel dy eiddo cyfan gwbl.
Yr wyf yn gosod fy holl gynlluniau
wrth dy draed. Defnyddia fi
heddiw yn dy wasanaeth. Aros
gyda mi, a gad i'm holl waith gael
ei gyflawni ynot Ti." Mae hwn yn

weithred ddvddiol. Bob bore ymgysegra i Dduw am y dydd hwnnw. Dyro dy holl gynlluniau iddo Ef, i'w cario allan neu i'w hepgor yn ôl fel y dengys ei ragluniaeth Ef. Fel hyn o ddydd i ddydd y galli roddi dy fywyd yn nwylo Duw, ac fel hyn bydd dy fywyd yn cael ei ffurfio yn fwyfwy yn ôl bywyd Crist.

Bywyd yng Nghrist sydd fywyd o orffwys. Dichon na fydd yna unrhyw bêr-lesmair o deimlad, eithr dylai fod yna ymddiried tangnefeddus parhaus. Nid yw dy obaith ynot dy hun; y mae yng

Nghrist. Mae dy wendid di wedi ei uno â'i nerth Ef, dy anwybodaeth â'i ddoethineb, dy lesgedd â'i allu parhaol Ef. Gan hynny nid wyt i edrych arnat dy hun, nid wyt i adael y meddwl i aros ar yr hunan. eithr edrych at Grist. Bydded i'r meddwl canolbwyntio ar ei gariad Ef, ar brydferthwch, perffeithrwydd ei gymeriad. Crist yn ei hunan-ymwadiad, Crist yn ei ymddarostyngiad. Crist yn ei burdeb a'i sancteiddrwydd, Crist yn ei gariad digymar - dyma destyn myfyrdod yr enaid. Trwy ei garu Ef, ei efelychu Ef, dibynnu yn gwbl

arno Ef, yr wyt i gael dy
drawsffurfio iw ddelw.

Dywed yr Iesu, “Arhoswch ynof fi.”
Mae’r geiriau hyn yn cyfleu y
syniad o orffwys, sefydlogrwydd,
ymddiriedaeth. Drachefn Efe a
wahodda, “Deuwch ataf fi, . . . a
chwi a gewch orffwysra.” Matt.
11:28, 29. Mae gan y Salmydd yr un
meddwl: “Distawa yn yr Arglwydd,
a disgwyl wrtho.” Ac mae Esaiah
yn rhoddi’r sicrwydd, “Mewn
llonyddwch a gobraith y bydd eich
cadernid.” Psalm 37:7; Esa. 30:15.
Nid ywr gorffwys hwn i’w gael
mewn seguryd; canys yng

ngwahoddiad y Gwardedwr mae'r addewid am orffwys yn gyfun â'r alwad i lafur: "Cymerwch fy iau arnoch, ... a chwi a gewch orffwystra." Matt. 11:28, 29. Y galon sydd yn gorffwys lawnaf ar Grist a fydd y fwyaf difrifol a gweithgar mewn llafur drosto.

Pan fo meddwl dyn yn aros ar hunan, mae yn cael ei droi ymaith oddi wrth Grist, ffynhonell nerth a bywyd. Am hynny y mae Satan yn ymdrechu'n gyson i dynnu y sylw oddi wrth y Gwardedwr, a thrwy hynny rwystro undeb a chymundeb yr enaid â Christ. Pleserau y byd,

gofalon ac anhawsterau a gofidiau
bywyd, diffygion eraill, neu dy
ddiffygion a'th amherffeithrwydd
dy hunan - at un neu yr oll o'r rhai
hyn y ceisia efe denu'r meddwl.
Paid â chymryd dy gamarwain gan
ddichellion Satan. Mae llawer yn
wir gydwybodol, ac yn dymuno
byw i Dduw. yn cael eu harwain
ganddo yn rhy fynych i aros ar eu
gwendidau a'u diffygion eu hunain,
ac felly, trwy eu gwahanu oddi
wrth Grist, gobeithia ennill y
fuddugoliaeth. Ni ddylem wneud
hunan yn ganolbwynt, a mynwesu
pryder ac ofn gyda golwg ar gael
ein cadw. Mae hyn oll yn troi'r

enaid ymaith oddi wrth Ffynhonell ein nerth. Cyflwyna gadwraeth dy enaid i Dduw, ac ymddiried ynddo. Boed i ti siarad a meddwl am Iesu. Gad i'r hunan gael ei golli ynddo Ef. Bwrw ymaith bob amheuaeth; ymlid dy ofnau. Dywed gyda'r Apostol Paul, "Eithr byw ydwyf; eto nid myfi, ond Crist sydd yn byw ynof fi; a'r hyn yr ydwyf yr awron yn ei fyw yn y cnawd, ei fyw yr ydwyf trwy ffydd Mab Duw yr hwn a'm carodd, ac a'i dodes ei hun drosaf fi." Gal. 2:20. Gorffwys yn Nuw. Y mae Efe yn abl i gadw yr hyn a roddaist iddo. Os bydd i ti adael dy hunan yn ei ddwylaw Ef,

Efe a'th ddyg di allan yn fwy na
choncwerwr trwy'r Hwn a'th
garodd.

Pan gymerodd Crist arno ei hunan
y natur ddynol. rhwymodd
ddynoliaeth wrtho ei hun â
rhwymyn cariad na ellir byth ei
dorri gan unrhyw allu ond
dewisiad y dyn ei hun. B\dd i Satan
osod gerbron yn barhaus
hudoliaethau i'n denu i dorri y
rhwymyn hwn - i ddewis ysgaru
ein hunain oddi wrth Grist. Dyma
lle mae angen am i ni wyllo, i
ymdrechu, a gweddio, fel na alio
dim ein hudo i ddewis meistr arall;

oblegid yr ydym bob amser yn rhydd i wneud hyn. Ond bydded 1 ni gadw ein llygaid yn sefydlog ar Grist, ac Efe a'n ceidw. Wrth edrych ar Iesu yr ydym yn ddiogel. Ni all dim ein cipio o'i law Ef. Wrth edrych yn wastadol arno Ef, ni "a newidir i'r unrhyw ddelw, o ogoniant i ogoniant, megis gan Ysbryd yr Arglwydd." 2 Cor. 3:18.

Dyma fel yr enillodd y disgyblion cynnar eu tebygolrwydd i'r Gwardwr annwyl. Pan glywodd y disgyblion hynny eiriau yr Iesu teimlasant eu hangen amdano. Chwiliansant amdano, cawsant Ef, a

chanlynasant Ef. Yr oeddynt gydag Ef yn y tŷ, wrth y bwrdd, yn y ddirgelfa, yn y maes. Yr oeddynt gydag Ef fel disgyblion gydag athro, yn derbyn bob dydd wersi o wirionedd sanctaidd o'i enau.

Edrychent arno, fel gweision ar eu meistr. i ddysgu eu dyletswydd. Yr oedd y disgyblion hynny yn ddynion "o'r un anian â ninnau."

Iago 5:17. BCN. Yr oedd ganddynt yr un frwydr â phechod i'w hymhladd; yr oeddynt mewn angen am yr un gras, er mwyn byw bywyd sanctaidd.

Nid oedd hyd yn oed Ioan y disgybl
annwyl, a lewyrchai lawnaf ddelw
y Gwardwr, yn meddu ar y
serchowgrwydd cymeriad hwnnw
yn naturiol. Yr ydoedd nid yn unig
yn hunan-dybus ac uchelgeisiol am
anrhydedd, ond yn danbaid ac
anfoddog dan niweidiau. Ond fel yr
oedd cymeriad yr Un Dwyfol yn
cael ei egluro iddo, gwelodd ei
ddiffyg ei hunan, ac fe'i
darostyngwyd gan y wybodaeth.
Llanwyd ei enaid ag edmygedd a
chariad, gan y nerth a'r amynedd, y
gallu a'r tynerwch, y mawredd a'r
addfwynder a welai ym mywyd
dyddiol Mab Duw. Dydd ar ôl dydd

tynnid ei galon at Grist, nes iddo golli golwg ar yr hunan mewn cariad at ei Feistr. Ei dymer digofus uchelgeisiol a ildiwyd i ddylanwad ffurfiadol Crist. Darfu i ddylanwad yr Ysbryd Glân adnewyddu ei galon. Darfu i allu cariad Crist weithredu trawsffurfiad cymeriad. Hyn yw canlyniad sicr undeb a'r Iesu. Pan breswylia Crist yn y galon mae'r holl natur yn cael ei thrawsffurfio. Mae Ysbryd Crist, a'i gariad, yn tyneru y galon, yn darostwng yr enaid, ac yn dyrchafu y meddyliau a'r dymuniadau i gyfeiriad Duw a'r nef.

Pan esgynodd Crist i'r nef yr oedd yr ymdeimlad o'i bresenoldeb gyda'i ganlynwyr yn barhaus. Presenoldeb personol ydoedd, llawn cariad a goleuni. Yr oedd Iesu, y Gwardedwr, yr Hwn a fu'n cerdded, yn siarad a gweddio gyda hwy, yr Hwn fu yn llefaru gobraith a chysur wrth eu calonnau, tra'r oedd cenadwri heddwch eto ar ei wefusau, wedi ei gymryd i fyny i'r nefoedd oddi wrthynt. ac yr oedd seiniau ei lais wedi dyfod yn ôl atynt, fel yr oedd y cwmwl o angylion yn ei dderbyn - "Wele, yr ydwyf fi gyda chwi bob amser hyd ddiwedd y byd." Matt. 28:20. Yr

oedd wedi esgyn i'r nef yn ffurf dynoliaeth. Gwyddent ei fod gerbron gorseddfainc Duw, o hyd yn Gyfaill a Gwardwr iddynt; fod ei gydymdeimlad heb newid; ei fod eto yn un â dynoliaeth yn ei dioddefaint. Yr oedd ei ddwylo clwyfedig, y traed anafus, yng nghanol llysoedd gogoniant, wrth ddadlau dros yr hil syrthiedig, yn dwyn tystiolaeth i'r cariad oedd ynddo at ei waredigion. Gwyddent ei fod wedi esgyn i'r nefoedd i baratoi lle iddynt hwy, ac y deuai drachefn, i'w cymryd ato ei hun.

Fel yr ymgynullent ynghyd, ar ôl yr esgyniad, yr oeddynt yn awchus i osod eu ceisiadau gerbron y Tad yn enw yr Iesu. Mewn parchedig ofn yr ymostyngent mewn gweddi, gan adrodd yr addewid sicr, "Pa bethau bynnag a ofynoch i'r Tad yn fy enw, efe a'u rhydd i chwi. Hyd yn hyn ni ofynasoch ddim yn fy enw i: gofynnwch, a chwi a gewch; fel y byddo eich llawenydd yn gyflawn." Ioan 16:23,24. Hwyl a estynasant law ffydd yn uwch ac yn uwch gyda'r ddadl gref, "Crist yw'r hwn a fu farw, ie, yn hytrach, yr hwn a gyfodwyd hefyd; yr hwn hefyd sydd ar ddeheulaw Duw, yr hwn

hefyd sydd yn erfyn trosom ni.”
Rhuf. 8:34. A dygodd y Pentecost
iddynt bresenoldeb y Diddanydd,
am yr Hwn y dywedodd Crist,
“ynoch y bydd efe.” Ac Efe a
ddywedasai ymhellach, “Buddiol
yw i chwi fy myned i ymaith: canys
onid af fi, ni ddaw’r Diddanydd
atoch: eithr os mi a af, mi a’i
hanfonaf ef atoch.” Ioan 14:17; 16:7.
O hyn allan, yr oedd Crist, trwy’r
Ysbryd, i drigo yn barhaus yng
nghalonau ei blant. Yr oedd

Article 9—Y gwaith a'r bywyd

DUW YDYW FFYNHONELL

bywyd a goleuni a llawenydd y cyfanfyd. Megis pelydrau goleuni o'r haul, megis y ffrydiau sy'n torri allan o'r ffynnon fyw, y mae bendithion yn llifo allan oddi wrtho Ef i bawb o'i greaduriaid. A pha le bynnag y mae bywyd Duw yng nghalonau dynion, fe lifa allan mewn cariad a bendith i eraill.

Yr oedd llawenydd ein Gwardedwr yn nyrchafiad ac adferiad dynion syrthiedig. Er mwyn hyn ni chyfrifodd ei fywyd yn annwyl

iddo ei hunan, ond dioddefodd y
groes, gan ddiystyru gwaradwydd.
Felly mae'r angylion bob amser yn
gweithio er dedwyddwch eraill.
Dyma eu llawenydd. Yr hyn a
ystyriai calonnau hunanol fel
gwasanaeth darostyngol,
gwasanaethu y rhai sydd yn
druenus, ac ym mhob ffordd yn
israddol mewn cymeriad a gradd,
yw gwaith yr angylion dibechod.
Ysbryd cariad hunanaberthol Crist
ydyw yr ysbryd a dreiddia drwy'r
nefoedd, a dyma yw gwir hanfod ei
gwynfyd. Hwn yw'r ysbryd a
feddiennir gan ganlynwyr Crist, y
gwaith a wnânt hwy.

Pan fo cariad Crist yn y galon, fel
pêr-arogl hyfryd, ni ellir ei guddio.
Teimlir ei ddylanwad sanctaidd gan
bawb y deawn i gysylltiad â hwy.
Mae Ysbryd Crist yn y galon fel
ffynnon yn yr anialwch, yn llifo i
adfywio pawb, a gwneuthur y rhai
sy'n barod i drengi yn awchus i
yfed o ddŵr y bywyd.

Bydd i gariad at Grist gael ei
amlygu mewn dymuniad i weithio,
fel y gweithiodd Efe, er bendith a
dyrchafiad dynoliaeth. Arweinia i
gariad, tynerwch, a

chydymdeimlad tuag at holl
greaduriaid ein Tad Nefol.

Nid bywyd o esmwythyd ac
ymroddiad iddo ei hunan oedd
bywyd y Gwardedwr ar y ddaear,
ond Efe a lafuriodd gydag ymdrech
ddiflino, ddifrifol, a pharhaol er
iachawdwriaeth dynoliaeth
golledig. O'r preseb i Galfaria
dilynodd Iwybr hunan-ymwadiad,
ac ni chcisiodd ymryddhau oddi
wrth orchwylion celyd. teithiau
poenus, na gofal a llafur llethol.
Dywedodd, "Megis na ddaeth Mab
y dyn i'w wasanaethu, ond i
wasanaethu, ac i roddi ei enioes yn

bridwerth dros lawer.” Matt. 20:28.
Dyma oedd un amcan mawr ei
fywyd. Yr oedd popeth arall yn
israddol. Ei fwyd a’i ddiiod oedd
gwneuthur ewyllys Duw a gorffen
ei waith Ef. Nid oedd i’r hunan na
hunan-lesâd ran yn ei lafur.

Yr un modd, y rhai hynny ydynt
gyfranogion o ras Crist fydd yn
barod i wneud unrhyw aberth, fel y
gall eraill dros y rhai y bu Efe farw
gyfranogi o’r rhodd nefol. Gwnant
yr oll a allant i wneud y byd yn well
yn ystod eu harosiad ynddo. Mae’r
ysbryd hwn yn dwf sicr enaid gwir
ddychweledig. Nid cynt y daw un

at Grist, nad oes yn ei galon ddymuniad i wneud yn hysbys i eraill y fath gyfaill gwerthfawr a gafodd yn yr Iesu; ni ellir cau yn ei galon y gwirionedd achubol a sancteiddiol. Os ydym wedi ein gwisgo â chyfiawnder Crist, a'n llenwi â llawenydd ei Ysbryd, ni fyddwn alluog i dewi â sôn. Os ydym wedi gweld a phrofi fod yr Arglwydd yn dirion, bydd gennym rywbeth i'w draethu. Fel Philip, pan ddarganfu'r Gwardwr, bydd ni wahodd eraill i'w bresenoldeb. Bydd i ni geisio gosod ger eu bron atyniadau Crist, a sylweddu anweledig y byd a ddaw. Bydd

dymuniad angerddol i ddilyn y llwybr a droediodd yr Iesu. Bydd hiraeth dwys am i'r rhai o'n cwmpas allu gweld "Oen Duw, yr hwn sydd yn tynnu ymaith bechodau'r byd." Ioan 1:29.

A bydd i'r ymdrech i fendithio eraill weithio yn ôl mewn bendithion arnom ein hunain.

Dyma oedd amcan Duw yn rhoddi i ni ran i weithredu yng nghynllun yr iachawdwriaeth. Mae wedi caniatáu i ddynion y ffrainc o ddyfod yn gyfranogion o'r Ddwyfol natur, ac yn eu tro, o wasgaru bendithion i'w cyd-ddynion. Dyma'r anrhydedd

uchaf, y llawenydd pennaf, y mae yn bosibl i Dduw ei roddi ar ddynion. Y rhai a ddeuant fel hyn yn gyfranogion yn llafur cariad, a ddygir agosaf at eu Creawdwr.

Gallasai Duw ymddiried cenadwri yr efengyl, a holl waith gweinidogaeth cariad, i'r angylion nefol. Gallasai ddefnyddio ffyrdd eraill er dwyn ei amcan i ben. Ond yn ei gariad anfeidrol dewisodd ein gwneud ni yn gydweithwyr gydag Ef ei hunan, gyda Christ a'r angylion, fel y gallem ni gyfranogi o'r fendith, y llawenydd. y dyrchafiad ysbrydol, sydd yn dilyn

oddi wrth y weinidogaeth
anhunanol hon.

Dygir ni i gydymdeimlad â Christ
trwy gymdeithas ei ddiodefidiadau.
Mae pob gweithred o hunanaberth
er lles eraill yn cryfhau ysbryd
haelioni yng nghalon y rhoddwr,
gan ei gyfathrachu yn agosach ag
Iachawdwr y byd, “Ef, ac yntau’n
gyfoethog, fyned er eich mwyn
chwi yn dlawd, fel y cyfoethogid
chwi trwy ei dlodi ef.” Cor. 8:9. Ac
fel y byddwn fel hyn yn cyflawni yr
amcan Dwyfol yn ein creadigaeth
yn unig y gall bywyd fod yn fendith
i ni.

Os bydd i ti fynd i weithio fel mae Crist yn bwriadu i'w ddisgyblion wneud, ac ennill eneidiau iddo Ef, bydd i ti deimlo angen am brofiad dyfnach a gwybodaeth lawnach mewn pethau Dwyfol, a newynnu a sychedu am gyfiawnder. Bydd i ti bledio gyda Duw, a'th ffydd a gryfheir, a'th enaid a yf ddrachtiau dyfnach o ffynnon yr iachawdwriaeth.

Gwrthwynebiadau a threialon a'th arweiniant at y Beibl ac at weddi. Bydd i ti gynyddu mewn gras a gwybodaeth o Grist, a datblygu profiad cyfoethog.

Mae llafur anhunanol dros eraill yn rhoddi dyfnder, sefydlogrwydd, a hawddgarwch fel eiddo Crist i'r cymeriad, ac yn dwyn tangnefedd a hapusrwydd i'w berchennog.

Dyrchefir gobeithion. Nid oes lle i ddiogi a hunanoldeb. Y rhai a ymarferant fel hyn y grasusau Cristionogol a gynyddant, ac a ddeuant yn gryfion i weithio dros Dduw. Bydd ganddynt

ddirnadaethau ysbrydol clir, ffydd sefydlog, gynyddol, a nerth cynyddol mewn gweddi. Mae Ysbryd Duw wrth ymsymud ar wyneb eu hysbryd hwy, yn galw

allan gerddoriaeth gysegredig yr enaid. yn atebiad i'r Dwyfol gyffyrddiad. rhai sydd fel hyn yn cysegru eu hunain i ymdrech anhunangar er lles eraill yw'r rhai sydd yn gweithio allan sicraf eu hiachawdwriaeth eu hunain.

Yr unig ffordd i gynyddu mewn gras ydyw gwneuthur yn hollol y gwaith a orchymynwyd arnom gan Grist heb elw personol mewn golwg - bod ar waith, hyd eithaf ein gallu, er cynorthwyo a bendithio y rhai hynny sydd mewn angen am y cymorth y gallwn roddi iddynt. Daw nerth drwy ymarferiad;

gweithgarwch ydyw gwir amod bywyd. Y rhai hynny a ymdrechant gynnal bywyd Cristionogol trwy dderbyn yn oddefol y bendithion a ddaw drwy foddion gras, gan wneud dim dros Grist, a geisiant fyw yn unig trwy fwyta heb weithio. Ac yn y byd ysbrydol yn ogystal â'r naturiol, mae hyn bob amser yn terfynu mewn dirywiad a llygriad. Y dyn a wrthodai arfer ei aelodau a gollai yn fuan y gallu i'w defnyddio. Yr un modd y Cristion nad yw'n defnyddio y galluoedd a roddwyd iddo gan Dduw, nid yn unig a fetha gynyddu yng Nghrist,

eithr cyll y nerth oedd ganddo yn barod.

Eglwys Crist a benodwyd gan Dduw er iachawdwriaeth dynion. Ei chenhadaeth yw cludo yr Efengyl i'r byd. Ac mae'r rhwymedigaeth yn perthyn i bob Cristion. Mae pob un, hyd eithaf ei dalent a'i gyfleustra, i gyfiawn i comisiwn y Gwarddwr. Mae cariad Crist, a ddatguddiwyd i ni, yn ein gwneud yn ddyledwyr i bawb na wyddant amdano. Rhoddodd Duw i ni oleuni, nid i ni ein hunain yn unig, ond i'w wasgar arnynt hwy.

Pe byddai canlynwyr Crist yn effro
i ddyletswydd, byddai yna filoedd
lle mae dim ond un heddiw yn
cyhoeddi yr Efengyl mewn
gwledydd paganaid. A byddai
pawb na all yn bersonol ymrwymo
yn y gwaith, eto yn ei gynnal â'u
heiddo, eu cydymdeimlad, a'u
gweddiau. A byddai yna lafur
llawer mwy egniol dros eneidiau
mewn gwledydd Cristionogol.

Ni raid i ni fynd i'r gwledydd
paganaid. neu hyd yn oed adael
cylch cyfyng cartref, os mai yno y
gorffwys ein dyletswydd, er mwyn
gweithio dros Grist. Gallwn wneud

hyn yng nghylch y cartref, yn yr Eglwys, ymysg y rhai hynny y cymdeithaswn â hwy, a chyda'r rhai y gwnawn fasnach.

Treuliwyd y rhan fwyaf o fywyd ein Gwardwr ar y ddaear mewn llafur amyneddgar yng ngweithdy'r saer yn Nasareth. Yr oedd angylion gwasanaethgar yn gweini ar Arglwydd y bywyd fel y rhodiai ochr yn ochr gyda gweision a gweithwyr, heb ei adnabod na'i anrhydeddu. Yr oedd yn cyflawni ei genhadaeth yr un mor ffyddlon wrth ddilyn ei alwedigaeth gyffredin a phan iachâi'r claf neu

rodiai ar y tonnau a gurid gan storm yng Ngalicea. Gallwn felly rodio a gweithio gyda'r Iesu, yn y dyletswyddau mwyaf darostyngol a safleoedd isaf bywyd.

Yr Apostol a ddywed, "Yn yr hyn y galwyd pob un, frodyr, yn hynny arhosed gyda Duw." 1 Cor. 7:24.

Gall y masnachwr gario ymlaen ei fasnach mewn ffordd a ogonedda ei Feistr oherwydd ei onestrwydd. Os yw yn wir ganlynwr Crist, fe gluda ei grefydd i bopeth a wneir, a datguddia i ddynion ysbryd Crist. Gall y creftwr fod yn gynrychiolydd diwyd a ffyddlon i'r hwn a

lafuriodd yn rhodfeydd isel bywyd
rhwng bryniau Galilea. Dylai pob
un sydd yn enwi enw Crist weithio
yn y fath fodd, fel y byddo i eraill,
wrth weld ei weithredoedd da, gael
eu harwain i ogoneddu eu
Creawdwr a'u Gwaredwr.

Mae llawer wedi esgusodi eu
hunain rhag rhoddi eu gwasanaeth
i Crist oherwydd fod eraill yn
meddu doniau a manteision uwch.
Mae syniad wedi ymledu mai y rhai
hynny sydd yn neilltuol dalentog
yn unig sydd i gysegro eu
galluoedd i wasanaeth Duw. Y mae
llawer yn meddwl na roddir

talentau ond i ddosbarth
breintiedig, ar draul cau allan eraill,
ac na ellir galw arnynt i gyfranogi
yn y llafur na'r gwobrwyon. Eithr
nid felly y dywed y ddameg. Pan
alwodd arglwydd y tŷ ar ei weision,
roes i bob un ohonynt ei waith.

Gydag ysbryd hawddgar y gallwn
gyflawni dyletswyddau isaf bywyd
“megis i'r Arglwydd.” Col. 3:23. Os
yw cariad Duw yn y galon, bydd yn
amlwg yn y bywyd. Bydd i bêrarogl
Crist ein hamgylchu, a bydd i'n
dylanwad ddyrchafu a bendithio.

Nid wyt i aros am achlysuron
pwysig na disgwyl cymwysterau
anghyffredin cyn mynd i weithio
dros Dduw. Ni raid i ti ystyried
beth a feddylia y byd amdanat. Os
yw dy fywyd beunyddiol yn
dystiolaeth i burdeb a chywirdeb dy
ffydd, a bod eraill yn
argyhoeddedig dy fod yn dymuno
eu llesau ni bydd i'th ymdrechion
gael eu colli yn llwyr.

Gall yr isaf a'r tlotaf o ddisgyblion
yr Iesu fod yn fendith i eraill.

Dichon na fyddant yn sylweddoli
eu bod yn gwneud dim daioni
neilltuol, ond trwy eu dylanwad

anymwybodol gallant gychwyn
tonnau o fendith a ledant ac a
ddyfnhânt, a dichon na chant fyth
wybod y canlyniadau bendithiol
hyd ddydd olaf y gwobrwyo. Nid
ydynt yn teimlo nac yn gwybod eu
bod yn gwneud dim byd mawr. Ni
ofynnir iddynt ymboeni gan bryder
ynghylch llwyddiant. Nid oes
angen iddynt ond mynd ymlaen yn
ddistaw, gan wneud yn ffyddlon y
gwaith a fwriada rhagluniaeth Duw
iddynt, ac ni fydd eu bywyd yn
ofer. Bydd i'w heneidiau eu hunain
gynyddu yn

Article 10—Gwybodaeth am dduw

LLUOSOG YW'R FFYRDD y ceisia Duw wneud ei hunan yn hysbys i ni a'n dwyn i gymundeb ag Ef. Mae natur yn llefaru wrth ein synhwyrau yn ddiball. Bydd i'r galon agored gael argraffu arni gan gariad a gogoniant Duw fel eu datguddir drwy weithredoedd ei ddwylo. Gall y glust sydd yn gwrando glywed a deall ymadroddion Duw trwy bethau natur. Mae'r maesydd gwyrddion, y coed uchel, yr egin a'r blodau, y cwmwl wrth fynd heibio, y glaw sydd yn disgyn, y nant yn sisial,

gogoniant y nefoedd, oll yn siarad wrth ein calonnau, ac yn ein gwahodd i ddyfod yn gydnabyddus ag Efe yr hwn a'u gwnaeth oll.

Cyfunai ein Gwardwr ei wersi gwerthfawr gyda phethau natur. coed, yr adar, blodau'r maes, y bryniau, y llynnoedd, a'r nefoedd brydferth, yn ogystal a digwyddiadau ac amgylchyniadau bywyd beunyddiol, yr oeddynt oll yn cael eu dolennu wrth eiriau gwirionedd, fel y gallai ei wersi drwy hynny gael eu galw yn ôl i'r

meddwl, hyd yn oed yng nghanol
gofalon prysur bywyd llafurus dyn.

Mynnai Duw gael ei blant i
werthfawrogi ei weithredoedd. ac
ymhyfrydu yn y prydferthwch
syml, distaw yr addurnodd ein
cartref daearol â hwy. Y mae yn
edmygydd o'r prydferth, ac
uwchlaw pob peth sydd atyniadol,
y mae yn caru prydferthwch
cymeriad; mynnai i ni ddiwyllio
purdeb a symlrwydd, grasusau
distaw y blodau.

Dim ond i ni wrando. bydd i
weithredoedd creëdig Duw ddysgu

i ni wersi gwerthfawr o ufudd-dod
ac ymddiried. O'r sêr y rhai o oes i
oes a ddilynant eu llwybrau
penodedig yn eu cwrs
anolrheiniadwy drwy'r gofod, i
lawr at y atomau eiddilaf, mae
pethau natur yn ufuddhau i ewyllys
y Creawdwr. Ac y mae Duw yn
gofalu am bob peth ac yn cynnal
pob peth a greodd. Yr hwn sydd yn
cynnal y bydoedd afrifed ym mhob
man drwy yr eangder annherfynol,
sydd ar yr un pryd yn gofalu am
anghenion aderyn bach y tô sydd
yn canu ei ganig heb fraw. Pan â
dynion allan i'w gwaith dvddiol,
felly hefyd gyda'r gorchwyl o wedd

io; wrth orwedd y nos ac wrth godi yn y bore; pan fydd y goludog yn gwledda yn ei balas, neu pan fydd y tlawd yn casglu ei blant ynghyd oddeutu y bwrdd llwm, mae pob un yn cael ei wyllo yn dyner gan y Tad Nefol. Ni thywelltir un deigryn nad yw Duw yn sylwi arno. Nid oes gwên nad yw Efe yn craffu ami.

Pe mynem ond credu hyn yn llawn, bwridd allan bob pryderon amhriodol. Ni fyddai ein bywydau mor lawn o siomedigaeth ag ydynt yn awr; oherwydd y byddai pob peth, pa un bynnag bach neu fawr, yn cael ei adael yn nwylo Duw, yr

Hwn nad yw yn drysu gyda lluosowgrwydd gofalon, nac yn cael ei lethu gan eu pwys. Dylem gan hynny fwynhau y gorffwys enaid y mae llawer wedi bod yn hir yn ddieithr iddo.

Fel bydd dy synhwyrâu yn ymhyfrydu ym mhrydferthwch hudol y ddaear, meddwl am y byd a ddaw, yr hwn na wŷr byth am falltod pechod a marwolaeth; Ile na bydd wyneb natur mwy yn gwisgo cysgod o'r felltith. Boed i'th ddychymyg dynnu darlun o gartref y gwaredigion, a chofia y bydd yn fwy gogoneddus na dim y gall dy

ddyfymyg disgleiriaf ei bortreadu. Yn amrywiol ddoniau Duw mewn natur ni welwn ond y llewyrch gwannaf o'i ogoniant. Mae yn ysgrifenedig, "Ni welodd llygad, ac ni chlywodd clust, ac ni ddaeth i galon dyn, y pethau a ddarparodd Duw i'r rhai a'i carant ef." 1 Cor. 2:9.

Mae gan y bardd a'r naturiaethwr lawer o bethau i'w dweud ynghylch natur; ond y Cristion sydd yn mwynhau prydferthwch y ddaear gyda'r gwerthfawrogiad uchaf, canys y mae ef yn gweld gwaith dwylaw ei Dad, ac yn gweld

ei gariad mewn blodeuyn, a phrysgwydd, a choeden. Ni all unrhyw un werthfawrogi yn llawn arwyddocâd y bryn a'r dyffryn, yr afon a'r môr, os nad yw yn edrych arnynt fel mynegiad o gariad Duw at ddyn.

Mae Duw yn llefaru wrthym drwy ei weithredoedd rhagluniaethol, a thrwy ddylanwad ei Ysbryd ar y galon. Gallwn gael gwersi gwerthfawr, dim ond i'n calonau fod yn agored i'w canfod, yn ein hamgylchiadau a'n hamgylchedd, yn y cyfnewidiadau sydd yn digwydd o'n cylch bob dydd. Y

Salmydd, wrth olrhain gwaith rhagluniaeth Duw, a ddywed, “O drugaredd yr Arglwydd y mae y ddaear yn gyfiawn.” “neb sydd ddoeth, ac a gadwo hyn, hwy a ddeallant drugareddau yr Arglwydd.” Salmau 33:5; 107:43.

Mae Duw yn llefaru wrthym yn ei Air. Cawn yma mewn llinellau cliriach y datguddiad o’i gymeriad, o’i ymdrafodaethau gyda dynion. a gwaith mawr y brynedigaeth. Cawn yma yn agored o’n blaen hanes patriarchiaid a phroffwydi a dynion sanctaidd eraill yr hen amser. Yr oeddynt yn ddynion “o’r un anian â

ninnau.” Iago 5:17. BCN. Gwelwn pa fodd yr ymdrechasant drwy anhawsterau fel yr eiddom ninnau, fel y syrthiasant dan demtasiwn fel y gwnaethom ninnau, ac eto yn cymryd calon drachefn a gorchfygu drwy ras Duw; ac wrth edrych vr ydym yn cael ein calonogi yn ein hymdrech am gyfiawnder. Wrth i ni ddarllen am y profiadau gwerthfawr a ganiatawyd iddynt hwy, am y goleuni a’r cariad a’r fendith oedd iddynt i’w mwynhau, ac am y gwaith a gyflawnasant drwy y gras roed iddynt, mae’r ysbryd a’i hysbrydolodd hwy yn ennyn fflam o eiddigedd sanctaidd

yn ein calonnau, a dymuniad am fod yn debyg iddynt mewn cymeriad - fel hwythau i rodio gyda Duw.

Dyweddodd yr Iesu am Ysgrythyrau yr Hen Destament - a pha faint mwy gwir ydyw am y Newydd - "Hwynt-hwy yw'r rhai sydd yn tystiolaethu amdanaf fi" (Ioan 5:39), y Prynwr, Efe yn yr Hwn y mae ein gobeithion am fywyd tragwyddol yn canolbwyntio. Ydyw, mae'r holl Feibl yn dweud am Grist. O'r cofnodiad cyntaf am y greadigaeth - canys "hebdo ef ni wnaethpwyd dim a'r a wnaethpwyd" (Ioan 1:3) -

hyd yr addewid derfynol, “Ac wele, yr wyf yn dyfod ar frys” (Dat. 22:12), yr ydym yn darllen am ei weithredoedd, ac yn gwranddo ar ei lais. Os mynnwch ddyfod yn gydnabyddus â’r Gwaredwr. astudiwch yr Ysgrythyrau Sanctaidd.

Llanw dy holl galon â geiriau Duw. Hwylt-hwylt yw’r dŵr bywiol, sy’n torri dy syched angerddol.

Hwylt-hwylt yw’r bara bywiol o’r nef. Yr Iesu a fynega, “Oni fwytewch gnawd Mab y dyn, ac onid yfwch ei waed ef. nid oes gennych fywyd ynoch.” Ac Efe a

eglura ei hun trwy ddweud, “Y geiriau yr ydwyf fi yn eu llefaru wrthy ch, ysbryd ydynt, a bywyd ydynt.” Ioan 6:53, 63. Mae ein cyrff yn cael eu gwneud i fyny o’r hyn a fwytawn ac a yfwn; ac fel yn y trefniant naturiol, felly yn y trefniant ysbrydol; yr hyn y myfyriwn arno yw’r hyn sydd yn rhoddi iechyd a nerth i’n natur ysbrydol.

Mae thema’r prynedig aeth yn un y mae’r angylion yn chwenychu edrych i mewn iddo, a bydd yn wyddoreg a chân y gwardigion drwy oesoedd diddarfod

tragwyddoldeb. Onid yw yn deilwng o sylw ac astudiaeth ofalus yn awr? Mae anfeidrol drugaredd a chariad Iesu, yr aberth a wnaed drosom ni, yn galw am y myfyrdod mwyaf dwys a difrifol. Dylem aros ar gymeriad ein hanwyl Waredwr a'n Cyfryngwr. Dylem fyfyrion ar genhadaeth yr Hwn a ddaeth i waredu ei bobl oddi wrth eu pechodau. Wrth i ni fel hyn fyfyrion ar bynciau nefol, bydd i'n ffydd a'n cariad gryfhau, a bydd ein gweddiau yn fwy-fwy cymeradwy gan Dduw, am y byddant yn fwy-fwy gymysg â ffydd a chariad. Byddant yn ddeallgar a gwresog.

Bydd yna ymddiriedaeth fwy cyson
yn yr Iesu, a phrofiad byw
beunyddiol o'i allu i achub hyd yr
eithaf bawb a ddeuant at Dduw
drwyddo Ef.

Wrth i ni fyfyrion ar berffeithrwydd
y Gwardwr, bydd i ni ddymuno
am gael ein cwbl drawsffurfio a'n
hadnewyddu ar ddelw ei burdeb
Ef. Bydd yna newyn a syched enaid
am gael bod yn debyg i'r Hwn a
addolwn. Po fwyaf y bydd ein
meddyliau ar Grist, mwyaf oll y
siaradwn amdano wrth eraill, a'i
gynrychioli yn y byd.

Ni ysgrifenyddyd y Beibl i'r ysgolor
yn unig; i'r gwrthwyneb,
bwriadwyd ef i'r bobl gyffredin.
Gwneir y gwirioneddau mawrion
sy'n hanfodol er iachawdwriaeth
mor glir â'r dydd; ac ni bydd i neb
gamgymryd a cholli eu ffordd,
oddieithr y rhai hynny a ddilynant
eu barn eu hunain yn lle ewyllys
amlwg ddatguddiedig Duw.

Ni ddylem dderbyn tystiolaeth
unrhyw ddyn am y hyn a ddysga yr
Ysgrythyrau, ond dylem astudio
geiriau Duw drosom ein hunain. Os
caniatawn i eraill feddwl drosom ni
bydd i ni gael egnion gwanychol a

galluoedd crebachlyd. Gall cyneddfau ardderchog y meddwl gael eu corachu trwy ddiffyg ymarferiad ar bynciau teilwng, fel ag i golli eu gallu i ddirnad ystyron dyfnion Gair Duw. Bydd i'r meddwl ehangu os ydyw ar waith yn olrhain perthynas pynciau y Beibl, gan gymharu ysgrythur gydag ysgrythur, a phethau ysbrydol â'r ysbrydol.

Nid oes dim cymhwysach er cryfhau y deall nag astudiaeth o'r Ysgrythyrau. Nid oes un llyfr arall mor alluog i ddyrchafu y meddyliau, i roddi grym i'r

cyneddfau, a gwirioneddau llydain
dyrchafol y Beibl. Pe byddai Gair
Duw yn cael ei astudio fel y dylai,
cai dynion y fath lydanrwydd
meddwl, urddasolrwydd cymeriad,
a sefydlogrwydd amcan na welir
ond yn anfynych.

Ond ychydig fantais sydd yn deillio
o ddarlleniad brysiog o'r
Ysgrythyrau. Gall dyn ddarllen yr
holl Feibl drwodd, ac eto fethu
canfod ei brydferthwch, neu
amgyffred ei ystyr ddofn a
chuddiedig. Mae un adran yn cael
ei hastudio hyd nes byddo ei
harwyddocâd yn eglur i'r meddwl,

a'i pherthynas â chynllun yr
iachawdwriaeth yn amlwg, o fwy o
werth na darllen llawer o benodau
heb un amcan penodol na dim
addysg bendant. Cadw dy Feibl
gyda thi. Pan fo'n gyfleus, darllen
ef; sefydla yr adnodau yn dy gof.
Hyd yn oed pan fyddi yn cerdded
yr heolydd, gelli ddarllen adran, a
myfyrio arni, a thrwy hynny ei
sefydlu yn dy feddwl.

Ni allwn gael doethineb heb
sylwi'n ddwys ac astudio'n
weddigar. Mae rhai rhannau o'r
Ysgrythyr yn wir yn rhy hawdd i'w
camgymryd; ond mae eraill nad yw

eu hystyr yn gorwedd ar y wyneb,
i'w ganfod â chipdrem. Rhaid
cymharu ysgrythur âg ysgrythur.
Rhaid fod ymchwiliad gofalus a
myfyrdod gweddigar. A bydd i'r
cyfryw astudiaeth dalu yn ôl yn
oludog. Fel y darganfydda y
mwynwr wythiennau y metel
gwerthfawr a guddiwyd dan
wyneb y ddaear, felly y cenfydd y
sawl a chwilia Air Duw yn ddyfal,
fel am drysor cuddiedig,
wirioneddau o'r gwerth mwyaf, y
rhai ydynt guddiedig o olwg yr
ymchwiliwr diofal. Bydd geiriau
ysbrydoliaeth, wedi myfyrio arnynt

yn y galon, megis ffrydiau yn tarddu o ffynnon bywyd.

Ni ddylai y Beibl byth gael ei astudio heb weddi. Cyn agor ei ddalennau dylem ofyn am oleuni yr Ysbryd Glân, ac fe'i rhoddir i ni. Pan ddaeth Nathanael at yr Iesu, dywedodd y Gwardwr, "Wele Israeliad yn wir, yn yr hwn nid oes dwyll!" Dywedodd Nathanael, "Pa fodd y'm hadwaenost?" Iesu a atebodd, "Cyn i Philip dy alw di, pan oeddit tan y ffigysbren, mi a'th welais di." Ioan 1:47, 48. Gwêl yr Iesu ninnau hefyd yn nirgel fannau gweddi, os ceisiwn Ef am oleuni, fel

y gallom wybod beth yw
gwirionedd. Bydd angylion o fyd y
goleuni gyda'r rhai hynny a geisiant
arweiniad Dwyfol mewn
gostyngeiddrwydd calon.

Mae'r Ysbryd Glân yn dyrchafu a
gogoneddu y Gwardwr. Ei
swyddogaeth ydyw gosod Crist,
purdeb ei gyfiawnder, a'r

Article 11—Rhagorfraint gweddi

TRWY NATUR A datguddiad, trwy ei ragluniaeth, a thrwy ddylanwad ei Ysbryd, y mae Duw yn llefaru wrthym. Eithr nid yw'r rhai hyn yn ddigon; rhaid i ninnau hefyd dywallt allan ein calonnau iddo Ef. Er mwyn cael bywyd ysbrydol a grymusder rhaid i ni gael cyfathrach weithredol â'n Tad Nefol. Gall ein meddyliau gael eu tynnu allan tuag ato Ef; gallwn fyfyrion ar ei weithredoedd, ei drugareddau, ei fendithion; eithr nid yw hyn, yn yr ystyr lawnaf, yn gymundeb ag Ef. Er mwyn dal

cymundeb â Duw, rhaid fod gennym rhywbeth i'w ddweud wrtho am ein bywyd fel ag y mae.

Gweddi yw agoriad y galon i Dduw megis i gyfaill. Nid am fod hynny yn angenrheidiol er mwyn gwneud yn hysbys i Dduw yr hyn ydym, ond er mwyn ein galluogi ni i'w dderbyn Ef. Nid yw gweddi yn dwyn Duw i lawr atom ni, ond ein dwyn ni i fyny ato Ef.

Pan oedd Iesu ar y ddaear dysgodd ei ddisgyblion sut i weddio.

Cyfarwyddodd hwynt i osod eu hanghenion beunyddiol gerbron

Duw, a bwrw eu holl ofal arno Ef.
Ac mae'r sicrwydd a roddodd
iddynt y gwrandewid eu
deisyfiadau, yn sicrwydd i ninnai
hefyd.

Yr oedd Iesu ei hunan, pan drigai
gyda dynion, yn fynych mewn
gweddi. Ystyriai y Gwardwr ei
hun yn un â ninnau yn ein
anghenion a'n gwendidau, yn
gymaint ag y daeth yn ymbiliwr a
gweddiwr, gan geisio oddi wrth ei
Dad gyflenwadau adnewyddol o
nerth, fel y gallai ddyfod allan wedi
ymwregysu ar gyfer dyletswydd a
phrofedigaeth. Mae yn esiampyl i ni

ym mhob peth. Mae yn frawd yn ein gwendidau, “wedi ei demtio ym mhob peth yr un ffunud â ninnau;” Heb 4:15. ond fel y dibechod ciliai ei natur oddi wrth ddrwg; dioddefodd ymrysonau ac arteithiau enaid mewn byd o bechod. Gwnaeth ei ddynoliaeth weddi yn angenrheidrwydd a braint. Yr oedd yn cael cysur a llawenydd mewn cymundeb â'i Dad. Ac os oedd Gwardwr dynion, Mab Duw, yn teimlo angen gweddi, pa faint mwy y dylai pechaduriaid gwan deimlo yr angenrheidrwydd am weddi wresog barhaus!

Mae ein Tad Nefol yn disgwyl am
gael rhoddi arnom gyflawnder ei
fendith. Ein braint ydyw cael yfed
yn helaeth o ffynnon cariad
anherfynol. Y fath syndod yw ein
bod yn gweddio cyn lleied! Mae
Duw yn barod ac ewyllysgar i
wrandu gweddi gywir yr isaf o'i
blant, ac eto mae yna gryn
anfodlonrwydd o'n tu ni i hysbysu
ein anghenion i Dduw. Beth all fod
angylion y nef yn ei feddwl o
drueiniaid, sydd yn ddarostyngedig
i demtasiwn, tra bo calon anfeidrol
gariad Duw yn cynhyrfu gan
dosturi tuag atynt, yn barod i roddi
iddynt fwy nac y gallant ofyn neu

feddwl amdano, a hwythau er hynny yn gweddio cyn lleied, a chanddynt cyn lleied o ffydd?

Mae'r angylion yn caru ymostwng gerbron Duw; maent yn caru bod yn agos ato. Ystyriant gymundeb â Duw fel eu llawenydd pennaf; ac eto ymddengys plant y ddaear, sydd mewn cymaint o angen am y cymorth na all ond Duw yn unig ei roddi, yn fodlon i rodio heb oleuni ei Ysbryd. cymdeithas ei bresenoldeb.

Mae tywyllwch yr un drwg yn cau am y rhai sy'n esgeuluso gweddio. Mae temtasiynau sibrydol y gelyn

yn eu hudo i bechod; ac mae hyn oll
am na wnânt ddefnydd o'r
rhagorfreintiau a roddwyd iddynt
gan Dduw yn yr apwyntiad Dwyfol
o weddi. Paham y dylai meibion a
merched Duw fod yn hwyrfrydig i
weddio, pan fo gweddi yn agoriad
yn llaw ffydd i agor stordy'r
nefoedd, lie mae adnoddau
diderfyn Hollalluowgrwydd? Heb
weddi ddibaid a gwyliadwriaeth
ddyfal, yr ydym mewn perygl o
dyfu yn ddiotal ac o wyro oddi ar y
llwybr iawn. Ceisia y
gwrthwynebwr yn barhaus rwystro
y ffordd at y drugareddfa, fel na
byddo i ni trwy daer ymbil a ffydd

dderbyn gras a nerth i wrthwynebu temtasiwn.

Mae yna amodau penodol ar ba rai y gallwn ddisgwyl y gwna Duw wrando ac ateb ein gweddïau. Un o'r rhai cyntaf ohonynt ydyw ein bod yn teimlo ein hangen am help oddi wrtho Ef. Y mae wedi addo, "Canys tywalltaf ddyfroedd ar y sychedig, a ffrydiau ar y sychdir." Esa. 44:3. Gall y rhai sydd â newyn a syched am gyfiawnder, y rhai sydd yn hiraethu am Dduw, fod yn sicr y cant eu llanw. Ond rhaid i'r galon fod yn agored i ddylanwad yr

Ysbryd, onide ni ellir derbyn
bendith Duw.

Mae ein mawr angen ei hunan yn
ymresymiad, ac yn eiriol mor
huawdl ar ein rhan. Eithr rhaid yw
ceisio yr Arglwydd i wneud y
pethau hyn i ni. Efe a ddywed,
“Gofynnwch, a rhoddir i chwi.”
Hefyd “Yr hwn nid arbedodd ei
briod Fab, ond a’i traddododd ef
trosom ni oll; pa wedd gydag ef
hefyd na ddyry efe i ni bob peth.’
Matt. 7:7; Rhuf. 8:32.

Os ydym yn mawrhau anwiredd yn
ein calonnau, os ydym yn glynu

wrth rhyw bechod gwybyddus, ni bydd i'r Arglwydd ein gwranddo; ond y mae gweddi'r enaid edifeiriol cystuddiedig, bob amser yn gymeradwy. Pan wneir yn union bob camwedd gwybyddus, gallwn gredu y gwna Duw ateb ein deisyfiadau. Ni wna ein haeddiant ein hunain byth ein cymeradwyo i ffafr Duw; haeddiant yr Iesu a'n ceidw, ei waed Ef a'n glanhâ; eto mae gennym waith i'w gyflawni i gydymffurfio ag amodau cymeradwyaeth.

Elfen arall mewn gweddi Iwyddiannus ydyw ffydd. "Oblegid

rhaid yw i'r neb sydd yn dyfod at Dduw, gredu ei fod ef, a'i fod yn obrwywr i'r rhai sydd yn ei geisio ef." Dywedodd yr Iesu wrth ei ddisgyblion, "Beth bynnag oll a geisioch wrth weddio, credwch y derbyniwch, ac fe fydd i chwi."

Heb. 11:6; Marc 11:24. A ydym ni yn ei gymryd ar ei air?

Mae'r addewid yn llydan ac heb derfyn, a ffyddlon yw'r Hwn a addawodd. Pan na dderbyniwn yn hollol y pethau y gofynwn amdanynt, yr ydym eto i gredu fod yr Arglwydd yn gwranddo, ac yr ateba ein gweddiau. Yr ydym ni

mor gyfeiliornus a chibddall fel ein bod weithiau yn gofyn am bethau na fydd yn fendith i ni, ac mae ein Tad Nefol o'i gariad yn ateb ein gweddïau trwy roddi i ni yr hyn fydd er ein daioni uchaf - yr hyn y byddem ni ein hunain yn ei ddymuno pe gallem weld pob peth fel y maent mewn gwirionedd gyda gwelediad dwyfol oleuedig. Pan ymddengys fod ein gweddïau heb gael eu hateb, yr ydym i ddal gafael yn yr addewid; canys mae'r amser i ateb yn sicr o ddyfod, a derbyniwm y fendith yr ydym mewn mwyaf o angen amdani. Ond tybiaeth ydyw honni y bydd i weddi bob amser

gael ei hateb yn union yn y ffordd ac er rhoddi y peth neilltuol a ddymunwn ni. Mae Duw yn rhy ddoeth i gyfeiliorni, ac yn rhy dda i atal daioni oddi wrth y rhai a rodiant yn berffaith. Gan hynny nac ofnwch ymddiried ynddo, hyd yn oed er nad ydych yn gweld yr atebiad uniongyrchol i'ch gweddiau. Ymddiriedwch yn ei addewid sicr, "Gofynnwch, a rhoddir i chwi."

Os ymgynghorwn à'n hamheuon a'n hofnau, neu geisio datrys pob peth na allwn ei weld yn glir, cyn y bydd gennym ffydd, ni wna

dyrswch ond cynyddu a dyfnhau.
Ond os deawn at Dduw, gan
deimlo yn ddigynorthwy a
dibynnol, fel yr ydym mewn
gwirionedd, a gwneud yn hysbys
ein hanghenion mewn ffydd
ymddiriedol ostyngedig i'r Hwn
sydd â'i wybodaeth yn anfeidrol, yr
Hwn a wêl bob peth mewn
creadigaeth, a'r Hwn sydd yn
llywodraethu pob peth â'i ewyllys
a'i air, Efe a all ac a wna dalu sylw
i'n cri, ac a bâr i oleuni dywynnu
i'n calonnau. Trwy weddi
ddiragrith fe'n dygir i gysylltiad â
meddwl yr Anfeidrol. Dichon na
fydd gennym ar y pryd un prawf

arbennig fod wyneb ein Prynwr yn gwyro mewn tosturi a chariad i edrych arnom; eithr hyn yn wir yw'r ffaith. Hwyrach na theimlwn ei gyffyrddiad gweledig, eithr mae ei law arnom mewn cariad a thynnerwch tosturiol.

Pan ddeuwn i ofyn trugaredd a bendith gan Dduw, dylem gael ysbryd cariad a maddeuant yn ein calonnau. Pa fodd y gallwn weddio, "Maddau i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr" (Matt. 6:12), ac eto anwesu ysbryd anfaddeugar? Os ydym yn disgwyl i'n gweddïau ein hunain gael eu

gwrando, rhaid i ni faddau i eraill yn yr un dull, ac i'r un graddau, ag y gobeithiwn gael maddau i ni.

Mae dyfal-barhad mewn gweddi wedi ei wneud yn amod derbyniad. Rhaid i ni weddio yn ddibaid os mynnwn gynyddu mewn ffydd a phrofiad. Yr ydym i “ddyfalbarhau mewn gweddi,” i “barhau mewn gweddi, gan wylid ynnddi gyda diolchgarwch.” Rhuf. 12:12; Col. 4:2. Pedr a gynghora gredinwyr i fod yn “sobr, a gwyliadwrus i weddiau” 1 Pedr. 4:7. Paul a gyfarwydda, “Ym mhob peth mewn gweddi ac ymbil gyda diolchgarwch, gwneuler eich

deisyfiadau chwi yn hysbys gerbron Duw." Phil. 4:6. "Eithr chwychwi, anwylyd" meddai Judas, "gan . . . weddio yn yr Ysbryd Glân, ymgedwch yng nghariad Duw." Judas 20, 21. Gweddi ddibaid ydyw undeb didor yr enaid gyda Duw, nes mae bywyd oddi wrth Dduw yn llifo i'n bywyd ni; ac o'n bywyd ninnau llifa purdeb a sancteiddrwydd yn ôl at Dduw.

Mae angen am ddiwydrwydd mewn gweddi; na foed i ddim dy rwystro. Gwna bob ymdrech i gadw yn agored y cymundeb rhwng yr Iesu a'th enaid dy hun. Achub bob

cyfle i fynd lle mae gweddi yn cael ei harfer. Y rhai hynny sydd mewn gwirionedd yn ceisio cymundeb â Duw a welir yn y cyfarfod gweddi, yn ffyddlon i gyflawni eu dyletswydd, ac yn ddifrifol a phryderus am feddi yr holl fanteision y gallant ennill. Defnyddiant bob cyfleustra i osod eu hunain lle gallant dderbyn pelydrau y goleuni o'r nef.

Dylem weddio hefyd yn y cylch teuluaid; ac uwchlaw y cwbl rhaid i ni beidio esgeuluso gweddi ddirgel, canys dyma fywyd yr enaid. Amhosibl yw i'r enaid

Iwyddo tra yr esgeulusir gweddi.
Nid yw gweddi deuluaidd neu
gyhoeddus yn unig yn ddigon.
Mewn unigedd boed i'r enaid gael
ei osod yn agored i lygad Duw
sydd yn edrych i mewn. Mae
gweddi ddirgel yn cael ei gwranddo
yn unig gan y Duw sydd
wrandawr-gweddi. Nid oes un
glust gywrain i dderbyn baich y
cyfryw ddeisyfiadau. Mewn
gweddi dirgel mae'r enaid yn
rhydd oddi wrth ddylanwadau
allanol, yn rhydd oddi wrth
gyffroad. Yn dawel, eto yn wresog,
y bydd i'r enaid ymestyn allan at
Dduw. Hyfryd ac arhosol fydd y

dylanwad a lifa oddi wrth yr Hwn a wêl yn y dirgel, yr Hwn sydd yn gwrando y weddi a esgyna o'r galon. Trwy ffydd seml, dawel. deil yr enaid gymundeb â Duw, a chasgla iddo ei hunan belydrau dwyfol oleum i'w nerthu a'i gynnal yn y frwydr â Satan. Duw yw tŵr ein nerth.

Gweddïa yn dy ystafell-ddirgel; ac fel y byddi yn mynd ynghylch dy lafur dyddiol gad i'th galon yn aml esgyn i fyny at Dduw. Dyma fel yr oedd Enoch yn rhodio gyda Duw. Mae'r gweddïau distaw hyn yn esgyn fel arogl-darth gwerthfawr

gerbron gorsedd gras. Ni all Satan orchfygu yr hwn y mae ei galon fel hyn wedi ei sefydlu ar Dduw.

Nid oes nac amser na lle amhriodol i offrymu gweddi i Dduw. Nid oes dim all ein cadw rhag dyrchafu ein calonnau mewn ysbryd gweddi daer. Yn nhorfeydd yr heol, yng nghanol ymrwymiad masnachol, gallwn anfon ddeisyfiad at Dduw, ac eiriol am arweiniad Dwyfol, fel y gwnaeth Nehemiah wrth osod ei gais gerbron y brenin Artacsercses. Gellir canfod dirgelfa cymundeb pale bynnag yr ydym. Dylem adael drws y galon yn agored bob amser,

a'n gwahoddiad yn esgyn fel y gallo yr Iesu ddyfod ac aros fel ymwelydd nefol yn yr enaid.

Er y gall fod o'n hamgylch awyrgylch heintus, lygredig, ni raid i ni anadlu ei sawr, ond gallwn fyw yn awyr bur y nef. Gallwn gau bob drws rhag dychymygion amhur a meddyliau ansanctaid trwy ddyrchafu yr enaid i bresenoldeb Duw trwy weddi daer. Y rhai hynny sydd a'u calonnau yn agored i dderbyn cymorth a bendith Duw a rodiant mewn awyrgylch sancteiddiach nac eiddo y ddaear, a

chânt gymundeb cyson â'r
Nefoedd.

Mae arnom angen am gael golwg
gliriach ar yr Iesu, ac amgyffrediad
llawnach o werth y sylweddau
tragwyddol. Bydd i brydferthwch
sancteiddrwydd lanw calonnau
plant Duw; ac er dwyn hyn i fod
dylem geisio dadleniadau Dwyfol o
bethau nefol.

Bydded i'r enaid gael ei dynnu
allan ac i fyny, fel y gallo Duw
ganiatâu i ni anadliad o'r
awyrgylch nefol. Gallwn gadw mor
agos at Dduw fel y byddo in

meddyliau ym mhob profedigaeth annisgwyliadwy droi ato Ef mor naturiol ag y try y blodeuyn at yr haul.

Cadw dy anghenion, dy lawenydd, dy drallodion, dy ofalon, a'th ofnau gerbron Duw. Ni elli ei orlwytho Ef; ni elli ei flino Ef. Nid yw'r Hwn sydd yn cyfrif gwallt dy ben yn ddifater ynghylch anghenion ei blant. "Oblegid tosturiol iawn yw'r Arglwydd, a thrugarog." Iago 5:11. Cyffyrddir ei galon o gariad gan ein trallodion, ac hyd yn oed gan ein mynegiad ohonynt. Dwg ato Ef bob peth sydd yn drysu'r meddwl. Nid

oes dim yn rhy fawr ganddo Ef ei
ddwyn, oblegid y mae yn cynnal
bydoedd, mae yn llywodraethu
dros holl amgylchiadau y cyfanfyd.
Nid oes dim sydd mewn unrhyw
ffordd yn dal perthynas â'n
heddwch ni yn rhy fychan iddo Ef
sylwi arno. Nid oes yr un bennod
yn ein profiad yn rhy dywyll iddo
Ef ei darllen; yr un dryswch yn rhy
anodd iddo Ef ei ddatrys. Ni all
unrhyw ddrygfyd ddigwydd i'r
lleiaf o'i blant, unrhyw bryder flino
yr enaid, unrhyw lawenydd sirioli,
unrhyw weddi gywir ddianc oddi
ar y gwefusau, heb i'n Tad Nefol
sylwi arnynt, neu heb iddo deimlo

diddordeb uniongyrchol ynddynt.
“Efe sydd yn iacháu y rhai briwedig
o galon, ac yn rhwymo eu
doluriau.” Salm 147:3. Mae’r
berthynas rhwng Duw a phob enaid
unigol mor wahanol a llawn â phe
na buasai yna enaid arall ar y
ddaear i gyfranogi o wyliadwriaeth
ei ofal, un enaid arall dros yr hwn y
rhoddodd ei annwyl Fab.

Yr Iesu a ddywedodd, “Y dydd
hwnnw y gofynnwch yn fy enw: ac
nid wyf yn dywedyd i chwi, y
gweddiaf fi ar y Tad trosoch: canys
y Tad ei hun sydd yn eich caru
chwi.” “Myfi a’ch dewisais chwi, . .

. megis pa beth bynnag a ofynnoch gan y Tad yn fy enw i, y rhoddo efe i chwi.” Ioan 16:26, 27; 15:16. Ond mae gweddio yn enw Iesu yn rhywbeth mwy na chrybwyll yr enw hwnnw yn unig ar ddechrau a diwedd gweddi. Golyga weddio ym meddwl ac ysbryd yr Iesu, tra yn credu ei addewidion, ymddiried yn ei ras, a gweithio ei waith.

Nid yw Duw eisiau i neb ohonom ddyfod yn feudwyon neu fynachod, ac ymneilltuo o’r byd i ymgysegru i weithredoedd o addoliad. Rhaid i’r bywyd fod yn gyffelyb i fywyd Crist - rhwng y mynydd a’r

tyrfaoedd. Yr hwn nad yw yn gwneud dim ond gweddio yn fuan a beidia â gweddio, neu bydd i'w weddiau ddyfod yn arfer a defod ffurfiol. Pan gymer dynion eu hunain allan o fywyd cymdeithasol, allan o gylch dyletswydd Gristionogol a dwyn y groes; pan beidiant â gweithio o ddifrif dros y Meistr, yr hwn a weithiodd o ddifrif drostynt hwy, hwy a gollant ddefnydd gweddi, ac ni bydd ganddynt symbyliad i ymroddiad. Daw eu gweddïau yn bersonol a hunanol. Ni allant weddio gyda golwg ar anghenion dynolryw, nac

ar adeiladu deyrnas Crist, gan eiriol
am nerth i weithio.

Yr ydym yn cael colled pan
esgeuluswn y rhagorfraint o
gymdeithasu ynghyd i gryfhau a
chalonogi y naill a'r llall yng
ngwasanaeth Duw. Cyll
gwirioneddau ei Air eu
bywiogrwydd a'u pwysigrwydd yn
ein meddyliau. Peidia ein calonnau
â chael eu goleuo a'u cyffroi gan y
dylanwad sancteiddiol, a bydd i ni
adfeilio mewn ysbrydolrwydd. Yn
ein cymdeithas â'n gilydd fel
Cristionogion yr ydym yn colli
llawer trwy ddiffyg cydymdeimlad

y naill gyda'r llall. Yr hwn sydd yn cau ei hunan i fyny iddo ei hun nid yw yn llanw'r safle y bwriadodd Duw iddo. Mae diwylliad priodol yr elfenau cymdeithasol yn ein natur yn ein dwyn i gydymdeimlad ag eraill, ac yn foddion datblygiad a nerth i ni yng ngwasanaeth Duw.

Pe mynnai Cristionogion gymdeithasu a'u gilydd, gan siarad y naill wrth y llall am gariad Duw, ac am wirioneddau gwerthfawr y brynedigaeth, adnewyddid eu calonnau eu hunain, a hwy a adnewyddent ei gilydd. Gallwn bob dydd ddysgu mwy am ein Tad

Nefol, gan ennill profiad newydd o'i ras; yna ni a ddymunwn siarad am ei gariad; ac fel y gwnawn hyn bydd i'n calonnau ein hunain gael eu cynhesu a'u calonogi. Pe meddyliem ac ymddiddanem fwy am Iesu, a llai am yr hunan, cawsem lawer mwy o'i bresenoldeb.

Pe mynnem ond meddwl am Dduw mor aml ag y cawn brawf o'i ofal amdanom, dylem ei gadw bob amser yn ein meddyliau, ac ymhyfrydu mewn siarad amdano a'i foliannu. Yr ydym yn siarad am bethau tymhorol am fod gennym

ddiddordeb ynddynt. Yr ydym yn siarad am ein cyfeillion am ein bod yn eu caru; mae ein llawenydd a'n tristwch wedi eu rhwymo i fyny gyda hwy. Eto mae gennym reswm anfeidrol fwy dros garu Duw na charu ein cyfeillion daearol, a dylai fod y peth mwyaf naturiol yn y byd i'w wneuthur Ef yn flaenaf yn ein holl feddyliau, i siarad am ei ddaioni a thraethu am ei allu. Ni fwriadwyd i'r doniau goludog a roddwyd i ni ganddo Ef lyncu ein meddyliau a'n cariad yn gymaint fel na byddo gennym ddim i'w gyflwyno i Dduw; y maent i'n hatgoffa yn wastadol ohono Ef, ac

i'n rhwymo mewn rhwymau cariad a diolchgarwch wrth ein Cymwynaswr Nefol. Yr ydym yn trigo yn rhy agos i iseldiroedd y ddaear. Bydded i ni ddyrchafu ein golygon at ddrws agored y cysegr uchod, lle mae goleuni gogoniant Duw yn llewyrchu yng ngwyneb Crist, yr Hwn sydd yn abl "hefyd i gwbl iachau y rhai trwyddo ef sydd yn dyfod at Dduw." Heb. 7:25.

Rhaid i ni foli Duw yn fwy "am ei ddaioni, a'i ryfeddodau i feibion dynion." Salm 107:8. Ni ddylai ein hymarferiadau addolgar fod yn gyfangwbl mewn gofyn a derbyn.

Na fydded i ni bob amser feddwl
am ein anghenion, a byth am y
bendithion a dderbyniwn. Nid
ydym yn gweddio yn ormod, ond
yr ydym yn rhy gynnil mewn
rhoddi diolch. Yr ydym yn
dderbynwyr cyson o drugareddau
Duw, ac eto pa mor fach o ddiolch a
ddangoswn, cyn lleied a foliannwn
Ef am yr hyn a wnaeth i ni!

Archodd Duw ar Israel yn yr hen
amser, pan wedi iddynt gyfarfod
ynghyd yn ei wasanaeth, “A
bwytewch yno gerbron yr
Arglwydd eich Duw, a
llawenhewch ym mhob dim y

rhoddoch eich llaw arno, chwychwi
a'ch teuluoedd, yn yr hyn y'th
fendithiodd yr Arglwydd dy
Dduw." Deut. 12:7. Dylai yr hyn a
wneir er gogoniant Duw gael ei
wneud gyda sirioldeb, gyda
chaniadau o fawl a diolchgarwch,
nid gyda thristwch a phrudd-der.

Mae ein Duw ni yn Dad tyner,
trugarog. Ni ddylem edrych ar ei
wasanaeth fel ymarferiad poenus
sy'n tristáu'r galon. Dylai addoli'r
Arglwydd, a chymryd rhan yn ei
waith fod yn bleser. Ni fynnai Duw
gael ei blant, i'r rhai y darparwyd
iachawdwriaeth, i weithredu fel pe

byddai Efe yn feistr caled a manwl. Efe yw eu cyfaill gorau: a phan addolant Ef disgwylia gael bod gyda hwynt, i'w bendithio a'u cysuro, gan lanw eu calonnau â llawenydd a chariad. Mae'r Arglwydd yn dymuno fod ei blant yn cymryd cysur yn ei wasanaeth, ac yn cael mwy o bleser na chaledi yn ei waith Ef. Mae'n ewyllysio i'r sawl a ddeuant i'w addoli Ef gludo ymaith i'w canlyn feddyliau gwerthfawr am ei ofal a'i gariad, fel y gallont gael eu sirioli yn holl oruchwylion bywyd dyddiol, ac y caffont ras i ddelio yn onest a ffyddlon ym mhob peth.

Rhaid i ni ymgasglu o gwmpas y groes. Crist, a Hwnnw wedi ei groeshoelio, ddylai fod yn destun ein myfyrdod, ein hymddiddan, a'n teimlad mwyaf gorfoleddus. Dylem gadw yn ein meddyliau bob bendith a dderbyniasom gan Dduw; a phan sylweddolwn ei fawr gariad, dylem ewyllysio ymddiried pob peth i'r llaw a hoeliwyd ar y groes er ein mwyn.

Gall yr enaid esgyn yn nes i'r nefoedd ar adenydd moliant. Addolir Duw â chân a cherddoriaeth yn y llysoedd fry, ac

fel y byddwn yn datgan ein
diolchgarwch, fe dynnwn yn nes at
addoliad y lluoedd nefol. “Yr hwn a
abertho foliant, a’ m gogonedda i.”
Salm 50:23. Bydded i ni gyda
llawenydd parchusol ddyfod
gerbron ein Creawdwr, gyda
“diolch, a llais can.” Esa. 51:3.

Article 12—Beth I’w wneud ag amheuaeth

MAE LLAWER, YN enwedig y rhai sydd yn newydd i’r bywyd Cristionogol, yn cael eu blino ar adegau gan awgrymiadau amheuaeth. Cânt yn y Beibl lawer o bethau na allant eu hegluro, neu hyd yn oed eu deall, ac mae Satan yn defnyddio y pethau hyn i siglo eu ffydd yn yr Ysgrythyrau fel datguddiad oddi wrth Dduw. Gofynnant, “Pa fodd y gallwn wybod y ffordd iawn? Os yw’r Beibl mewn gwirionedd yn Air Duw, pa fodd y gallwn gael ein

rhyddhau oddi wrth yr amheuon
a'r anhawsterau hyn?"

Nid yw Duw byth yn gofyn i ni
gredu heb roddi i ni dystiolaeth
ddigonol fel sylfaen i'n ffydd. Mae
ei fodolaeth, ei gymeriad,
gwirionedd ei Air oll yn cael eu
profi trwy dystiolaeth ac yn apelio
at ein rheswm; mae'r dystiolaeth
hon yn gyflawn. Eto ni ddarfu Duw
erioed symud y posibilrwydd o
amehuaeth. Rhaid i'n ffydd orffwys
ar dystiolaeth, nid ar bethau amlwg
a gweledig. Caiff y rhai a ddymuna
amau y cyfle i wneud hynny. Caiff y
sawl a wir ddymuna wybod y

gwirionedd dystiolaeth helaeth i seilio ei ffydd arni.

Amhosibl yw i feddyliau meidrol amgyffred yn llawn gymeriad a gweithredoedd yr Anfeidrol. Rhaid i'r Bod sanctaidd hwnnw fod byth yn orchuddedig mewn dirgelwch, i'r dealltwriaeth craffaf, hyd yn oed i'r meddwl mwyaf dysgedig. "A eili di wrth chwilio gael gafael ar Dduw? a eili di gael yr Hollalluog hyd berffeithrwydd? Cyfuwch â'r nefoedd ydyw, beth a wnei di? dyfnach nac uffern yw, beth a eili di ei wybod?" Job 11:7, 8.

Dywedodd yr Apostol Paul, “O ddyfnder golud doethineb a gwybodaeth Duw! mor anchwiliadwy yw ei farnau ef! a’i ffyrdd mor anolrheinadwy ydynt!” Rhuf. 11:33. Ond er mai “cymylau a thywyllwch sydd o’i amgylch ef, cyfiawnder a barn yw trigfa ei orseddfainc ef.” Salm 97:2. Gallwn amgyffred ei ymwneud á ni, a’i gymhellion, gallwn ganfod cariad a thrugaredd annherfynol mewn undeb â gallu anfeidrol. Gallwn ddeall cymaint o’i amcanion ag y mae eu gwybod yn ddaioni i ni; ymhellach rhaid i ni o hyd

ymddiried yn y llaw hollalluog, a'r galon sydd lawn o gariad.

Mae Gair Duw, fel cymeriad ei Awdwr Dwyfol, yn dwyn gerbron ddirgelion na all bodau meidrol byth eu hamgyffred yn llawn.

Dyfodiad pechod i'r byd, ymgnowdoliad Crist, adenedigaeth, yr atgyfodiad, a llawer o faterion eraill a gyflwynir yn y Beibl, maent yn rhy ddirgel i'r meddwl dynol eu hegluro, neu hyd yn oed eu hamgyffred yn llawn. Ond nid oes gennym reswm o gwbl dros amau ei Air am na allwm ddeall dirgelion ei ragluniaeth. Yr ydym yn cael ei

hamgylchu yn barhaus yn y hyd naturiol â dirgelion na allwn eu dirnad. Mae hyd yn oed y ffurfiau isaf o fywyd yn dwyn gerbron ddryswch na all y doethaf o athronwyr mo'i ddehongli. Cawn ym mhob man ryfeddodau uwchlaw ein dirnadaeth. Gan hynny a ddylem synnu os cawn fod yn y byd ysbrydol hefyd ddirgelion na allwn eu dirnad? Gorwedda yr anhawster yn gwbl yng ngwendid a chyfyngdra y meddwl dynol. Mae Duw wedi rhoddi i ni yn yr Ysgrythyrau dystiolaeth ddigonol o'u cymeriad Dwyfol, ac nid oes gennym reswm o gwbl dros amau

ei Air am na allwn ddeall dirgelion ei ragluniaeth.

Dywed yr Apostol Pedr fod yn yr Ysgrythyrau “bethau anodd eu deall, y rhai y mae’r annysgedig a’r anwastad yn eu gŵyrdroi, . . . i’w dinistr eu hunain.” 2 Pedr 3:16.

Cymerwyd gafael yn y pethau hyn gan amheuwyd fel prawf yn erbyn y Beibl; ond mor bell oddi wrth hynny ydynt, fel eu bod yn brawf cryf dros eu hysbrydoliaeth Dwyfol. Pe na chynwysai’r Beibl dim ond hanes am Dduw y gallem ei ddeall yn hawdd; pe gallai ei fawredd a’i ragoriaeth gael eu dirnad gan

feddyliau meidrol, yna ni fuasai y
Beibl yn dwyn tystiolaeth
diamheuol o Ddwyfol awdurdod.
Dylai hyd yn oed rhagoriaeth a
dirgelwch y pynciau a ddygir
gerbron ysbrydoli ffydd ynddo fel
Gair Duw.

Mae'r Beibl yn dadlennu
gwirionedd gyda symlrwydd a
chyfaddasiad perffaith at anghenion
a dyheadau y galon ddynol nes
synnu a swyno y meddyliau mwyaf
diwylledig, tra'n galluogi'r isel a'r
annysgedig i weld ffordd
iachawdwriaeth. Ac eto mae'r
gwirioneddau yma a gyfleir mor

syml yn ymadrin â phynciau
dyrchafedig, sydd uwchlaw gallu
amgyffred dynol, fel na allwn ond
eu derbyn am fod Duw wedi eu
datgan. Dyna gynllun prynedigaeth
yn cael ei daflu yn agored o'n blaen,
fel y gall pob enaid weld y camau i
gymryd mewn edifeirwch tuag at
Dduw, a ffydd tuag at ein
Harglwydd Iesu Grist, er mwyn
iddo gael ei achub yn ffordd
apwyntiedig Duw; eto, dan y
gwirioneddau hyn, sydd mor
hawdd i'w deall, gorwedda
dirgelion sydd yn guddfa i'w
ogoniant - dirgelion sydd yn
llethu'r meddwl yn ei ymchwiliad,

ond sydd yn ysbrydoli yr ymgeisydd gonest am wirionedd gyda pharch a ffydd. Po fwyaf y chwilia'r Beibl, dyfnaf yw ei argyhoeddiad ei fod yn air y Duw byw, ac mae rheswm dynol yn plygu o flaen mawrhydi y datguddiad Dwyfol.

Nid yw cydnabod na allwn lawn amgyffred wirioneddau y Beibl, yn ddim ond cyfaddef fod y meddwl meidrol yn annigonol i ddirnad yr anfeidrol; na all dyn gyda'i wybodaeth ddynol gyfyng, ddeall bwriadau Hollwybodaeth.

Am na allant ddirnad ei holl ddirgelion, gwrthoda yr amheuwyr a'r inffidel Air Duw; ac nid pawb sy'n proffesu credu y Beibl sydd yn rhydd oddi wrth berygl yn y cyfeiriad yma. Dywed yr apostol, "Edrychwch, frodyr, na byddo . . . yn neb ohonoch galon ddrwg anghrediniaeth, gan ymado oddi wrth Dduw byw." Heb. 3:12. Mae'n iawn astudio dysgeidiaeth y Beibl yn fanwl, a chwilio i mewn i "ddyfnion bethau Duw" (1 Cor. 2:10), cyn belled ag y maent wedi eu datguddio. Tra mae "y dirgeledigaethau yn eiddo yr Arglwydd ein Duw," y "pethau

amlwg a roddwyd i ni.” Deut. 29:29. Ond gwaith Satan ydyw llygru galluoedd ymchwiliadol y meddwl. Mae rhyw falchder yn gymysg ag ystyriaeth o wirionedd y Beibl, nes mae dynion yn teimlo yn ddiamynedd a gorchfygedig os na allant egluro pob rhan o’r Ysgrythur i’w bodlonrwydd. Mae’n ormod o ddarostyngiad i gydnabod nad ydynt yn deall y geiriau ysbrydoledig. Maent yn anfodlon aros yn amyneddgar hyd nes gwêl Duw yn dda ddatguddio ei wirionedd iddynt. Teimlant fod eu doethineb dynol digynhorthwy yn ddigonol i’w galluogi i amgyffred

yr Ysgrythur, a phan fethant â gwneud hyn, maent yn gwadu ei awdurdod. Gwir fod yna lawer o ddamcaniaethau ac athrawiaethau, y tybir yn boblogaidd eu bod yn tarddu o'r Beibl, nad oes iddynt sail o gwbl yn ei ddysgeidiaeth, ac yn wir maent yn wrthwynebus i holl rediad ysbrydoliaeth. Mae'r pethau hyn wedi bod yn achos amheuaeth a dryswch i lawer o feddyliau. Nid ydynt, fodd bynnag, i'w priodoli i Air Duw, eithr i lygriad dyn ohono.

Pe byddai yn bosibl i fodau creedig ymgyrraedd at ddealltwriaeth gyflawn o Dduw a'i weithredoedd,

yna wedi cyrraedd y pwynt hwn, ni fyddai iddynt hwy ddarganfyddiad pellach o wirionedd, dim cynnydd mewn gwybodaeth, dim datblygiad pellach o feddwl na chalon. Ni fyddai Duw mwy yn oruchaf; a byddai dyn, wedi cyrraedd terfyn gwybodaeth a chyrhaeddiad, byddai yn darfod â chynyddu. Bydded i ni ddiolch i Dduw nad felly y mae. Mae Duw yn anfeidrol; ynddo Ef y mae “holl drysorau doethineb a gwybodaeth.” Col. 2:3. Hyd dragwyddoldeb gall dynion fod bob amser yn chwilio, bob amser yn dysgu, ac eto byth yn

disbyddu trysorau ei ddoethineb, ei ddaioni, a'i allu Ef.

Mae Duw yn bwriadu i wirioneddau ei Air Ef gael eu dadlennu yn gyson i'w bobl hyd yn oed yn y bywyd hwn. Nid oes ond un ffordd yn unig i gyrraedd y wybodaeth hon. Gallwn gyrraedd at ddealltwriaeth o Air Duw yn unig drwy oleuni yr Ysbryd hwnnw y rhoddwyd y Gair trwyddo.

“Pethau Duw nid edwyn neb, ond Ysbryd Duw;” “canys yr Ysbryd sydd yn chwilio pob peth; ie, dyfnion bethau Duw hefyd.” 1 Cor. 2:11, 10. Ac addewid y Gwaredwr

i'w ganlynwyr oedd, "Pan ddêl efe, sef Ysbryd y gwirionedd efe a'ch tywys chwi i bob gwirionedd, . . . canys efe a gymer o'r eiddof, ac a'i mynega i chwi." Ioan 16:13, 14.

Mae Duw yn dymuno i ddyn arfer y gallu i ymresymu; a bydd i astudiaeth o'r Beibl gryfhau a dyrchafu y meddwl mewn modd na all un efrydiaeth arall. Eto rhaid i ni wyllo rhag dwyfoli rheswm, sydd yn ddarostyngedig i wendid a gwaeledd dynoliaeth. Os na fynnwn gael yr Ysgrythyrau wedi eu cymylu i'n dealltwriaeth, fel na fydd i'r gwirioneddau amlycaf gael

eu hamgyffred, rhaid i ni gael
symlwrwydd a ffydd plentyn bach,
bod yn barod i ddysgu, a deisyf am
gymorth yr Ysbryd Glân. Dylai
ymdeimlad o allu a doethineb Duw,
ac o'n hanallu ninnau i amgyffred ei
fawredd, ein hysbrydoli â
gostyngeiddrwydd, a dylem agor ei
Air, fel pe yr elem i'w bresenoldeb,
gydag ofn sanctaidd. Pan ddeuwn
at y Beibl, rhaid i reswm gydnabod
awdurdod uwchraddol iddo ei hun,
a rhaid i'r galon a'r deall blygu i'r
YDWYF mawr.

Mae lawer o hethau yn ymddangos
yn ddyrys neu dywyll a wneir yn

amlwg a syml gan Dduw i'r rhai sydd yn ceisio dealltwriaeth ohonynt. Eithr heb arweiniad yr Ysbryd Glân, byddwn o hyd yn agored i wyrdroi'r Ysgrythyrau neu i'w comesbonio. Mae yna lawer o ddarllen ar y Beibl nad yw yn fuddiol. ac mewn llawer o achosion sydd yn niwed pendant. Pan agorir Gair Duw heb barch, ac heb weddi; pan nad yw'r meddyliau a'r serchiadau wedi eu sefydlu ar Dduw, neu mewn cytgord a'i ewyllys Ef, mae'r meddwl yn cael ei gymylu gan amheuaeth; ac hyd yn oed yn yr astudiaeth o'r Beibl mae amheuaeth yn cryfhau. Cymer y

gelyn reolaeth dros y meddyliau, ac awgryma ddehongliadau nad ydynt gywir. Pa bryd bynnag y mae dynion, mewn gair neu weithred, heb fod yn ymgeisio at fod mewn cytgorf â Duw, yna, pa mor ddysgedig bynnag y bônt, maent yn agored i gyfeiliorm yn eu dealltwriaeth o'r Ysgrythyrr, ac nid diogel ymddiried yn eu hesboniadau. Y rhai a edrychant i'r Beibl am anghysonderau, nid oes ganddynt ddeall ysbrydol. Gyda gwelediad gwyrddroëdig gwelant achosion lawer dros amheuaeth ac anghrediniaeth mewn pethau gwirioneddol blaen a syml.

Er na dderbyniant hynny, gwir achos amheuaeth ac anghrediniaeth yn y rhan fwyaf o achosion, ydyw cariad at bechod. Nid yw dysgeidiaeth a gofynion manwl Gair Duw yn gymeradwy i'r galon falch sydd yn caru pechod, a pharod yw'r rhai hynny sydd yn anewyllysgar i ufuddhau i'w ofynion i amau ei awdurdod. Er mwyn ymggyrraedd at wirionedd, rhaid cael dymuniad gonest i wybod y gwirionedd, a pharodrwydd calon i ufuddhau iddo. A phawb a ddeuant yn yr ysbryd yma i astudio y Beibl a gânt

brofion digonol ei fod yn Air Duw,
a gallant ennill dealltwriaeth o'i
wirioneddau a'i gwnânt yn ddoeth i
iachawdwriaeth.

Crist a ddywedodd, "Os ewyllysia
neb wneuthur ei ewyllys ef, efe a
gaiff wybod am y ddysgeidiaeth."
Ioan 7:17. Yn hytrach nac
ymddadlau ac ymgecru ynghylch
yr hyn nad wyt yn ei ddeall, dal ar
y goleuni sydd yn tywynnu arnat
yn barod, a thi a dderbyni oleuni
mwy. Trwy ras Crist cyflawna bob
dyletswydd a wnaed yn amlwg i'th
ddeall, a galluogir di i ddeall a
chyflawni y dyletswyddau hynny

yr wyt yn awr mewn amheuaeth yn eu cylch.

Mae tystiolaeth sydd yn agored i bawb - y mwyaf dysgedig a'r mwyaf anllythrennog - tystiolaeth y profiad. Mae Duw yn ein gwahodd i brofi drosom ein hunain wirionedd ei Air, a gwirionedd ei addewidion. Geilw arnom gan ddweud, "Profwch, a gwelwch mor dda yw yr Arglwydd." Salm 34:8. Yn hytrach na dibynnu ar air un arall, yr ydym i brofi drosom ein hunain. Efe a ddywed, "Gofynnwch, a chwi a gewch." Ioan 16:24. Ei addewidion a gyflawnir.

Ni fethasant erioed; ni allant byth fethu. Ac fel y byddwn yn agosáu at yr Iesu, ac yn llawenhau yng nghyflawnder ei gariad, cilia ein hamheuaeth a'n tywyllwch yng ngoleuni ei bresenoldeb Ef.

Dywed yr Apostol Paul i Dduw ein gwaredu ni "allan o feddiant y tywyllwch, ac a'n symudodd i deyrnas ei annwyl Fab." Col. 1:13.

Ac y mae pob un sydd wedi mynd trwodd o farwolaeth i fywyd yn alluog i selio "mai geirwir yw Duw." Ioan 3:33. Gall ef dystiolaethu, "Yr oedd arnaf angen cymorth, a chefais ef yn yr Iesu. Pob

angen a ddiwallwyd, newyn fy enaid a ddigonwyd; ac yn awr mae'r Beibl i mi yn ddatguddiad o Iesu Grist. A ofynwch paham y credaf yn yr Iesu? - Am ei fod i mi yn Waredwr Dwyfol. Paham y credaf y Beibl? - Am i mi ei gael yn llais Duw i fy enaid." Gallwn gael y tyst ynom ein hunain fod y Beibl yn wir, a bod Crist yn Fab Duw. Gwyddom nad ydym yn dilyn chwedlau.

Mae Pedr yn annog ei frodyr i "gynyddu mewn gras a gwybodaeth ein Harglwydd a'n Hiachawdwr Iesu Grist." 2 Pedr.

3:18. Pan fydd pobl Dduw yn cynyddu mewn gras, derbyniant yn barhaus ddealltwriaeth gliriach o'i Air. Canfyddant oleuni a phrydferthwch newydd yn ei wirioneddau cysegredig. Bu hyn yn wir yn hanes yr Eglwys ym mhob oes, ac fel hyn y parha hyd y diwedd. "Llwybr y cyfiawn sydd fel y goleuni, yr hwn a lewyrcha fwyfwy hyd ganol dydd." Diar. 4:18.

Trwy ffydd gallwn edrych i'r dyfodol, ac ymaflyd yn addewid Duw am gynnydd dealltwriaeth, y cyneddfau dynol yn uno â'r rhai

dwyfol, a phob gallu o eiddo yr
enaid wedi eu dwyn i gysylltiad
uniongyrchol â Ffynhonell goleuni.
Gallwn lawenychu y bydd i'r oll fu
yn ein drysu yn rhagluniaethau
Duw, yn cael eu gwneud yn amlwg;
pethau anodd eu deall a gânt
eglhurhad y pryd hynny; a lle nad
oedd ein meddyliau meidrol yn
gweld dim ond anhrefn a bwriadau
drylliedig, cawn weld yr unoliaeth
perffeithiaf a

Article 13—Llawenhau yn yr arglwydd

MAE PLANT DUW yn cael eu galw i fod yn gynrychiolwyr Crist, i ddangos daioni a thrugaredd yr Arglwydd. Fel y datguddiodd yr Iesu i ni gymeriad y Tad, felly yr ydym ninnau i ddatguddio Crist i'r byd nas gwyr ei gariad tyner, tosturiol. "Fel yr anfonaist fi i'r byd," meddai yr Iesu, "felly yr anfonais innau hwythau i'r byd." "Myfi ynddynt hwy, a thithau ynof fi, ... fel y gwypo'r byd mai tydi a'm hanfonaist i." Ioan 17:18, 23. Dywed yr Apostol Paul wrth ddisgyblion

yr Iesu, “Gan fod yn eglur mai llythyr Crist ydych,” “yr hwn a ddeellir ac a ddarllenir gan bob dyn.” 2 Cor. 3:3, 2. Ym mhob un o’i blant mae’r Iesu yn anfon llythyr i’r byd. Os wyt ti yn ddilynwr Crist, mae yn anfon ynot ti lythyr at y teulu, y pentref, yr heol, lle yr wyt yn byw. Mae’r Iesu, wrth drigo ynot. yn ewyllysio llefaru wrth galonnau y rhai hynny nad ydynt gydnabyddus ag Ef. Hwyrach nad ydynt yn darllen y Beibl, neu nad ydynt yn clywed y llais sydd yn llefaru wrthynt yn ei ddalennau; nid ydynt yn gweld cariad Duw drwy ei weithredoedd. Ond os wyt

ti yn wir gynrychiolydd yr Iesu,
dichon mai trwot ti yr arweinir hwy
i ddeall rhywbeth o'i ddaioni, a'u
hennill i'w garu a'i wasanaethu Ef.

Mae'r Cristionogion yn cael eu
gosod fel dygwyr goleuni ar y
ffordd i'r nefoedd. Maent i
adlewyrchu i'r byd y goleuni a
lewyrcha arnynt oddi wrth Grist.
Dylai eu bywyd a'u cymeriad fod y
fath, fel y caiff eraill drwyddynt
hwy iawn syniad am Grist ac am ei
wasanaeth.

Os ydym yn cynrychioli Crist, bydd
i ni wneud ei wasanaeth

ymddangos yn atyniadol, fel y mae
mewn gwirionedd. Mae'r
Cristionogion sydd yn casglu
prudd-der a thristwch i'w
heneidiau, ac yn cwyno a
grwgnach, yn rhoddi i eraill
gam-gynrychiolaeth o Dduw a'r
bywyd Cristionogol. Rhoddant yr
argraff nad yw Duw yn cael ei
foddhau wrth weld ei blant yn
ddedwydd; ac yn hyn maent yn
dwyn cam-dystiolaeth yn erbyn ein
Tad Nefol.

Mae Satan yn llamu gan lawenydd
pan all arwain plant Duw i
anghrediniaeth a digalondid. Mae

yn ymhyfrydu ein gweld yn peidio
ymddiried yn Nuw, ac yn amau ei
barodrwydd a'i allu i'n hachub.
Mae yn caru ein cael i deimlo y
gwna yr Arglwydd niwed i ni drwy
ei ragluniaethau. Gwaith Satan
ydyw gosod yr Arglwydd allan fel
un diffygiol mewn cydymdeimlad a
thosturi. Fe gamosoda y
gwirionedd â chamargraffiadau am
Dduw. Lleinw y dychymyg â
gwirionedd am Dduw; ac yn
hytrach nac aros ar y gwirionedd
am ein Tad Nefol, yr ydym yn rhy
fynvch yn sefydlu ein meddyliau ar
gamosodiadau Satan, ac yn
dianrhydeddu Duw drwy beidio

y mddiried ynndo a grwgnach yn ei erbyn. Mae Satan o hyd yn ceisio gwneud y bywyd crefyddol yn un o brudd-der. Dymuna iddo ymddangos yn llafurus ac anodd; a phan fo'r Cristion yn ei fywyd ei hun yn cyflwyno'r olwg yma ar grefydd, y mae drwy anghrediniaeth yn eilio cyfeiliornad Satan.

Mae llawer, wrth rodio ar hyd llwybr bywyd. yn aros ar eu camgymeriadau a'u methiannau a'u siomedigaethau, a llenwir eu calonnau â gofid a digalondid. Pan oeddwn yn Iwrop, ysgrifennodd

chwaer oedd wedi bod yn gwneud hyn, ac a oedd mewn dwfn drallod, i ofyn i mi am rhyw air o gefnogaeth. Y noson ar ôl darllen ei llythyr, breuddwydiais fy mod mewn gardd, ac arweiniodd perchennog yr ardd fi drwy ei llwybrau. Yr oeddwn yn casglu y blodau ac yn mwynhau eu pêrarogl, pan dynnodd y chwaer hon, a gerddai wrth fy ochr, fy sylw at ryw fieri hyllion oedd yn rhwystro ei ffordd. Dyna He yr oedd hi yn galaru a thristhâu. Nid oedd yn cerdded ar y llwybr. gan ddilyn yr arweinydd, ond yn cerdded ymysg y mieri a'r drain. "O," galarai, "onid

yw yn resyn fod yr ardd brydferth hon yn cael ei difetha gan ddrain?"

Yna dywedodd yr arweinydd.

"Gadewch y drain yn llonydd, oblegid ni wnant hwy ond eich anafu. Casglwch y blodau. y lilis, a'r rhosynnau pine "

Oni fu yna rhyw fannau disglair yn dy brofiad? Oni chefaist rai adegau gwerthfawr, pan oedd dy galon yn curo gan lawenydd mewn ateb i Ysbryd Duw? Wrth edrych yn ôl ar benodau profiad dy fywyd, onid wyt yn gweld rhai tudalennau hyfryd? Onid yw addewidion Duw, fel y blodau peraroglus, yn tyfu

oddeutu dy Iwybr ar bob llaw? Oni
addewi di i'w prydferthwch a'u
hyfrydwch lenwi dy galon â
llawenydd?

Ni wna y mieri a'r drain ond dy
anafu a'th drallodi; ac os y bydd i ti
gasglu ond y pethau hyn yn unig,
a'u cyflwyno i eraill, onid wyt yn
bychanu daioni Duw dy hunan, ac
yn atal y rhai o'th gwmpas rhag
rhodio yn llwybr y bywyd?

Nid doeth ydyw casglu ynghyd holl
atgofion anhyfryd bywyd - ei
anwireddau a'i siomedigaethau -
siarad amdanynt a galaru

amdanynt nes ein gorchfygu gan ddigalondid. Yr enaid a ddigalonnir ac a lenwir â thywyllwch, nes cau goleuni Duw allan oddi wrtho ei hun, gan daflu cysgod ar lwybr eraill.

Diolch i Dduw am y darluniau disglair a roddodd i ni! Gadewch ni grynhoi ynghyd addewidion bendigedig ei gariad, fel y gallwn edrych arnynt yn wastad. Mab Duw yn gadael gorsedd ei Dad, yn gwisgo ei Ddwyfoldeb â dynoliaeth, fel y gallo waredu dyn oddi wrth allu Satan; ei fuddugoliaeth er ein mwyn, yn agor

y nef i ddynion, yn datguddio i olwg dynol y gyfarchfa lle mae'r Dwyfol yn dadlennu ei ogoniant; yr hil syrthiedig yn cael ei dyrchafu o bydew dinistr lle'r oedd pechod wedi ei suddo, a'i dwyn drachefn i gysylltiad â'r Duw anfeidrol; ac wedi dal y prawf Dwyfol drwy ffydd yn ein Prynwr, yn cael ei gwisgo â chyfiawnder Crist, a'i dyrchafu i'w orseddfainc - dyma'r darluniau y mynnai Duw ein cael i fyfyrio arnynt.

Pan ymddangoswn ein bod yn amau cariad Duw ac yn peidio ymddiried yn ei addewidion, yr

ydym yn ei ddianrhydeddu Ef ac
yn tristau ei Ysbryd Glân. Pa fodd y
teimlai mam pe byddai ei phlant yn
grwgnach o'i hachos yn barhaus, fel
pe na byddai yn ewyllysio yn dda
iddynt, a holl ymdrech ei bywyd
wedi bod er hyrwyddo eu
buddiannau a rhoddi cysur iddynt?
Tybiwch eu bod yn amau ei chariad;
torrai hynny ei chalon. Pa fodd y
teimlai unrhyw riant o gael plentyn
yn ymddwyn ato fel hyn? A pha
fodd y gall ein Tad Nefol edrych
arnom ni pan fyddwn yn gwrthod
ymddiried yn ei gariad, a'i
harweiniodd i roddi ei unig anedig
Fab fel y caffom fywyd? Ysgrifenna

yr apostol, “Yr hwn nid arbedodd ei briod Fab, ond a’i traddododd ef trosom ni oll; pa wedd gydag ef hefyd na ddyry efe i ni bob peth.” Rhuf. 8:32. Ac eto sawl un a ddywed, mewn gweithred, os nad mewn gair, “Nid yw’r Arglwydd yn bwriadu hyn i mi. Hwyrach ei fod yn caru eraill, ond nid yw yn fy ngharu i.”

Niweidio dy enaid dy hun yw hyn oll; oblegid pob gair o amheuaeth a fynegi sy’n gwahodd temtasiynau Satan; mae yn cryfhau ynot y duedd i amau, ac yn tristáu yr angylion gwasanaethgar. Pan fydd

Satan yn dy demtio, nac anadla air
o amheuaeth na thywyllwch. Os
dewisi agor y drws i'w
awgrymiadau, llenwir dy feddwl â
diffyg ymddiried a holi
gwrthryfelgar. Os mynegi dy
deimladau, mae pob amheuaeth nid
yn unig yn adweithio yn dy erbyn,
ond yn had a egina ac a ddwyn
ffrwyth ym mywyd eraill, a dichon
y bydd yn amhosibl gwrthweithio
dylanwad dy ymadroddion. Dichon
y byddi di dy hunan yn gwella oddi
wrth y tymor o demtasiwn, ac o fagl
y diafol; ond gall na fyddo eraill, a
reolwyd gan dy ddylanwad di, yn
alluog i ddianc rhag yr

anghrediniaeth a awgrymaist. Mor
bwysig ydyw i ni siarad yn unig y
pethau hynny sy'n rhoi nerth a
bywyd ysbrydol!

Mae angylion yn gwranddo er
clywed pa fath adroddiad yr wyt yn
ei ddwyn i'r byd am dy Feistr nefol.
Bydded i'th ymddiddan fod am yr
Hwn sydd yn byw i eiriol drosot
gerbron y Tad. Wrth gymryd llaw
cyfaill boed i foliant i'r Arglwydd
fod ar dy wefusau ac yn dy galon.
Bydd hyn yn atynnu ei feddyliau at
yr Iesu.

Mae gan bawb eu treialon;
trallodion anodd eu dwyn,
temtasiynau anodd i'w
gwrthwynebu. Paid â mynegi dy
drallodion i'th gyd-farwolion, eithr
dyga y cyfan at Dduw mewn
gweddi. Gwna reol i beidio byth â
datgan un gair o amheuaeth na
digalondid. Gelli wneud llawer i
sirioli bywyd eraill a chryfhau eu
hymdrechion trwy eiriau gobaith a
sirioldeb sanctaidd.

Mae llawer enaid gwrol yn cael ei
lethu gan demtasiwn, ac yn barod i
lewygu yn y gwrthdaro â'r hunan a
chyda galluoedd drygionus. Na

ddigalonwch un felly yn ei ymdrech galed. Siriolwch ef â geiriau gwrol, gobeithiol; a'i cymhellant yn ei ffordd. Fel hyn gall goleuni Crist lewyrchu oddi wrthy chwi. "Nid oes yr un ohonom yn byw iddo'i hun." Rhuf. 14:7. Gall eraill drwy ein dylanwad anymwybodol gael eu calonogi a'u nerthu, neu gallant gael eu digaloni a'u gyrru oddi wrth Grist a'r gwirionedd.

Mae llawer a chanddynt syniad cyfeiliornus am fywyd a chymeriad Crist. Tybiant ei fod yn amddifad o gynhesrwydd a sirioldeb, ei fod yn

arw, yn chwerw, a dilawenydd.

Mewn llawer o achosion mae'r holl brofiad crefyddol yn cael ei liwio â'r syniadau pruddaidd hyn.

Dywedir yn fynych i'r Iesu wylo, ond na wybuwyd iddo erioed wenu. Yr oedd ein Gwardwr yn wir yn ŵr gofidus a chynefin â dolur; canys agorodd ei galon i holl ofidiau dynion. Ond er fod ei fywyd yn hunanymwadol ac yn cael ei gymylu gan boen a gofal, ni lethwyd ei ysbryd. Ni wisgai ei wyneb-pryd argraff gofid a grwgnachrwydd, eithr bob amser argraff o degwch tangnefeddus. Yr

oedd ei galon yn ffynnon
ddihysbydd o fywyd; a pha le
bynnag yr elai cludai orffwysdra a
thangnefedd, llawenydd a llonder.

Yr oedd ein Gwardwr yn ddwys
ac o ddifrif, ond byth yn
bruddglwyfus nac yn drymaidd.
Bydd bywyd y rhai a'i hefelychant
yn llawn amcan difrifol; bydd
ganddynt syniad dwfn o
gyfrifoldeb. Bydd i ysgafnder gael
ei ddarostwng; ni fydd dim
difyrrwch terfysgaid, dim cellwair
anfoesgar; ond y mae crefydd Iesu
yn rhoddi heddwch fel yr afon. Nid
yw yn diffodd goleuni llawenydd,

nid yw yn lladd sirioldeb, nac yn cymylu'r wyneb llawen. Daeth Crist nid i gael ei wasanaethu, ond i wasanaethu; a phan deyrnasa ei gariad yn y galon, dilynwn ei esiampyl.

Os cadwn weithredoedd angharedig ac anghyfiawn rhai eraill uchaf yn ein meddyliau, cawn y bydd yn amhosibl eu caru fel y carodd Crist ninnau; ond os erys ein meddyliau ar gariad a thosturi rhyfeddol Crist tuag atom, bydd i'r un ysbryd lifo allan i eraill. Dylem garu a pharchu ein gilydd, er y diffygion a'r amherffeithion na

allwn beidio eu gweld. Dylid diwyllio gostyngeiddrwydd a diffyg ymddiried mewn hunan, a dylid bod yn amyneddgar gyda diffygion eraill. Bydd i hyn ladd pob hunanaeth gyfyngol, a'n gwneud yn eang-galon ac yn hael.

Dywed y Salmydd, "Gobeithia yn yr Arglwydd, a gwna dda; felly y trigi yn y tir, a thi a borthir yn ddiau." Salm 37:3. "Gobeithia yn yr Arglwydd." Mae i bob diwrnod ei feichiau, ei ofalon a'i anhawsterau; a phan gyfarfyddwn, mor barod ydym i siarad am ein hanawsterau a'n treialon. Mae cymaint o

drallodion benthyciol yn ymwthio i
mewn, cymaint o ofnau yn cael eu
hanwesu, y fath bwysau o bryder
yn cael eu harddangos, fel y gallai
un dybio nad oes gennym Waredwr
tosturiol a chariadlon, yn barod i
wrando ein holl ddeisyfiadau, ac i
fod i ni yn gymorth pan mewn
angen.

Mae rhai bob amser yn ofni, ac yn
benthyca trallodion. Bob dydd y
maent yn cael eu hamgylchynu ag
arwyddion o gariad Duw; bob
dydd y maent yn mwynhau
rhoddion ei ragluniaeth; ond y
maent yn edrych heibio y

bendithion presennol yma. Mae eu meddyliau yn barhaus yn aros ar rhywbeth annymunol. yr ofnant sy'n dod. neu rhyw anhawster sy'n bodoli mewn gwirionedd. ac, er yn fychan, eu dallu i lawer o bethau sy'n haeddu ddiolchgarwch. Mae'r anhawsterau yr ymladdant yn eu herbyn, yn hytrach na'u gyrru at Dduw, unig ffynhonell eu cymorth, yn eu hysgaru oddi wrtho, oblegid eu bod yn deffro aflonyddwch ac ymddigiad.

A ydym yn gwneud yn iawn wrth anghredu fel hyn? Paham y dylem fod yn anniolchgar ac anobeithiol?

Mae'r Iesu yn gyfaill i ni; mae'r holl nefoedd yn teimlo diddordeb yn ein llwyddiant. Ni ddylem oddef i anhawsterau a blinderau bywyd beunyddiol boeni y meddwl. Os gwnawn, cawn rhywbeth i'n poeni a'n blino o hyd. Ni ddylem feithrin pryder i'n poeni a'n trethu, pryder na chynorthwya ni i ddioddef ein treialon.

Efallai dy fod mewn dryswch masnachol; gall fod dy ragolygon yn mynd yn dywyllach a thywyllach, ac efallai fod colled yn dy fygwth; ond paid â digalonni; dyro dy ofal ar Dduw, ac aros yn

dawel a siriol. Gweddïa am ddoethineb i reoli dy faterion gyda challineb. a thrwy hynny osgoi colled a thrychineb. Gwna yr oil a elli dy hunan i ddwyn canlyniadau ffafriol. Mae'r Iesu wedi addo ei gymorth, ond nid ar wahân i'n hymdrech ni. Pan, wrth ymddiried yn dy Gynorthwywr, y byddi wedi gwneud pob peth a elli, derbyn y canlyniad yn siriol.

Nid yw yn ewyllys Duw fod i'w bobl gael eu trethu â gofal. Eithr nid yw ein Harglwydd am ein twyllo. Ni ddywed wrthym, "Nac ofnwch; nid oes peryglon yn eich llwybr."

Gŵyr Ef fod yna dreialon a pheryglon, ac y mae yn delio gyda ni yn blaen. Nid yw yn cynnig cymryd ei bobl allan o fyd pechod a drygioni, ond mae yn eu cyfeirio at noddfa na fetha byth. Ei weddi ar ran ei ddisgyblion oedd, "Nid wyf yn gweddio ar i ti eu cymryd hwynt allan o'r byd, eithr ar i ti eu cadw hwynt rhag y drwg." "Yn y byd." meddai, "gorthrymder a gewch: eithr cymerwch gysur. myfi a orchfygais y byd." Ioan 17:15; 16:33.

Dysgodd Crist i'w ddisgyblion, yn ei Bregeth ar y Mynydd, wersi gwerthfawr am yr

angenrheidrwydd o ymddiried yn Nuw. Bwriadwyd y gwersi hyn i galonogi plant Duw ym mhob oes, ac y maent wedi dyfod i lawr i'n dyddiau ni yn llawn addysg a chysur. Galwodd y Gwardedwr sylw ei ganlynwyr at adar y nefoedd fel y canent eu carolau o fawl heb fod yn llwythog gan ofalon, "oblegid nid ydynt yn hau, nac yn medi." Ac eto mae y Tad mawr yn darpar ar gyfer eu hanghenion. Gofynna y Gwardedwr, "Onid ydych chi yn rhagori llawer arnynt hwy?" Matt. 6:26. Mae Gofalwr mawr dyn ac anifail yn agor ei law a diwallu ei holl greaduriaid. Nid yw adar y

nefoedd islaw ei sylw. Nid yw yn rhoddi y bwyd yn eu pigau, eithr darpara ar gyfer eu hanghenion. Rhaid iddynt gasglu y gronynnau a wasgarodd iddynt. Rhaid iddynt baratoi y defnydd ar gyfer eu nythod bychain. Rhaid iddynt borthi eu cywion. Ânt allan dan ganu at eu gwaith, oblegid “mae eich Tad nefol yn eu porthi hwy.” Ac “onid ydych chi yn rhagori llawer arnynt hwy?” Onid ydych chi, fel addolwyr deallgar, ysbrydol, o fwy o werth nac adar y nefoedd? Oni wna Awdur ein bodolaeth, Ceidwad ein bywyd, yr Hwn a’n lluniodd ar ei ddelw

Ddwyfol ei hun, ddarpar ar gyfer ein hanghenion ond i ni ymddiried ynddo?

Cyfeiriodd Crist ei ddisgyblion at flodau'r maes, sy'n tyfu mewn helaethrwydd goludog, ac yn danlliw yn y prydferthwch syml a roddwyd iddynt gan y Tad Nefol, fel arddangosiad o'i gariad at ddyn. Dywedodd, "Ystyriwch lili'r maes, pa fodd y maent yn tyfu." Mae prydferthwch a symlrwydd y blodau naturiol hyn yn tra-ragori ar ogoniant Solomon. Ni all y wisg orwychaf a gynyrchwyd gan fedr celfyddyd ddal cymhariaeth â

harddwch naturiol a phrydferthwch
llachar blodau creadigaeth Duw.
Gofynna Crist, “Os dillada Duw
felly lysieuyn y maes, yr hwn sydd
heddiw, ac yfory a fwrr i’r ffwrn,
oni ddillada efe chwi yn hytrach o
lawer, O chwi o ychydig ffydd?”
Matt. 6:28, 30. Os yw Duw, yr
Arlunydd Dwyfol, yn rhoddi i’r
blodau syml sydd mewn un dydd
yn trengi, eu lliwiau tyner ac
amrywiol, pa faint mwy o ofal a
gymer dros y rhai a grewyd ar ei
lun! Mae’r wers hon o eiddo Crist
yn gerydd i’r meddwl gorbryderus,
i ddryswch ac amheuaeth y galon
ddi-ffydd.

Dymuna'r Arglwydd fod ei holl feibion a'i ferched yn hapus, tangnefeddus, ac ufudd. Yr Iesu a ddywed, "Yr wyf yn gadael i chwi dangnefedd; ... nid fel y mae y byd yn rhoddi, yr wyf fi yn rhoddi i chwi. Na thralloder eich calon, ac nac ofned." "Hyn a ddywedais wrthy ch. fel yr arhosai fy llawenydd ynoch, ac y byddai eich llawenydd yn gyfiawn." Ioan 14:27; 15:11.

Yr hapusrwydd a geisir oddi ar gymhellion hunanol, tu allan i lwybr dyletswydd, sydd yn

anghytbwys, yn oriog a diflanedig;
y mae yn mynd ymaith, a llenwir yr
enaid ag unigrwydd a gofid; ond y
mae llawenydd a bodlonrwydd yng
ngwasanaeth Duw; ni adewir y
Cristion i rodio llwybrau ansicr; ni
adewir ef i ymofidiau ofer a
siomedigaethau. Os nad ydym yn
cael pleserau y bywyd hwn, gallwn
er hynny fod yn llawen wrth edrych
at y bywyd sydd draw.

Ond hyd yn oed yma gall
Cristionogion gael y llawenydd o
gymundeb â Christ; gallant gael
goleuni ei gariad, diddanwch
tragwyddol ei bresenoldeb. Gall

pob cam mewn bywyd ein dwyn yn nes at Iesu, gall roddi i ni brofiad dyfnach o'i gariad, a gall ein dwyn gam yn nes at gartref dedwydd tangnefedd. Gan hynny na fwriwn ymaith ein hyder, ond mynnwn sicrwydd cadarnach, cadarnach nac erioed o'r blaen. "Hyd yma y cynorthwyodd yr Arglwydd" (1 Sam. 7:12), ac Efe a'n cynnal hyd y diwedd. Boed i ni edrych ar y cofgolofnau, atgofion o'r hyn a wnaeth yr Arglwydd i'n diddanu ni ac i'n cadw o law y distrywiwr. Boed i ni gadw yn fyw yn ein cof yr holl drugaredd tyner a ddangosodd Duw tuag atom - y dagrau a

sychodd ymaith. y poenau a
leddfodd, y pryderon a symudodd,
yr ofnau a ymlidiwyd, yr
anghenion a ddiwallwyd, y
bendithion a roddwyd, a thrwy
hynny ymgryfhau ar gyfer yr oll
sydd o'n blaen drwy weddill ein
pererindod.

Ni allwn lai nac edrych ymlaen at
anhawsterau newydd yn yr
ymgyrch sydd i ddod; ond gallwn
edrych ar y pethau a aeth heibio, yn
ogystal ag ar y pethau sydd i
ddyfod, gan ddweud, "Hyd yma y
cynorthwyodd yr Arglwydd ni."
"Megis dy ddyddiau, y bydd dy

nerth.” Deut. 33:25. Ni bydd y brofedigaeth yn fwy na’r nerth a roddir i ni i’w dwyn. Gan hynny gadewch i ni gymryd i fyny ein gwaith yn union lle cawn ef, gadewch i ni gredu pa beth bynnag a ddaw, y rhoddir i ni nerth cyfartal i’r prawf.

Ac yn y man teflir pyrth y nef yn agored i dderbyn plant Duw, ac oddi ar wefusau Brenin y Gogoniant y disgyn y fendith ar eu clustiau fel cerddoriaeth goeth, “Deuwch, chwi fendigedigion fy Nhad, etifeddwch y deyrnas a

baratowyd i chwi er seiliad y byd.”
Matt. 25:34.

Y pryd hynny y croesawir y
gwardigion i’r cartref a baratoir
iddynt gan yr Iesu. Yno nid
gwaelion y ddaear fydd eu
cymdeithion; cclwyddwyr,
eilunaddolwyr, y rhai amhur ac
anghrediniol; eithr hwy a
gymdeithasant a’r rhai hynny a
orchfygasant Satan, a thrwy
ddwyfol ras a ffurfiodd gymeriadau
perffaith. Mae pob tuedd
bechadurus, pob amherffeithrwydd
sydd yn eu blino yma, wedi eu
symud drwy waed Crist; a

chyfrennir iddynt hwythau
ragoriaeth a disgleirdeb ei ogoniant
Ef, yr hwn sydd yn tra-ragori ar
ddisgleirdeb yr haul. Ac mae'r
prydfferthwch moesol.

perffeithrwydd ei gymeriad Ef, yn
tywynnu drwyddynt, mewn
gwerth llawer rhagorach na'r
ysblander allanol yma. Maent yn
ddi-fai gerbron yr orsedd wen fawr.
yn cyfranogi o urddas a
rhagorfreintiau'r angylion.

Yn yr olwg ar yr etifeddiaeth
ogoneddus all fod yn eiddo iddo,
“pa beth a rydd dyn yn gyfnewid
am ei enaid?” Matt. 16:26. Gall ei

fod yn dlawd, eto medda ar gyfoeth
ac urddas na allai y byd byth ei
roddi. Yr enaid a waredwyd ac a
olchwyd oddi wrth bechod. gyda'i
holl gyneddfau ardderchog yn
gyflwynedig i wasanaeth Duw.
sydd o werth rhagorach; ac y mae
llawenydd yn y nef yng ngŵydd
Duw a'r angylion sanctaidd am un
enaid achubedig - llawenydd yn
cael ei ddatgan mewn caniadau o
fuddugoliaeth sanctaidd.